

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A Vatikán körül.

Budapest, október 13.

(v.) Arról a gyámoltalan öreg bácsiról, aki a mi monarchiánk két államát képviseli a római szentszéknél, gróf Reverteráról, a diplomáciai kudarcok e gyámoltalan nagymesteréről az a biztató hír kelt szárnyra nemrég, hogy közelebb elhagyja állását és vissza fog vonulni a magánéletbe. A magyar sajtó már el is bucsuztatta a gróf urat. Elmondta felőle, hogy nem volt semmi rátermettsége az állásával járó nagy feladatokra; hogy a magyar dolgokhoz nem értett, közjogunkat nem ismerte, érdekeinket félreismerte, két balkezével mindig összekuszálta a kérdéseket, két bal lábával pedig örökösön belegázolt a magyar nemzet igazába. Most aztán kellemtelen cáfolatot bocsát világgá a közös külügyminiszternek félhivatalos újsága.

A cáfolat olyan szerencsés szövegű, mintha maga gróf Revertera fogalmazta volna meg. Kijelenti először is, hogy a nagykövetség eszéágában sincs otthagynia állását. Másodsor, hogy a külügyminiszternek eszéágában sincs a grófot visszahívni. Harmadsor, hogy a gróf talán tavasszal mégis csak elmegy; de ha megy, azért megy, mert öreg és fáradt, nem pedig azért, mert fogyatékos a képessége. Végezetül pedig azt a meglepő csattanót bigygyeszi a félhivatalos lap a cáfolat végére, hogy a monarchiának a Vatikánhoz való viszonya korántsem olyan rossz, mint általában gondolják. Így szól a furcsa nyilatkozat.

Hát hogy miféle viszonyban van a Vatikánhoz a monarchia, azt a külügyi hivatalban tudják jobban. De hogy Magyarországnak milyen a viszonya a szentszékhez, annak mi vagyunk a tudói. Ez a viszony pedig a lehető legrosszabb, szinte hemzseg benne a sok lappangó ellentét és tele van mérges feszültséggel. Gróf Re-

vertera — ugylátszik — mindig csak a monarchiát igyekezett jó viszonyban tartani a Vatikánnal. Ami a világon a legkönyebb feladat. Mert Ausztriának és Magyarországnak együttes és közös érdeke a római szentszéknél soha nem volt, mostan sincs és a jövőben sem lehet. Ott csupán a két állam egyikének vagy másikának, fájdalom, többnyire Magyarországnak fordulnak meg a külön külügyei. A mi közjogunk szerint közös ugyan az egész diplomáciai képviselő, de nem közös az egész külügy. A kiegyezési törvény világosan kimondja, hogy közöseknek csakis azok a külügyek tekintendők, melyek a monarchia mindkét államát együttesen és közösen érdeklik. Az egyházpolitika, a püspöki kinevezések ügye, az apostoli felségjogok gyakorlása éppenséggel nem érinti Ausztria érdekeit; ezek Magyarországnak speciális külügyei, valamint külön osztrák külügyeket alkotnak Ausztriának hasonló vonatkozású dolgai is. Értelmes és arravaló vatikáni nagykövetség az lenne tehát a törekvése, hogy Magyarországot is, Ausztriát is barátságos viszonyban tartsa a szentszékkel. Am gróf Revertera arra törekedett csupán, hogy a Vatikán a monarchia irányában legyen barátságos, holott a monarchiának mint kollektív egyéniségnek semmi dolga a Vatikánnal nincsen. Közös püspökök nincsenek, közös bibornokok sincsenek, közös egyházpolitika sincs, sőt az egyházzal való viszony tekintetében Ausztria és Magyarország nemcsak két egymástól teljesen különböző egyéniség is. S gróf Revertera mégis a monarchiát képviselte csupán a pápa udvaránál; az pedig, hogy Magyarországnak ott külön érdekei vannak, amelyeknek oltalma és ápolása reá van bízva, sohasem fért a fejébe. Amint látni méltóztatik, a gróf ur a nagyköveti reprezentációra szorított, ami szerfölött könnyű, sőt nagyon kényelmes dolog. A Palazzo di

Venezianában fényes házat tartani, díszes társaságokat fogadni, vizitelni és kikocsikázni: ennyiből áll a dolga annak, aki a Vatikánnal a monarchiát akarja képviselni. Ellenben vesződséges munka szakad özönével arra, aki azon a helyen Magyarországnak és Ausztriának érdekeit törekszik kiszolgálni. Annak először is teljes tájékozottságra kell szert tennie az osztrák egyházjog és közjog, valamint a magyar egyházjog és közjog dolgában; aztán meg kell ismerkednie a jogilag teljesen különböző két államegyéniség érdekeivel s politikai viszonyaival. Aztán igyekeznie kell, hogy amit maga megtanult és felismert, arra megtanítsa és azzal megismertesse az egyház kormányzatát is. Gróf Revertera idáig nem jutott el soha. Ő mindig csak reprezentált. Képviselte a monarchiát s nem bánta, ha ezalatt a két állammak s kivált Magyarországnak érdekei egyik válságból a másikba sodródtak.

Csakis így történhetett, hogy Magyarország valóságos mostoha gyermekévé lett a Vatikánnak s hogy ott az egyházas halmozott félreértések és egymást érv botlások nyomán a mi érdekeink sorsa a könyörtelen és egyetemes proskripció lett. Az egyházpolitikai reformokról nem is beszélünk. Azokhoz Revertera nem is könyitott. S ha azokban a zavaros időkben el-elátogatott Rampollához, a pápa minisztere magyarázgatta neki a magyar egyházpolitikát, nem pedig ő a biboros államtitkárnak. Hanem azóta is mennyi bajt csinált a gróf ur ügyefogyottsága. A magyar király apostoli jogai jóformán csak formai elismerésben részesülnek már a Vatikánnal.

Az egyház kormányzata azon van, hogy királyunknak püspök-kinevezési jogát egyszerű prezentációs joggá devalválja. Nem vonhatóván kétségbe, hogy a magyar király adományozhatja egyedül a magyar királyságban a püspöki javadalmakat, a szentszék e

TÁRCA.

A Népszínházról.

(Visszaemlékezés.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Gerő Károly.

Az az embertömeg, mely 1875. október 15-én a Népszínház pénztárát állóhelyekért ostromolta, (az ülőhelyeket már elsején eladták), csaknem agyonnyomott egy sápadt, gyöngye fiút, aki, szegény, jegyhez még se juthatott. De jelen akart lenni a megnyitó előadásban, ha belehal is. Ez az utóbbi majdnem sikerült neki. Este ugyanis — a karzati állók ajtaján addig könyörgött bebocsátásért, míg végre egy rendőr úgy mellebe lökte, hogy leesett a lépcsőn. Ott aztán valami szokatlan hang emelte föl. A zenekar kihangzó himnusz és az éljenriadal, melylyel a megjelent királyt üdvözölték. Neki meg a könnyei pergették odakünn. Mindene fájt. Az a rendőr az öklével lökte meg és esésközben szinte eltörte a kezét. Hadd írjam meg most ezt a kis visszaemlékezést ugyanazzal a kézzel, hisz ez a sápadt fiú én voltam magam.

Nagy esemény volt ez a színháznyitás. Méltó reá, hogy negyedszázados évfordulóját minden magyar ember megünnepelje.

Az utolsó négy esztendőben két új színház is keletkezett a mi csodaszép fővárosunkban, de nem szabad innen vennünk a mértéket, mikor ennek az évfordulónak a jelentőségét akarjuk megállapítani.

Az új színházakat a már egészen magyará-

vált Budapest természetes fejlődése hozta létre. Ezek már kellett.

De huszonöt évvel ezelőtt, valljuk meg őszintén, a Népszínház se kellett.

Hisz a Népszínház már a második előadásra üres volt. Akkor már senkit sem lökött le az a rendőr a lépcsőn. A közönség jó ideig arra sem volt kíváncsi, hogy hogyan fest belülről a muzsák új palotája.

A színház környékén pedig a német szó sűrűbb volt a magyarnál.

Nagyon elég volt akkor az egy Nemzeti Színház, bárhogy tagadták is. Pedig ott hetenként háromszor az operának adták a szinpadot. Ami azt jelenti, hogy hetenként három napig még a Nemzeti Színházunk udvarán is többször beszéltek nemetül, mint magyarul.

Attól az időtől, hogy itt „Árpád ébredése”-t elszavalták, a Népszínház megnyitásával harmintyolc esztendő telt el „megrakodva búval és örömmel.” De több búval, mint örömmel. Ebbe az időszakba esik a szabadságharc és a hosszú provizórium.

Es nemcsak 1875-ben, nyolc évvel az alkotmány helyreállítása után, de még jó tíz esztendővel azután is nagyon szívesen járt el a nagyérdemű közönség — a gyapju-utcai német színházba, melyet — nem is olyan régen — lángok pusztítottak el és melyet — nem is olyan régen — föl akartak építeni újra.

Jól emlékszem még ezekre a lángokra. Akármint szőljön is hozzá az a rendőr, aki mellebe lökött, ezeket a lángokat már én is a Népszínház ablakából néztem. A Kerepesi-ut akkor még földszintes házai fölött jól ellátunk odáig. De nem mondhatnám, hogy kárörömmel élveztük ezt a látványt. Jobban szeretünk volna valamennyit, ha a bécsi színházakat ezt a mindig élelmesen

és ravaszul vezetett fiókját inkább a mi sikereink tették volna tönkre.

Szinte kár, hogy leégett, mert bizonyos, hogy tönkre vertük volna.

Az újabb nemzedék már amúgy se kíváncsi nemet német theátrumra. Ez már magyarrá lett egészen. Es abban, hogy magyarrá lett egészen, a Népszínházunk óriási része van.

Aki a szinpadja fölött lezajlott negyedszázad első felében állandóan figyelemmel kísérte folyton növekvő közönségét a páholyokban és a karzaton egyaránt, jóformán szemtanú gyanánt bizonyíthatja, hogy mint vonzotta, mint hódította meg a magyar érzés, a magyar szellem nap-nap után mind jobban és jobban társadalmunk minden rétegét, a nagyváros kozmopolita izú, kevert ajkú tömegeit.

A magyar érzés, a magyar szellem frigiditását őrizték ezen a szinpadon Csepreghy Ferenc, Blaha Lujza, Tamási József és lelkes társaik.

Velük együtt minden művész és minden író, ki ebben az időben hozzájárult ahhoz, hogy a Népszínház általán megszeressék, nemcsak szép, de egyszersmind hazafias munkát teljesített.

Elismerés az első művészgárda még élő tagjainak! Es kegyelet a halottainak!

Fájdalom, a Népszínházunk már sok halottja van.

Ezek között pihen Tóth Ede, kinek fellépése a „Falu rosszá”-val legjobban sürgette a Népszínház megalapítását és Csepreghy Ferenc, ki a már megalapított színházunk a legnagyobb és legértelmesebb sikereket szerezte.

Műveik beragyogják a huszonöt esztendő műsört és nincs benne kétség, hogy gyönyörködni fognak még azokban késő nemzedékek is.

jognak neki szegzi azt az álláspontot, hogy a püspöki hatalmat viszont a pápa annak adományozza, aki neki tetszik. S minthogy a magyar király nem kockáztathatja meg azt, hogy püspöki javadalmat adjon olyannak, akitől a püspöki joghatóságot a pápa megtagadja, hát tűrnie kell Magyarországnak, hogy a Vatikán állandóan válogasson a magyar püspökökké kiszemelt egyháznagyok közül s a legtöbb esetben hosszadalmas, néha kínos alkudozások folyjanak egy-egy betöltendő püspöki szék körül.

A zágrábi Vucetics-eset még nincs elefelve, amelyben csakugyan meg is történt, hogy akit a magyar király érsekké nevezett ki, attól a római kuria megtagadta az egyházi fejedelmi joghatóságot. Az utóbbi időben — igaz — valamivel simábban intéződnek el ezek az ügyek, de tartunk tőle, hogy nem a szentszékek előzékenysége, hanem a magunké teszi ezt lehetővé. A gyakorlatban pedig oda fejlődött a dolog, hogy királyunk apostoli jogát lényegben megtámadta s terjedelmre nézve megszorította az előzetes alkudozásnak zényszere.

Egy további sérelem van a magyarajku görög-katolikusok ügyében, akiknek a Vatikán nem akarja megadni a magyar liturgiát. Magyar testvéreink százezrei szorítottak így rá az oláh vagy szláv istentiszteletre, ami nemcsak méltán bántja nemzeti érzésüket, hanem az elmagyartalanodás veszedelmének is teszi ki nemzetünk egy részét. A nemzeti lelkiismeretükben megriasztott híveknek egy-egy római zarándoklásra nem igen tud e bajon segíteni. A zarándokserg megjelenése legfeljebb tünetésszámba megy; a vezetőket végighallgatják, aztán nazabocsátják őket valami biztatással, ami nem kötelez semmire. Az orvoslás nem ilyen uton érhető el. Ahhoz lelkiismeretes, erélyes, hozzáértő diplomácia kellene, amely nap-nap után szóvá tenné az ügyet illetékes helyen, meg tudná győzni a szentszéket görög-katolikus véreink igazairól. Hogyan várassunk ilyen működést gróf Reverterától? Hiszen ez az ur nem érti nemzetünket, nem érez velünk, aggodalmainknak nem osztályosa, törekvéseinkkel és reményeinkkel szemben idegen s a Földszigetekről nyilván többet tud, mint Magyarország felől.

Gróf Reverterának halvány sejtelve sincs róla, mi aggasztja a magyar közvéleményt a Vatikán politikájában. Mi látjuk és érezzük, hogy a hazánkban jelentkező centrifugális

törekvések állandó támogatást és bátorítást kapnak Rómából. A görög-katolikus oláhság favorizáltatik a mi rovásunkra, elannyira, hogy Debrecen tözsomszédságában tiszta magyar faluban oláh pap oláh nyelven hirdeti az Isten igéjét. Hogyan magyarozza meg ennek a sérelmes voltát a Vatikánban az a Revertera, akinek magának sincs halvány sejtelve sem erről a kérdéstről. Ugyancsak évek óta zudítja a magyar nemzet nyakára a római egyház a délszláv veszedelmet is. A nagy-horvát álmokat Rómából istápolják, az illir nagy-zolást onnan sugalmazzák. A szlovéneket a Vatikánból parancsolják Strossmayer karjai közé és Stádlér érsek, mikor Zágrábban Boszniát is beleolvastja a katolikus délszláv egységbe, azt az igét hirdeti, amelyet a propaganda kongregációja adott ki titkos jelszó gyanánt. Revertera ur mindezt nem látja, nem tudja, nem érti. Ő még azon se ütközik meg, hogy Stadler Rómában elégtételt kap a magyar király dorgálásáért.

Mi pedig azt mondjuk, hogy ha így folyhat tovább a dolgok Rómában, majd meg-sinylt ezt nemcsak Magyarország, hanem a monarchia is. Küldjék el azt az öreg grófot Madridba, vagy más olyan helyre, ahol nincs módjában kárt tenni, ha már nem használhat. A Palazzo di Veneziába pedig ültessenek egy rugalmas lelkű, nagy erélyű, tisztánlátó magyar diplomatát, aki ismeri feladatának komolyságát, s rendelkezik a politikai tájékozottságnak és tudásnak kellő mértékével. Annak az elaggott kontárnak hibái és mulasztásai elég bajt okoztak már. Hadd jöjjön immár a helyére egy friss erő, akire nyugodtan lehet rábízni azokat az eddig rendszeresen elhanyagolt feladatokat.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, október 13.

I. A t. Házból.

A parlamenti hangszere az első akkord egy kissé komoran hangzott:

— Vádat emelek az ismeretlen tettes ellen!

Ezt a komor szót Rátka László mondta napirend előtt ama bizonyos novella miatt, mely elsikkadt. De a komor hangulatot csakhamar elkergette Kubik Béla, aki közbekiáltott:

— Vád alá kell helyezni — Bánffy!

Figyelmeztették, hogy az a törvény korábban sikkadt el, még a Wekerle idejében. Nevettek is

buzgóságán, hogy ezért is Bánffy helyezettne vád alá, pedig hát van neki egyéb is a rovásán, elég. De Kubik azt mondta: éppen azért.

Már a tanácskozás valamivel esőndesebb tónusban folyt. Mindössze három szóнок jutott szóhoz, akár csak tegnapi. S ilyenformán a tárgyalás második napjával még az általános vita sem zárulhatott. De érdektelen nem volt a mai nap sem. Kivált Polónyi Géza kelt nagy apparátussal a javaslat védelmében sikra s aki mindig érdekes tud lenni, ma sem volt unalmas. Ami azonban a dolog lényegét illeti, igazságos nem volt olyan mértékben, mint érdekes. Sőt a Mezei Mórral való polemikában határozottan több volt az animozitás, mint az igazság. Érezhette ezt maga is, mert míg beszédének elejét helyesléssel hallgatták, az erőszakolt polemia nem tudta megnyerni a t. Ház figyelmét.

Polónyi Géza kívül Major Ferenc és Visontai Soma szóltak még a javaslat mellett s minden- esetre jellemző, hogy ők sem vonhatták ki magukat a legértelmesebb felszólalás: a Mezei beszédének hatása alól. Vele polemizáltak, kevesebb animozitással, mint Polónyi, de nem több szerencsével sem.

Azán a vita folytatása hétfőre maradt s négy interpelláció következett.

Sorban és fontosságban első volt a Györffy Gyuláé, ki a tőle megszokott higidatsággal és melegséggel vetette fel a *székely kérdést*. A csikvármegyei erdőszékek állami kezelésének hiányai ötleteiből az ország színe elé állította annak a székelységnek helyzetét, mely századokon keresztül önzetlenül állt őrt a keleti határon s még soha nem részesült az állam támogatásában. Sőtét, de mélységesen igaz képét rajzolta meg annak a pusztulásnak, mely a székelységet régen kikezdte, hovatovább örvénybe is sodorja. S amilyen őszinte szimpátiával hallgatta a t. Ház pártkülönbség nélkül Györffy Gyula interpellációját: kétségtelen, hogy a földmívelési miniszter, aki ma még nem válaszolhatott, nem is fog elzárkózni az orvoslás valamelyes módja elől.

Pichler Győző s később Major Ferenc a bosnyák vasutak ismeretes ügyében interpelláltak, amiben egyelőre az volt az érdekes, hogy az egyik lap közléseivel szemben, mintha Széll Kálmán miniszterelnök felszólította volna Pichler Győzőt az interpelláció elhalasztására, maga Pichler jelentette ki, hogy a közlés az ő felhatalmazása nélkül látott napvilágra.

— En sem adtam rá felhatalmazást — jegette meg mosolyogva a miniszterelnök.

Egyébként ez a két interpelláció is válasz

örök gyásza az irodalmunknak, hogy olyan korán kellett őket eltemetnünk.

Nemrég költözött utánuk méltó társuk Abonyi Lajos, ki valahányszor megjelent közöttünk, a faluja, a kertje, az erdeje minden költészetét szüzsztisztán hozta el a Népszínház színpadára.

A régi művészgárdából még ma is sokszor emlegetik Pártényit, Együd Istvánt, kinek néhány alakítása még ma is élénk emlékezetben él, a pártalan kedélyű Tihanyi Miklóst, ki a meddig élt, a Népszínház jókedve volt, a sokoldalú Eöri Gusztávot, kinek minden ábrázolása nyomot hagyott a közönség lelkében és Erkel Eleket, a genialis karmestert, ki mint zeneszerző is nagy szolgálatoakat tett a színháznak.

Az első művészgárda tagja volt Klárné Angyal Ilka is, a magyar paraszasszonyok klasszikus ábrázolója, kit betegség kényszerítette a visszavonulásra és Pártényiné is, aki nyugalomba lépett és aki mint Thália az első szót mondotta az új színház felavatásakor.

De a legérzékenyebb veszteség, mely színművészetünket érte, Tamási József halála volt. Ugy halt meg, mint Egressi Gábor. A népdaloknak ezt a hősét, ezt a hatalmas egyéniséget nem lehet elfelejteni. Nem is lesz tán párja sohasem. Néha szinte félelmetes őserőt hozott a színpadra magával. Az ő szeméinek is, mint a felhőknek, megvoltak a „könyűi és villámai.” Szava néha mint a menydörgés hatott. A közönség olykor remegett belé.

Mondhatatlan gyönyörűség volt együtt látni Tamásit és Blaha Lujzát, ezt a remek ember-

párt, melynél szebbet, tökéletesebbet nem látott még senki a világon! Elragadó játékuk, csodaszép énekük ugy hatott a tömegek szíve fenekébe, hogy annak minden kineve, érzése fölszínre vetődött, úgy hogy sokszor a szufolt házak egész közönségét valami meghatározhatatlan örömeinek mámorá olvastotta együvé. Amit ők ketten produkáltak, az nem színeskedés volt, de tán valami rendeltetesszerű megnyilatkozása a magyar faj minden nemes tulajdonságának, jellemének, gondolkodásának, egész belső világának és annak az örömeinek, annak a szenvedésnek, mely a Duna-Tisza völgyét ezer éve lakja. Van egy húr, mely minden magyar ember szívében egyforma hangot ad. Ezen a húron csak ők ketten tudtak játszani!

Ugy tudom, hogy valaki már megírta, vagy meg fogja írni a Népszínház történetét. Ott bizonyosan külön fejezet fogja méltatni Kléh István- nak és néhány társának a színház alapítása körül szerzett és — sohasem emlegetett érdemeit. Elvégre is föl kell valahol jegyezni, hogy ezek az urak nagy pénzáldozatokat hoztak a színház érdekében.

De ha arra a főlemelő öntudatra gondolok, mely ezen a jubileumon bizonyára átjárja a lelkét, legjobban irigylen — Rákosi Jenőt.

Ő volt a színház első szervezője, első igazgatója. A színház jövődjének ő vetette meg az alapjait. Neki kellett az új színpad számára irányt adni, közönséget és irodalmat teremteni. Ez az utolsó volt tán a legnagyobb feladat. De megoldotta ezt is. Nem egy már ismert íróval esett meg, akinek te-

hetségét ő ismerte föl, hogy tollat adott a kezébe, aztán — rázarta az ajtót. Azt hiszem, Csepreghy Ferencet is neki köszönhetjük.

A Népszínház királyának nevezi a személyzet még ma is. De nincs is olyan koronás fő, aki több tekintéllyel léphetne közéjük. Látni kell Rákosi Jenőt, ha néha megjelenik azon a színpadon, az ő régi művészei közt, akiknek a szó igazi értelmében tanítómesterek volt. Lelket nyer minden a nagy épületben. A színpad deszkái szinte fölélednek a lábai alatt és mintha megmozdulnának a téglák a falakban...

Nem esoda. Azokhoz a falakhoz a téglákat Rákosi Jenő két keze hordta össze.

Hogy a Népszínház a lezajlott huszonöt év alatt több mint huszonöt-ször volt gánesnek a tárgya, az természetes. De ez nem baj. Ez már így szokott lenni. És az sem baj, hogy így szokott lenni. Most azonban egy negyedszázad látóköréből elfogulatlanul ítélve, be kell ismernie mindenkinek, hogy jól betöltötte hivatását.

Sokan és sokáig nem tudták megbocsájtani Evva Lajosnak, a második igazgatónak, hogy ugyszólván átöröklés útján jutott a színház élére, pedig éppen az volt a színház legnagyobb szerencséje, hogy teljes tizenhat éven át az Evva Lajos erős keze vezette.

A jó vezetésnek ez a jó nem szakított folytonossága óvta meg a színházat több veszedelmes kísérletezéstől, melyre többször esábitott több rossz alkalom. Hisz a Népszínház, ez a közvetlen hatóság ellenőrzés alatt álló magánvállalat

UJ IDŐK.

Herzeg Ferenc lapja valóságos album-füzettel indult meg az új negyedben. Közleményeinek a gazdagsága, képeinek a szépsége révén a leg-nagyebb külföldi képes lapokkal kiállja a versenyt. Januárban pompás, nagyméretű, keretbe való színes képet ad teljesen díjtalanul előfizetőinek. A magyar háznak magyar művészi díszre lesz ez a gyönyörű reprodukció. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona.

Előfizethetni postautalványon a kiadóhivatalnál Budapesten, Andrassy-ut 10. — Mutatványszámot kérésre szívesen küldünk.

nélkül maradt, nemkülönben a *Madarász* József is, aki arra hívta fel a kultuszminiszter figyelmét, hogy egyes zsidó népiszkolákban olyan tanítókat is alkalmaznak, akiknek nincs oklevelük, pedig sok száz okleveles zsidó tanító nem tud álláshoz jutni.

Az interpellációk elhangzottak. A t. Ház oszlanzi kezdett. S egyszerre lelkes ováció hangzott: — Eljen Széll Kálmán! Eljen!

... Ma volt — Kálmán napja.

II. A méltóságos Házról.

Tizenegy óra tájban egy kis népvándorlás támadt a Múzeum felé. Ott ma olyan ülésre készültek, mely nem egészen hétköznapi. Az új elnökség beigtatása egy kis ünnepséget ígért.

S a két kis karzatról kíváncsi szemek szegződtek a völgyre.

A völgy némiképpen üres volt. Csak egy selyemtaláros, magas, fehérfejű ember nézte csöndesen a Munkácsy hatalmas képét. Maga is olyan volt, mintha a képből lépett volna ki. Szép, fehér hajával, erős bajuszával az igazi ősmagyar. S a karzaton eláradt a suttyóság:

— Kiss Áron, a korelnök.

Ó volt. A legelső, aki eljött az ülésbe, mert legöregebb s ebben a mai ülésben legszükségesebb. Majd egy beteg ősz embert kísért be Nagy István s a kard, mely az oldalán lógott, meg a szép magyar attila elárulták a háznagyot, aki szintén nem maradhatott el az ülésből. Pedig gróf Szárpáry István beteg és botra kell támaszkodnia, hogy egyet léphessen. Ó volt a második a teremben. Aztán lassankint többen is szállingóztak. A galambósz *Szentágh* Pál, (szintén ritka vendég immár), *Szász* Károly, *Császka* György, *Brankovics* pátriárka. Csupa fehér ember. S az első fiatal ember, aki föltűnt — *Jókai* Mór volt.

A végén voltak már vagy hetvenen. Mind ott ültek a baloldalon, a kormány oldalán. Az a másik negyedkör, ahol valamikor alig fért el az egyházpolitikai ellenzék, ma egészen üres maradt.

De elegen voltak a méltóságos urak s *Széll* Kálmán miniszterelnök beszédbe fogott. Az elnöki dobogón senki sem ült, csak a közelben lehetett ráismerni, hogy kikre vár az üres szék. Ott ült az öreg *Kiss* Áron ragyogó fekete talárjában s távolabb *Ernusz*t Kelemen diszmagyarban. Gróf *Csáky* Albin nem jött el az ülésbe. (Az ő napja később jön.) S csakugyan, mikor a miniszterelnök meglepő szavakkal emlékeztet meg a lelépett elnökségről s fölkérte a méltóságos Házat, hogy az új elnökség kinevezéséről szóló királyi kézira-

tok felolvashatása okéért válaszszon korelnököt: az ősz *Kiss* Áron lassu léptekkel fölment a dobogóra. De le sem ült. Nagyon kurta volt a szerepe. Csak felolvastatta a legfelsőbb kéziratokat s már fölkérte *Ernusz*t Kelemen, az új al-elnököt, hogy vegye át az ülés vezetését.

Kiss Áron lesétált, *Ernusz*t Kelemen fölsétált s a hűvös Házon most morajlott keresztül az első éljenzés. Mintha ezek a jó öreg urak csupa fáradtságtól so tudnának éljenzeni. Pedig tudnak. S mikor *Ernusz*t Kelemen temperamentumos beszédben rajzolta meg, hogy micsoda feladatokat tűz maga elé, hogy erről a méltóságos Házról, melyet sokan csak *fölösleges rossznak* hisznek, meg akarja mutatni, hogy *alkotmányos szükség*: akkor az öreg méltóságos urak mégis csak föl tudtak lángolni egy hangosabb éljenzésig is.

Azután ástetek a szükséges forraságokon. *Ernusz*t bejelentette, hogy gróf *Csáky* Albin csak a jövő ülészekben foglalja el helyét. Bizottsági jelentéseket olvastattat fel, miniszteri átiratokat és a többi.

A teremben pedig megint csönd volt.

Ebben a csöndben a karzat figyelme egy beszélgető pár felé fordult. Az egyiket mindenki ismerte: *Széll* Kálmán volt. Akivel olyan melegen és hosszan beszélgetett: néhány nap óta annak nevét is ismeri az egész ország. Mert az a másik — gróf *Pálffy* János volt ...

I. A képviselőház ülése október 13-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Tallán* Béla.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Hegedűs* Sándor, *Plósz* Sándor, *Széchenyi* Gyula, *Cseh* Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést.

Münich Aurél előadó betérjeszti a véderőbizottság jelentését a honvédségnek a galíciai hadgyakorlatokon történt részvételéről szóló jelentésről.

(Az elkallódott törvényjavaslat.)

Rátkay László: A napirend előtt kér szót. A magyar parlament jogait tiszteletben kell tartani. Tehát képtelenség, hogy egy a képviselőház által elfogadott törvényjavaslat elvesszen. A kormány-elnöki tevékenység megnyugtató a Házat, hogy hol van a törvényjavaslat. Vádat emel az ismeretlen tettes ellen.

Kubik Béla: Vád alá kell helyezni *Bánffy*! (Derültetés. Felkiáltások: *Hisz Wekerle alatt történt?*)

Rátkay László: Hogyan történt az, hogy a képviselőház elnöksége nem érdeklődött a törvényjavaslat sorsa iránt? Havonként kimutatást kellene készíteni a főrendiházba átküldött törvényjavaslatokról. Kéri az elnököt, intézkedjék, hogy a törvényjavaslat megkerüljön. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök: Bár a napirend előtti felszólalás hatá-

rozat tárgyát nem képezi; mégis két kijelentést kell tennem *Rátkay* László képviselő ur beszédére. (Halljuk! Halljuk!) Az egyik az, hogy az 1210. szám alatt a Ház elnöksége részéről tett jelentésben tényleg benne foglaltatik, hogy a házalásról és a vándoriparról szóló törvényjavaslat a főrendiházhoz átküldetett. Egyébiránt minden ülészak és egyuttal minden országgyűlés végén tesz a Ház elnöksége az el nem intézett vagy folyamatosan levő ügyekről a Háznak jelentést. Erre néve tehát, azt hiszem, újabb intézkedések szükségessége nem merült fel, mert ezt az elnökség a régi gyakorlatához képest eddig is pontosan teljesítette. A másik kérdés illetőleg azonban, hogy be-olyást gyakoroljon a Ház elnöke azon ügyekre, amelyek a főrendiházhoz átküldetnek, a tekintetben, vajjon tárgyaltnak-e azok ott vagy nem: azon kijelentést vagyok bátor tenni, illetőleg ismételni, amelyet tegnap tettem, hogy t. i. meggyőződésem szerint a Ház elnökségének minden ingerenciája és beolvasása abban a pillanatban megszűnik, amint egy ügy itt befejezést nyer és a főrendiházhoz átküldetik. (Élénk ellentmondások és zaj a szélsőbaloldalon. Helyeslés jobbjelől. Elnök csemeten.)

Méltóztatásnak az elnököt meghallgatni! (Halljuk: Halljuk!) Ezentul egyedül azon kötelezettségre áll fenn, amely teljesítetik is mindenkor az ülészak végén, hogy a Háznak mindenről jelentést tegyen. Többet az elnök nem tehet. (Mozgás és ellentmondások a szélsőbaloldalon. Élénk helyeslés jobbjelől.)

(A megrendelésekről szóló törvényjavaslat.)

Polányi Géza elfogadja a törvényjavaslatot, de csak az igazságügyi bizottság szövegezése szerint. De szükségesnek tart a külölddel szemben oly intézkedéseket, melyek a törvényjavaslatot hatályossá tegyék. Nem tekintti azt valamely lényeges vívmánynak, csupán szempontjának, mely azt bizonyítja, hogy a kormány kénytelenítve érzi magát a tisztességes kereskedelem érdekében korlátozó intézkedéseket tenni. De eredménye mindaddig nem lesz, amíg a közös vámterület alapján állunk.

Mezei Mór tegnapi felszólalása érdekes képét adja a merkantil és agrárius elemek összeütközésének. Az megrendelt beszéd volt, mely a liberalizmusra hivatkozott, holott a törvényjavaslatnak ahhoz semmi köze sincs. A nagykereskedők fölöknek az fáj, hogy a törvényjavaslat védelmébe veszi a kisiparost mely már csaknem egészen kipusztult. A kisiparos-osztály becstellett szolgálta a haza nemese érdekét; adót fizetett, katonáskodott. Az ipartörvény meghozatala óta ez az osztály kipusztult.

Hol vannak szürszabóink, eszmiadiánk? Az osztrák hivatalos statisztika bizonyítja, hogy hány ily szegény, tönkrement iparos hagyta el a hazát. 1881-ben mandátumában, Szolnokon 500 eszmiadia szerepelt, öt év múlva már csak tizenkettő szerepelt a szavazó-listában. S még az a vizsgálat is sincs meg, hogy ezeket egy magyar nagypár helyettesítette. Mert az osztrák gyárakok kiütköztek innen a magyar ipart. Temesváron állami szubveniót kap a módlingi gyár egy főlkja. Az osztrák gyárak vigécsei egészségtelen versenyt fejtettek ki a hazai iparosok ellen, minek következménye az utóbbiak bukása lett. *Reichenbergen*, *Brünnben* 14/5 krajcárért gyártott posztót 60 krért adják el a szegény parasztnak. Ez leplezett uszora, tehát büntetőndő dolog. Kérdi a minisztert, tudja-e, hány ilyen vigéc járja be az országot. Nem, mert iparigazolványuk nincs. Pedig jó volna tudni, hány osztrák ügynök árusítja portékáit az országban. Meg kell védeni a magyar ipar ér-

még így is nem egyszer forgott komoly veszélyben a hozzáfűződő irodalmi és művészeti érdekekkel együtt.

Gondoljunk csak vissza arra a hosszú esztendőre, melyben a közönség a bécsi Ringszínház szörnyű katasztrófájának hatása alatt a színházak tájékat még nappal is elkerülte. Vagy gondoljunk csak az 1885-6-iki évre, amikor az Operaház megnyitásával, a Nemzeti Színház felszabadulásával és *Fekeli* Miklós budai vállalkozásával kapcsolatosan áldatlan harcok zavarták ki a Népszínházat a közönség kegyéből.

Azért becsülöm nagyra *Evva* Lajost, mert az ilyen nehéz időkben valóságos tündöklőtt az ő akaratereje, vasszorgalma, férfias kitarása a zászló becsülete mellett. És akármily viszonyokkal kellett is megküzdnie, nem volt olyan igazgatói kötelesség, melynek meg nem felelt volna emberül.

Akaratát, bizalmát és bátorságát átvitte az egész személyzetre, mely a nehéz időkben rengeteg erőmegfeszítéssel dolgozott. És nem dolgozott hiába.

Evva Lajos nem volt éppen népszerű, de nem is pályázott arra ő maga. Az volt a célja, a mit el is ért teljesen. Azt tudniillik, hogy *művészeregnek minden tagja népszerű lett és velük együtt a színház.*

Akkor aztán már az „aranybánya” miatt irigyelték, mert a köztudat szerint a Népszínház most már aranybánya volt. Pedig dehogyan volt. De ha az volt, *Evva* Lajos maga tette azzá, mert diadalmasan, mondhatnám hősileg vezette a színházat a legsúlyosabb válságokon keresztül.

A Népszínház messze földnek legérdekesebb

és legkedvesebb színháza lett. Ugy kifejlődött, úgy megizmosodott, hogy szinte duzzadt az élet-erőtől. A közönség bizalma is folyton hatványozódott iránta, nagy és föltétlen hitelhez jutott a külföld előtt is, úgy hogy ma a színházi világ Európaszerte állandó, rokonszenves figyelemben részesíti, mindenütt számítasba vonja és legelső sorba helyezi a hasonló színházak között.

Aki megírja a Népszínház történetét, akár akarja, akár nem akarja, de kénytelen lesz adatokkal bebizonyítani, hogy ez mind az *Evva* Lajos kizárólagos érdeme. Most pedig, amikor huszonöt évvel számolunk le, amelyből válságos és diadalmas tizenhat év az *Evva* Lajosé, hangosan követeli az igazságot, hogy lerójjuk a visszavonult kitűnő igazgató előtt az elismerésnek azt az adóját, amelylyel a közvélemény kissé fukarkodott, sőt adós maradt neki.

* * *

Vannak olyan drágakövek, melyeknek rengeteg értékét meg se lehet határozni. Bajos is megbecsülni őket a közönséges szemnek, mert nagyon kápráztató a fényük.

Blaha Lujza asszonyra gondolok.

Az ő nagyságát meg se tudjuk mérni. Nem láthatjuk át, mert nagyon közel van hozzánk. Hozzá-nőt a szívünkhez.

A Népszínházban egy héttel a megnyitás után, október 22-én lépett föl először. Ez a nap lesz tán az igazi jubileum, hiszen ezt a színházat ő neki emelték.

Az ő művészete közkinccse ennek a há-

A nóta, mely a Tisza mentén, vagy a Mátra alján termett, huszonöt éven át az ő ajakáról bűvölte el a fővárost és viszont azokat a dalokat, melyeket itt karnesterek csináltak neki, az ő ajakáról vitte el a szellő az ő hire és dicsőségével együtt a legtávolabbi falvainkba is, hogy újra énekeljék.

Az ő dalai töltik ki ezt a negyedszázadot.

Hogy milyen tényezője volt ez az asszony a Népszínháznak, a magyarosodó fővárosnak, irodalmunknak és színművészetünknek, arról — úgy lehet — századok múlva is tognak regélni az utódok. Mi huszonöt éve dicsőítjük, magasztaljuk itt minden alkalommal s aki ezt most a negyedszázados elszámolás szerint összegezni akarná, úgy találná, hogy a szótárunk — szegény.

Ahhoz pedig, hogy méltóan megjutalmazza, a nemzet is — szegény.

Talán ez az oka annak, hogy *Blaha* Lujza maga is szegény.

De annál gazdagabb a közönség, amíg — ő dalol nekünk!

* * *

A harmadik igazgatónak, *Porzolt* Kálmán-nak még nincsen multja a színháznál, de mindnyájunk édes érdeke, hogy fényes legyen a jövője, hogy irodalmunk és színművészetünk javára tovább építse és fejlessze azt a művet, melyet elődei annyi fényes eredménnyel kezdtek el s hogy áldás legyen ezen a muzsacsarnokon mindörökké!

MOLL SEIDLITZ POR
felülmúlhatatlan **hálszer** mindama **gyomor**bajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban **MOLL** készítménye kérendő eredeti dobozokban 1 forintjával.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ és SÓ
Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés, ceuz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plembirt) üvegekben 90 krajcárjával kapható. **MOLL** készítmény kérendő.

dekeit, de gondoskodni kell arról is, hogy törvényeink a külföld által is szankcióit nyerve.

Nem vár sok eredményt a törvényjavaslattól azért sem mert az nem lesz végrehajtható. Különben a házalási rendelet ki is játszhatja azt. E szerint házalóipar alatt helységről-helységre, házról-házra meghatározott hely nélküli kereskedelmet kell érteni.

Azok, akik eddig sub titu o vigéc jöttek be az országba, ezután mint vándor-iparos, vagy mint nagy üzvező...

Visontal Soma: Vagy mint biztosítási főfelügyelő!

Polányi Géza: ... fognak nálunk kereskedni. A 3 forint adóért pedig az osztrák gyárak könnyen kereskednek. Titakozik az ellen, hogy az ilyen törvényjavaslat tárgyalásánál a liberálisust belekeverjék. Olyan liberálisus pusztuljon el, amely megengedi, hogy a kisiparos és földműves tönkre menjen. A lipótvárosi liberálisus azt mondja, hogy a vasutak pusztították ki a kis embert. Hát csak Magyarországon vannak vasutak? Nézzem széjjel Mezei Mór a külföldön, mindenütt egy egészséges iparos-ostályra fog találni. Pedig ott is vannak vasutak. Csodálja, hogy Mezei aki nem akarta a bezárási jogot megadni a kereskedelmi miniszternek, egy osztrák törvényjavaslatot szavazott meg amelyek mind büntető intézkedéseket tartalmaznak. Nem engedi, hogy a lipótvárosi liberálisus álcája alatt a kis osztályt tönkretegyék. A javaslathoz hozzájárul. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Major Ferenc: Örömmel üdvözi a javaslatot, mert olyanok megrendszabályozását tartalmazza, akik a társadalom kárára voltak. Polemizál Mezeivel cátojja annak érveit s ismereti az ügynökök garázdálkodásait. A javaslatot elfogadja.

Visontal Soma szintén hozzájárul a javaslathoz, mert az oda céloz, hogy a vidéki városok középmezőjében segítve legyen. Eppen ezért a javaslat nemzeti szempontból is fontos. Az utazóról, mint külön osztályról, beszélni nem lehet, mert azokat még a kereskedelmi osztályhoz sem lehet csatolni. A javaslat javulást fog előidézni.

Elnök az ülést öt percre fel üggeszti.

(Interpellációk.)

Győrffy Gyula interpellál a székelyföldi erdők használatára ügyében. Ezer éve hogy az ország keleti határán, mint hatalmas órség áll a székely nép és ezer év alatt az ugyszólván soha semmiféle állami támogatásban nem részesült. Vérről, áldozatokkal védelmezte ez hazánkat és ennek a népek a megélésével az állam nem törődött soha. Hogy a székely nép tönkrement, az teljesen a magyar állam büne. Van község aho. az aranyosítás terhe idejében egyegy kisgazda egész vagyonát odaadja, olyan nagy terhet ró az erdő szőlő törvényre.

A mostani kormány tényei biztos reménnyel töltik el a székely népet, hogy az ígértek egyszer már vele szemben is beváltak. A magyar állam kebelén a román elem meg tud élni, a székely ellenben kénytelen kivándorolni. Pedig hiába akkor az állam az idegenekből magyarokat neven, olyan hazafias elemet, olyan magyar elemet, mint a székely nép, sohasem nevelhet. Kisebriji figyelemmel az árveréseket. Negyven-ötven korona adósságról husz-harminc parcella kerül újra és összesen sem kapnak husz-harminc koronánál többet. Az Albina pedig már alaposan rátepte kezét a veszendőbe ment parcella-tömegre. Kivánatos volna, hogy az erdőt és legelőt gazdaságilag úgy használják fel, ahogy a székely nép léteérdekéi megkívánják. Az ideiglenes üzemterekkel most kizavarták a népet az erdő-mező használatából. Ez a politika egyszerűen öngyilkosság. A következő interpellációt intézi a földművelésügyi miniszterhez:

Tekintettel arra, hogy az 1879. évi 31. törvény-cikk 17. §-ában a közbirtokossági erdők csak addig rendelkeznek ezen szakasz hatálya alá, amíg azok közös használatnak — kérdem a t. miniszter urat, van-e tudomása arról, hogy az erdészeti hatóságok a közbirtokosokat, nevezetesen Csik-Szent-Mártonon, a közös használat megszüntetésében megakadályozzák, sőt mit sem törődve azzal, hogy az ily közös erdőt a tulajdonosok megosztván, ki-ki a saját illetőségét ezen osztály révén magára tekkönyvezette és tetteges birtokba vette, mindennek dacára tovább is a közös birtoklást és használatot akarják a tulajdonosokra kényszeríteni?

ha és amennyiben erről tudomása van, vagy tudomást fog szerezni: hajlandó-e a hatóságok törvényellenes eljárását megszüntetni, a tulajdonjogot, valamint a polgárok magánjogi szabadságát a szükséges oltalomban résztesíteni?

Továbbá: tekintettel arra, hogy Csik vármegye összes községeinek erdőseire nézve az állami kezelés iránt 1883-ban a kir. kormánnyal oly szerződésre lépett, hogy husz éven át fizetendő évi 30.000 írt átalány-összeget és a kikötött természetben szolgáltatandó járandóságokért, ami szintén közel évi 30.000 írtnak felel meg, az állam nemcsak a vármegye összes községeinek szakszerű eldökzelését veszi át, hanem ezen husz év alatt a gazdasági üzemterveket is elkészíteni köteles és tekintettel arra, hogy az 1898. évi 19. t.-cikk 19. §-a értelmében ugyanezen összeget köteles a vármegye fizetni a szerződés lejártáig, vagyis 1903-ig; tekintettel végül arra, hogy a szerződés 17 évi tartama alatt alig nyolc községnek ma sincs rendszeres gazdasági üzemterve, kérdem a t. miniszter urat, lehetne-e tartia-e a szerződéses határidőben Csikvármegye községei részére a gazda-

sági üzemterveket elkészíttetni? és ha nem, miként vint az el nem készített üzemtervekről fűtött 1.020.000 forintot a vármegye községeinek megtéríteni és a gazdasági rendszeres üzemtervek hiánya miatt a lakosságot ért nagymérvű károsodásokért kártalanítani? Végül hajlandó-e a t. miniszter ur addig is, míg ezen jogviszonyok szabatosan rendezetnek, az állami kezelést az erdőtervények kifejezett célozata szerint olyképpen gyakoroltatni, hogy az erdők veszélyeztetése nélkül a birtokosok érdekében teljesen kihasználhatók és a jövedelmek a szükségletek leedezésére legyenek fordíthatók.

(A bosnyák vasutak.)

Ploher Győző interpellációja így szól:

1. Hajlandó-e a kormány felvilágosítást adni a bosnyák vasutak ügyében az osztrák és közös kormányval eddig folytatott tárgyalások alapján történt elvi megállapodásokról?

2. Megfelel-e a valóságnak az, hogy a magyar kormány oly vasuti összeköttetések létesítésébe beleegyezett, mely által a funei kikötő rovársára és vesztére Spalat kikötő lesz gécpontja a bosnyák be- és kivitelnek, egyezőval a magyar kereskedelem és ipar jölgalma majdnem teljesen megszűnik és Dalmácian át az osztrák kereskedelem és ipar által kiszajátatik?

3. Megfelel-e a valóságnak, hogy a bosnyák vonalakat Bosznia és Hercegovina költségére építik, de Magyarország és Ausztria fogja garantálni?

4. Tény-e az, hogy az osztrák és magyar területen elutó csatlakozó-vonalak építését egyszerre határozották el megkezdeni és ha az megfellel a ténylek, gondol-e a kormány arra, hogy a csatlakozások csakis egy és ugyanazon időben helyezzenek jölgalombá, mert míg a dalmát határtól Spalatóig a csatlakozó-vonal kiépítése sem terepi sem financiai akadályokba nem ütközik, és a vonal rövidsége folytán csekély anyagi áldozattal rövid idő alatt megvalósítható, addig a magyar csatkozási vonal ugy a nagyság, valamint a terepviszonyok folytán milliókra és milliókra menő áldozatokat követel.

5. Biztosította-e a magyar kormány, miután a keskeny vágányú vasutak rendszere győzedelmeskedik Boszniában, a magyar államvasutak peagejogát?

Major Ferenc ugyancsak e tárgyban a következő kérdéseket intézi a miniszterelnökhöz és a kereskedelmi miniszterhez:

1. Bátor vagyok kérni, hogy miben áll a sajtóban szellőztetett azon tanácskozmányok eredménye melyek a bosnyák közgazdasági és vasuti politikának új alapokra való feltektését célozzák?

2. Ha ez így van, szándékoznak-e erről a Házat már eleve táékozatni?

3. Szándékoznak-e a magyar közgazdasági és vasuti érdekeket a Boszniával és Hercegovinával folytatott kereskedelmi összeköttetésekben minden rendelkezésre álló eszközökkel megvédelmezni?

(Izraelita néptanítók.)

Madarász József a következő interpellációt terjeszti a vallás- és közoktatásügyi miniszter felé:

Megkeresett egy választókerületbeli zsidó hitfelekezeti okleveles tanító, hogy a képviselőház nyílt ülésében hívjam fel a Háznak és a miniszter urnak is figyelmét a zsidó hitfelekezeti mintegy 200 számar menő okleveles tanítók szomorú helyzetére, mely abból áll, hogy az illető felekezet előjárósága

1. az okleveles tanítókat állandóan ritkán és többnyire csak évenként alkalmazza és fogadja fel; 2. ennek következtében kénytelenek az okleveles tanítók zugiskolákban vagy nevelőkint keresni meg keserves kenyérüket. Felelmit az illető, hogy Sopron-Szilban, Bihar-Nagy-Bajomban, Győrön, Balaton-Füreden, Tökés-Ujfalun csak ugy virágoznak a zugiskolák.

Mivel tudom, hogy a néptanítók keservesen keresik meg és nyerik el okleveleiket; és pályájuk a gyermekeknek nevelése, oktatása miatt egyike azoknak a pályáknak, amelyek felől gondoskodni a törvényhozásnak legfőbb kötelességei közé tartozik.

tisztelettel kérdem a miniszter urat, hajlandó-e a hitfelekezeti tanítók állapotát megvizsgálni és ha az előadottak részben is valóknak bizonyulnának, ha kell, törvényhozás útján is intézkedni az iránt, hogy a zugiskolák megszüntetésével, az okleveles tanítók alkalmatlanok kello fizetésével, kello fizetéssel elláttassanak és így a gyermekeket munkás, értelmes és hazafias polgárokká oktathassák.

Elnök a tanácskozást berekeszti.

Az ülést délután 2 órakor végződik.

II. A főrendiház ülése október 13-ikán.

— Kezdeté délelőt 11 órakor. —

Elnök: Kiss Áron, református püspök, majd **Ernst** Kelemen.

A kormány részéről jelen vannak: **Szell Kálmán** miniszterelnök, **Darányi Ignác**, báró **Fejérváry Géza**. **Szell Kálmán** miniszterelnök: Méltóságos főrendek! Egy eseményről kell értesítenem adnom a méltóságos főrendeknek, mely a méltóságos főrendek érzelmeit mélyen hatja át és fájdalmasan érinti. Ez az esemény az, hogy azok a férfiak, akiket ő felsége kegyelme a főrendiház élére állított a törvény értelmében, megrongált egészségi állapotuknál fogva ezen

kiváló diszes állásról felmentésüket kérték. A főrendiház ezen kiváló szeretett, tisztelt és a méltóságos főrendek tárgyalásai és tanácskozásai vezetésénél oly kiváló érdemeket szerzett férfiaknak, akiknek a lemondása a közügyekre nézve veszteségszámba megy, ezen szándékát mély fájdalommal és sajnálattal fogja tudomásul venni. En is, mint a kormány elnöke, őszinte sajnálattal voltam kénytelen tudomásul venni azon érfiaknak az elhatározását. Igyekeztem rábírní őket lemondási szándékuk megváltoztatására és az atól való elállásra. Nem sikerült. Megkeltt hajolnom azon igen fontos ok előtt, amely irányukban előttem döntő volt, hogy egészségük helyreállítása okvetetlenül megkívánja, hogy a magánéletbe vonuljanak egyelőre vissza. Remélem és az Isten mindenesetre meg fogja adni, hogy ez csak időleges lemondás. Ennek folytán azonban megüresedett a főrendiház elnökeinek állása: gróf **Károlyi Tibor** ő nagyméltósága, a főrendiháznak tisztelt, szeretett elnöke beadta lemondását; báró **Vay Béla** ő nagyméltósága szintén felmentését kérte. Epp ugy kérte felmentését **Daruváry Alajos** ő nagyméltósága. Ennek következtében előállott ő császári és apostoli királyi felségének törvényben gyökerező joga, amelynek alapján ő felsége nevezi ki a főrendiház elnökeit. Bátorodtam a mai ülés összehívása iránt a mélyen t. méltóságos főrendeknek utólagos jóváhagyása reményében intézkedni azon célból, hogy a legkegyelmesebb királyi leiratok a főrendiház elnökeinek kinevezéséi tárgyában es ülésen kihirdetessenek. Hogy ez megtörténhessenek, miután ebben a percben a nagyméltóságú főrendiházban még senki nem elnökölhet, nekémni bátorodtam a méltóságos főrendek ittlevő tagjai között a legidősebbet, méltóságos **Kiss Áron** urat, sziveskedjék mint *korelnök* az ülést megnyitni és a legkegyelmesebb királyi leiratok kihirdetését elrendelni.

Kiss Áron ev. ref. püspök korelnök (elfoglalja az elnöki széket s felelő a királyi leiratokat.) Kérem a jegyző urat, méltóztassék a legkegyelmesebb királyi leiratot felolvasni.

Gróf **Széchenyi Bertalan** jegyző: (Olvasza.)

Kelt Bécsben ezerkilencszáz évi október hó másodikkán.

FERENC JÓZSEF

Szell Kálmán.

Mi első **Ferenc József**, Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya.

Hü Magyarországunk és társországi zászló-sainak, egyházi és világi főrendjeinek és képviselőinek, kik az általunk 1896. évi november hó 23-ik napjára Budapest székesfővárosunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlvék, üdvöt és kegyelmünkét.

Kedvelt híveink! Őszintén kedvelt híveinket, tekintetes és nagyságos nagykarolyi gróf **Károlyi Tibor**, belső titkos tanácsosunkat, a főrendiház elnöki állásától, őszintén kedvelt híveinket, nagyságos vajai báró **Vay Béla** és nemzetes és vitelő **Daruváry Alajos** belső titkos tanácsosainkat a főrendiház alelnöki állásától saját kérelmükre kegyelemben felmentvén: az 1896. évi november hó 23-ára egybehívott országgyűlés további tartamára őszintén kedvelt híveinket, tekintetes és nagyságos keresztiszögi és adoriáni gróf **Csáky Albin**, belső titkos tanácsosunkat a főrendiház elnökévé, kedvelt híveinket nemzetes és vitelő gerdovcháki **Ernst** Kelemen, a főrendiház élet-hossziglani tagját pedig a főrendiház alelnökévé ezenleg kegyelmesen kinevezük.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradjunk.

Majd felolvassa a jegyző a másik királyi leiratot geromonostori báró **Kemény Kálmán** valóságos belső titkos tanácsosnak alelnökké való kinevezéséről.

Kiss Áron korelnök felkéri **Ernst** Kelemen alelnököt, hogy foglalja el az elnöki széket.

Ernst Kelemen elnök: Méltóságos főrendek! Az intént felolvasott legkegyelmesebb királyi leirat értelmében, gróf **Csáky Albin** ő nagyméltósága, mint örökös tagja a főrendiháznak, lett ő császári apostoli királyi felsége által a törvény értelmében a koronának a törvényben gyökerező jogánál fogva, a nagyméltóságú főrendiház elnökévé kinevezve. Ő nagyméltósága, akire nézve főrendiházi jogainak gyakorlata annál fogva szünetelt, mert ezideig országgyűlési képviselő volt, elnöki funkciójának gyakorlatát a jövő ülészekban fogja csak megkeze-deni. Ennélfogva nekem jutott azon kitüntető szerelem, hogy a törvény értelmében a mai gyűlésen elnökölhetek.

Méltóságos főrendek! Ő császári és apostoli királyi felsége a főrendiház alelnökévé legkegyelmesebben kinevezett. Őszinte hálával és hódoló tisztelettel fogadom ezt a nagy kitüntetést és midőn ma szorensem van elnökölmi, kötelességemnek tartom röviden jelezni azon irányelveket, amelyek engemet e székben akkor, ha a törvénynek megfelelően hivata leszek elnökölmi, vezérelni fognak. Mindenekeltett az igazság előtt hajolok meg és annak hódolok, az lesz az iránytű, amely engemet e székben mindig vezérelni fog. A főrendiház iránti hódoló tisztelet, jogainak megörzése egyik legszentebb kötelessége az elnöknek.

Szájpadlás nélküli fogak.

Főbőlegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

speciálista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében VI. kerület, Andrassy-út 38. szám.

Ezen jogok közé tartozik a szólásszabadság is, amelyet csekély erőmmel minden esetre meg jogok védni. A méltóságos főrendiháznak mint alkotmányunk egyik létfontosságú részét, tekintélyét a közvéleményben lehetőleg nemcsak megőrizni, de megerősíteni is törekedni fogok. Célok lesz mindenkor bebiztosítani, hogy a főrendiház nemcsak törvény alapján létezik, hanem fennállása igenis alkotmányos szükséglet is elégti ki. (Eljenzés.) Erre első sorban mindenesetre a méltóságos főrendiház tagjainak működése fogja megadni az irányt. De hogy ezen irányban én écszerűen és áldásosan működhessem, okvetlenül szükségem lesz arra, hogy a méltóságos főrendiház kegyes bizalmával megüstzelen és azért engedjék meg, hogy ugy az egész méltóságos főrendiház egyetemének, mint minden egyes tagjának támogatásába és pártoló kegyességébe, jóindulatába magamat ajánljam. (Tetszés és éljenzés.)

Nagy mulasztást követnék el, ha most, midőn első alkalommal van szerencsém elnökölni, nem követném ő nagyméltóságának, a miniszterelnök urnak már adott példáját, aki fényes és szép szavakban esetenként az előbbi elnökségnek érdemeit és távozásukon ércit sajnálatának adott kifejezést. Meg vagyok győződve, hogy a méltóságos főrendiház minden egyes tagjának kebelében visszhangra és rokonzásra talált és mindnyájan csak sajnálatunknak az érdeműs működésért pedig elismerésünknek adhatunk kifejezést, tehátük pedig ezt abban az egy aakban, amely rendelkezésre áll a méltóságos főrendiháznak, t. i. hogy ezen elismerést, ezen rokonszenvet, ezen sajnálatot jegyzőkönyvileg kifejezzük. (Élénk helyeslés.) Es remélem, egyhangulag fejezem ki méltóságoknak nézetét midőn ennek jegyzőkönyvileg való feltüntetését kérem. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Végül részvétellel emlékezik meg a szünet alatt elhunyt főrendekről, gróf Zichy Ferencről, Steiner Fülöp püspökről és Benedek Ferenc jászói prépostról.

Következett a napirend. Az igazoló-bizottság jelentése alapján a főrendek tudomásul vették, hogy gróf Teleki László vagyoni képesítését nejtől való elválása nem szüntette meg és megbizták az elnökséget, hogy a vagyoni képesítéssel immár rendelkező *Thury-Tassis* Miksa Egon herceg részére a királyi meghívó levelet kieszközölje. A mentelmi bizottság jelentése alapján báró *Bánffy Dezso* főudvarmester mentelmi jogát, párvialad vétsége miatt, felüggesztették, végül pedig a legfőbb fegyelmi bíróság új tagjai: *Ernusz* Kelemen és báró *Kemény* Kálmán lettek az esküt.

Az ülés negyed egy óraker végződött.

BELFÖLD.

Wittek Budapestre. Dr. *Wittek* vasutgyi miniszter holnap Budapestre érkezik, hogy *Hepe-dus* Sándor kereskedelemgyi miniszterrel megbeszélje az építendő boszniai vasut tervének részleteit. A vasutgyi miniszter ez alkalommal egy új rendszerű villamos kocsinak kipróbálásánál jelen lesz.

Az újvidéki bizalmi nyilatkozat. Az újvidéki szabadalvüpart végrehajtó bizottság az a következő nyilatkozatot küldi lapunkhoz s ezzel az egész újvidéki epizód megnyugtató befejezést nyer:

A *Magyarország* folyó évi október 10-iki számában az újvidéki szabadalvüpart végrehajtó bizottságának üléséről *téves és házasos tudósítás* jelent meg, melyet a végrehajtó bizottság szó nélkül nem hagyhat. Bárki tette köze az ilyen formában a jelen voltak közül: a párt ellen a *leg-súlyosabb indikáció* követte el, mert a párt belügyeit ellenzéki lapba vitte.

Tény az, hogy a miniszterelnökhöz intézendő bizalmi nyilatkozat iránti indítvány az Ugronpártból nemrég kilépett dr. Balla Aladár által megtétele.

Molnár Hugó, Rohonyi Gyula, dr. Kohn Károly, dr. Horváth Géza, Szalay Lajos, Kopper György, dr. Pap Ignác és mások hozzászólása után, — kik mind a bizalmi nyilatkozatot pártolták, de annak elküldését a közelben levő főispáni installáció s a párt újraszervezése alkalmára, mint megfelelőbb, ünnepélyesebb időpontra kívánták elhalasztani, — ismét főispániai Rohonyi Gyula orsz. képviselő s kiemelte, hogy bár ő a miniszterelnökhöz intézendő bizalmi indítványt *mindig örömmel pártolja*, mert benne pártvezérét tiszteli, mégis ő is hozzájárul az előtte szólók egyértelmű nyilatkozatához, mely annak a közel jövőre való ehalasztását célozza. *Mert sokkal impozánsabb az a nyilatkozat, mely egy lelkes ünnepély hatása alatt a párt szűz választmánya vagy a párt közgyűléséből indul ki amint 14—16 tagú végrehajtó bizottságból.*

Nem átl az, hogy a pártelnök a gyűlést, ha-

marosan bezárt volna; hanem miután meggyőződött arról, hogy a bizottság valamennyi tagja, az indítványozó dr. Balla A. s indítványát pártoló egy tag kivételével a közel jövőben megtartandó pártgyűlésből s egy ünnepélyes alkalomból kifolyó üdvözlés mellett van: az egybehangzó nyilatkozatok alapján az ennek megfelelő határozatot kimondotta.

Az újvidéki szabadalvüpart végrehajtó-bizottságának 1900. évi október 11-én tartott üléséből.

Szalay Lajos
elnök.

Niedermayer Gyula
jegyző.

Stadler érsek és a Vatikán. Egy római távirat jelenti, hogy a Vatikánban kínos feltűnést keltett a bécsi lapoknak az a közleménye, melyben a Vatikánnak az osztrák és magyar kormányok ellen tanusított ellenséges viselkedéséről van szó. A *Correspondenz Politica*, amely rendszeresen jó forrásból meríti értesüléseit, azt írja, hogy a pápa Stadler szerajevói érsek emlékezetes beszédét élesen elítélte és monsignore *Avversinek* utasításokat küldött, hogy lépjen fel a klérusnak a politikai téren való izgatásai ellen. Az idetzott római lapudósító szerint Stadler érsek azzal meentegetőzött a pápa előtt, hogy beszédét elferdítve közölte. A római szentszék a *Correspondenz Politica* révén hangsúlyozza, hogy szó sincs arról, mintha surlódások lettek volna a Vatikán és az osztrák vagy a magyar kormány között.

Az összerférhetetlenségli törvény reviziójára küldött bizottságnak tegnapi összehívott ülése elmaradt, minthogy a tagok még kellő számban nincsenek Budapesten. Még a napokban újra össze fogja azonban hívni az ülést Fest Lajos, a bizottság elnöke.

Politikai mozaik.

Budapest, október 13.

Ecclesia praecedat.

A szombathelyi püspök elhunytá alkalmából sok szó esik politikával foglalkozó körökben az epizkopátusnak a néppárthoz való viszonyáról. Valami szerföltött sok kapes a főpapak nagydíszű testülete és a Molnár Jánosék pártja között már régóta nincsen. De különösen az utóbbi időkben nagyon sok csapás éri az ultramontán sereget ezen a vonalon. A milyen középkoriaknak mutatják magukat a néppárt vezetői vallási és egyéb dolgokban, ha ugyanolyan középkoriasan rajongó a vallásos hitük, akkor Isten újját kell látniok azokban az egyre-másra következő súlyos veszteségekben, amelyek legmagasabb egyházi vezetőik soraiban pusztítanak. Az erős, energikus Steiner Fülöp után, a törékeny testű, de éles elméjű aszkéta *Hidassy* Kornéli hagyta it a reakció keresztet hadait. Ez a két egyháznagy volt legerősebb támasza a néppártnak a magas klérusban. Mind a kettőnek jelentékeny vezető szerepe volt a kombattáns papok között. A két harcias püspök egyénisége jóformán kiegészítette egymást. Az egyik pontosan fedezte a másiknak a hiányosságait; így adta a kettő együtt tökéletes típusát az ecclesia militans egyházfejedelmének: az egyik a temperamentumával, a másik az észével segítette előbbre az egyház nevében folytatott politikai törekvéseket. Most mind a kettő halott. Es a néppárt sóhajta mondhatja el a kegyes idézetet: „Bizony lehullott fejünknek koronája.”

A püspöki karban most mindössze két hive van a néppártnak. Sőt határozottan néppárti püspök csak egy van: gróf *Majláth* Gusztáv. Rajta kívül néppárti vizekben evez *Bende* Imre nyitrai püspök. A főpapi kar többi tagjai távol, sőt nagyrészt szemben állanak a néppártnal.

A szombathelyi püspöki szék betöltésére nézve már kezdenek egyes kombinációk felbukkanni. Értésülésként szerint a kormány ezuttal nem fogja az egyházmege élére állítandó férfit idegen megryből importálni, hanem a szombathelyi káptalannak több érdemes és a püspöki méltóságra alkalmas tagja közül fogja a legérdemesebbet kinevezésre ajánlani. Ha nem eszalódnak, már meg is van a jelöltje egy szombathelyi kiváló prelátus személyében.

Érdekes, hogy az egyházi javadalmak üresedése idején máskor annyira divatos jelölgetések,

ajánlgatások, kilencselések, kombinálgatások egyáltalán nem jelentkeznek a *szekesfehervári* püspökség vakanciája alatt. Tudja Isten, miért, miért nem, néhai Steiner püspök örökére nem akad pályázó. Csodálatos egyértelműséggel kerül a jelölték is, a pártfogók is ezt a diszes, de szerény javadalmazású méltóságot.

Egyházi méltóságok betöltéséről lévén szó, megemlítjük, hogy a győri egyházmegyére nézve — melynek ősz püspöke *Zalka* János, sajnos, annyira beteg, hogy semmi remény sincs arra, hogy valaha újra átvehesse egyházmegyéjének kormányzatát — már is jelentkeznek bizonyos igények, melyek közül az egyiket tudtukkal legfelsőbb helyen is méltányolják.

A szabadalvüpart klubjában ma este bizonyos érdeklődés nyilvánult *Örley* Kálmán holnapi beszámolója iránt. Ennek az érdeklődésnek az okát nem *Örley* politikai jelentőségében kell keresni, hanem abban a köztudomású dologban, hogy a margittai kerület képviselője a *Tiszának* régi, hűségese embere, *Tisza* Kálmán legbensőbb politikai környezetéhez tartozik, amiből nem is esinált titkot soha. A holnapi beszámoló éppen azért lesz érdekes, mert egy bihari képviselő, egy ismeretes *Tisza*-barát, ott az öreg generális szűkebb politikai pátriájában fogja a legnagyobb határozottsággal újból megerősíteni a Tisza-csoportnak az új szabadalvüpart keretébe való teljes beilleszkedését. Többen voltak ma a klubban, akikkel *Örley* közölte a lényegét holnap teendő nyilatkozatainak és mindannyian nagy elismeréssel szoltak ezeknek a nyilatkozatoknak koncilján, tapintatos, lojális hangjáról és tartalmáról, amely kétségtelenül nagyon jó hatással lesz, mint a szabadalvüpart érületében beállott harmóniának immár végérvényes bizonyítéka.

Az el nem mondott beszédek politikai műfajának párja akadt az el nem küldött bizalmi nyilatkozatokban. Az új műfaj terén két bácskai város jeleskedett: *Ujvidek* és *Zombor*. Ha Bácskában történt is, virtus ugyan egyikben sem volt. Erdekesnek sem mondható egyik eset sem, főképp azért, hogy kimagyarázták. Ami különösen az újvidékit illeti, a sok szóbeszéd után az az egyértelmű vélemény a szabadalvüpartban, hogy ugynevezett *jelenséget* kár volna látni benne. *Rohonyi* Gyula szereplése ebben a dologban nemcsak tisztázva van, de szinte nem is szorult arra, hogy tisztázódjék. Az újvidéki képviselőről tudvalevő, hogy föltétlen hiva *Szell* Kálmánnak, de e mellett az újvidéki dolgokban szivesen meghallgatott és hűségese tanácsadója is. Egyebek közt eláruhathjuk most már minden tartozkodás nélkül, hogy az újvidéki főispánság betöltése dolgában volt egy terve *Szell* Kálmánnak, amelyet egyenesen *Rohonyi* kedvéért ejtett el. Azt meg mindenki tudja a pártkörben, hogy *Péter* Pál kinevezése után *Rohonyi* odasiellett a klubban a miniszterelnökhöz és igen melegen, fennhangon mondott köszönetet a főispáni kérdés szerencsés elintézéséért. Már ezért sem tehető fel — ha *Rohonyi* tiszteletreméltó egyénisége különben is ki nem zárna minden ilyen föltévést — hogy az újvidéki értekezleten komplotott szóttek. Egészen világos, hogy nem *akaratt* ott semmi rosszat, csak éppen a módját vétették el. Ez a mód adott alkalmat a különféle találgatásra, szóbeszédre.

A különben sem nagy eset föltött bátran napirendre lehet hát térni. De tanulságképpen nem árt följegyezni, a hét politikai krónikájának teljessége okáért is, a miniszterelnök egy bizalmasan ezt a mondasát:

— Elhitheti bárki, hogy *Szell* Kálmán egy cseppet sem érzi a hiányát a vidéki üdvözlő táviratoknak. Végre is nem az a fontos, hogy a vidéki pártok végrehajtó bizottságai mennyire járulnak hozzá a táviróforgalom emeléséhez, hanem hogy a szabadalvüpart lenn is, fenn is támogassa a kormány politikáját. Ebben pedig nincsen hiány. Ellenben az igenis fontos érdek, hogy a

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körut 17. szám.

Kieszközöl szabadalmakat, áncs-círoz találmányokat és belajstromoz védjegyeket és mustákat.

Felvilágosítás díjtalan

vidék urai az ő helyi torzsalkodásait intézzék el a maguk legszűkebb körében és ne lövöldözzenek egymásra a nagy nyilvánosság előtt, pláne olyan lövegekkel, amelyekre akár *Szell*, akár *Apponyi*, akár más, nem helyi érdekű név van felírva. Mert kárt ugyan nem igen tesznek az ilyen ártatlan polgári céllövészettel, hiszen a jóhiszemű nézők nem értik félre. Am a nézők nem mind jóhiszeműek és a mit *félreérteni* nem is lehet, azt igen könnyű *félreagyarázni*.

(s.)

KÜLFÖLD.

Revertera visszahívása. A vatikáni osztrák-magyar nagykövét visszahívásáról szóló hírre vonatkozólag a bécsi félhivatalos *Fremdenblatt* ma a következőket írja:

Több lap gróf *Revertera* a vatikáni nagykövét visszalépésével foglalkozik, amelyet máris úgy tüntetnek fel, mintha befejezett dolog volna. Mint már konstátáltuk, gróf *Revertera* visszatér állomására és noha e nagyérdemű diplomata előhaladt koránál és hosszu szolgálatánál fogva nem lehetetlen, hogy azt a kívánságot nyilváníttotta, hogy még a tél folyamán nyugalomba vonul, mégsem várható a legközelebbi időben változás a Vatikánnál való képviselőletünkben. Legkevésbé jogosult azonban, hogy visszahívásról beszéljenek vagy a gróf nyugalomvágát legújabb keletű eseményekkel hozzák kapcsolatba, amelyek a publicisztikát foglalkoztatják. Információink szerint különben az a kritika, amelyet ez alkalommal nagykövetségünk sok évi működése fölött gyakorolnak, éppenséggel nem egyezik meg azzal a véleménynyel, amelyet döntő körökben táplálnak felőle, valamint hogy az a ríktó világitás, amelybe a szentszék diplomáciájával való viszonyunkat sokat állítják, inkább csak hatásos, semmint igaz.

A kínai háború.

Budapest, október 13.

A kínai császár állítólagos ediktumai, melyek a bűnös főemberekre ilyen meg olyan többé-kevésbé szigorú büntetéseket szabnak, amelyek mellett azonban ezek a jeles hercegek és mandarinok kitűnő egészségben érzik magukat, épp oly kevéssé elégtették ki a hatalmakat és képviselőiket, mint amily kevéssé idézték elő a boxer-lázadás gyengülését. Sőt épp ez ediktumok óta ismerkedtünk meg egy újabb lázadó szektával, a *Háromság-társasággal*, amelynek nyíltan bevallott célja a mandu-dinasztia elűzése. A boxer- és a háromság-lázadás egyre terjed s a legújabb távratok alig szólnak egyéről, mint arról. A lázadók és császári csapatok közt való összeütközésekről szóló tudósítások azonban nem tekintendők egészen komolyaknak és jogosult a gyanu, hogy ezeket a híreket az európai diplomaták félrevezetésére gyártják a ravasz mandarinok, alkirályok, taoitaik és egyéb kinézé méltóságok, akik bizonyára titkos rendeleteket kapnak az udvartól, amelyek a nyilvános ediktumok ellenkezőjét tartalmaznak. Bármint legyen is, a helyzet a délvidéken nem veszélytelen, különösen az angolok hongkongi birtokára nézve.

Mai tudósításaink a következők:

(A délkínai fölkelés.)

London, október 13.

A *Times*nak jelentik Hongkongból: Hveicsau tartomány hat kerületének városai a lázadók hatalmában vannak. A kantoni csapatok nagy részét a lázadó kerületekbe küldték. Ha Kantonban is kitörne a lázadás, elfojtása nagyon nehéz volna. Kanton utcáin most is *izgató plakátok* vannak kifüggesztve.

London, október 13.

A *Daily Chronicle* jelentik Hongkongból: A lázadók az ellenük kiküldött kínai csapatokkal való összeütközéstől tartva visszavonultak a kau lungi terület határától északra. Azt jelentik azonban, hogy hétfőn a lázadók 30 kínai katonát elfogtak és lefejezték.

London, október 13.

A Reuter-ügynökség jelentik Hongkongból tegnapi kelettel: *Hoo* tengernagy kínai csapatokkal elindult Szamecsumból a lázadók üldözésére, akik állítólag északra felé tartanak és most Tamsu városa mellett, az angol határtól mintegy husz mérföldnyire vannak. Az angol expedíció, amelyet a 22. bombay gyalogezredből, tüzérségből és utászokból állítottak össze, *Kettlerwell* őrnagy parancsnoksága alatt az új angol terület felé vonult, noha állítólag az egész kerület nyugodt.

Hongkong, október 13.

Kantonból jelentik, hogy *Szungacsen* reformpárti vezér Hveicsauban kibontotta pártjának zász-

laját és ezzel nagy izgatottságot idézett elő Kanton katonai köreiben. Azt hiszik, hogy a hveicsai zászlóbontásnak az a célja, hogy Kanton megfoszszák csapataitól, s azután *lázadást szítsanak és a várost megszállják*. Hveicsau igen fontos város a keleti folyó partján.

(Diplomaták értekezlete.)

Berlin, október 13.

A Wolff-ügynökség jelenti Tiencinből tegnapi kelettel: A diplomáciai képviselőknek e hó 8-án Pekingben tartott értekezletén az angol követ szóba hozta az október 1-én kelt német körjegyzékben foglalt három szempontot. Az első pontra nézve, vagyis arról, hogy a kínai császár rendelkezésében megevezett főcinkosok listája kielégítő-e, kijelentette a konferencia, hogy a főbűnösök közül kettő, tudniillik *Tungfuszian* és *Juehsien* a listától *hiányzik*. A második pontra nézve, vagyis hogy az ediktumban elrendelt büntetések elégségesek-e, úgy nyilatkozott az értekezlet, hogy a *kivált büntetések elégtelenek*. A harmadik pontra nézve, hogy tudniillik a büntetések végrehajtását hogyan kellene ellenőrizni, úgy nyilatkozott az értekezlet, hogy a büntetéseket a követések megbízottjai előtt kellene végrehajtani.

(A japán császár válasza.)

London, október 13.

A reggeli lapok egy tegnapelőtt földott sanghaji táviratot közölnek, amely szerint a japán császár a kínai császárnak hozzá személyesen intézett levelére azt válaszolta, hogy a *kínai egyenlenséget a császár bígott tenécsadói idézték elő*.

HIREK.

Andrée.

Fel-feltűnik neved újra,
S bűvös „égi esőnakod”,
Százszor feltámadsz, hogy újra
Százszor lehess bús halott.

Oly sok az, ki nyomaidra
It is, ott is rátalál,
Ah! oly sokszor, oly sokfelé
Ért téged már a halál.

Am hiába haló porod
Most is visszavárni még,
Le nem hullhatsz már a földre,
Nem ad vissza már az ég.

Talán ott fenn hullt szivedre
A halalos nyugalom,
S most is szálls a végtelenbe
Mindörökké szabadon...

Veszeli Kárty.

Két nevezetes ur.

A Budapesten megfordult nevezetes urak között kettő ez idő szerint a legnevezetesebb. A sah. Hát ez nem komoly dolog. Ha ötvennyole millió forintért vásárolt kalotaszegi varrottast, még akkor se s a hasznuja, amit csak egy a közönséges polgári habitusához tesz fel, huszonhat gyémántmogyoróból van összecsoportosítva. Csunyanútána szaladtunk, a jó embernek azonban annyi pénze van, hogy ötven-hatvan instáncia ide vagy oda, neki már mindegy. Európa éhes a teheráni aranyra és Európában különösen ez a Budapest nevezetű harmadrangu fészék falánk. Hát tölme meg magát. A keleti urnak, aki után hol derekasan fölpaokolt tévek, hol meg bankutalványok közvetítik az aranyat, nem bánja, ha kizsebeli kissé a nyugat. A panorámába is fizetni kell, ha bekvánkozik az ember. S hogy az antrét lassan-lassan szedik be, részletekben, avagy portékát, meg instanciát, meg ajánlást, diplomáciát, szép szót mozgósítanak, azzal nem sokat törődik a keleti ember. Ráér. Az idő hiába szalad, ő ugyan nem fut utána.

A nyugati azonban idegessé lesz. — Ha fizetni kell, hát itt van — azt mondja. Aztán hagyjanak neki békét. Végre is mindenkinek megvan a maga privátélete, amit otthon él le, hát oda betolakodni nem illik. A nyugati embert nem mulattatja a tolokodás, hanem

kiüzi az otthonából, el akarmerre, csak hogy ne csöngessenek be minden percben olyan emberek, akikhez semmi köze sincs s akik csak úgy előbukkannak, mint az eső után a bűdösség, aminek a burjánokban van az eredete. Jórészben itt a titka annak, hogy a mi közöttünk élő emberek nagy része nem szeret aktuálisvá válni. Vár a jövőre, vagy él a múltból, de megrémül attól, hogy a mai napé legyen. Nem dobja ki magát a piacra, mintha ócska ruha lenne, amit mindenkinek jussa van megtagogatni. Izzadságos, durva kézzel ha megmarkolásszák, a közönséges polgári kéz is megsokallja és visszahúzódi a zsebbe. Annál inkább a nagy uré, akinek módjában van kiválogatni magának az illendő kompániát. Rendes körülmények között tudniillik, a maga szalonjában, a maga páholyában, a maga exkluzív körében, ahova csak a hozzá hasonlatosoknak van bejárása.

Az egyik nevezetes ur nem volt váltogató. Heccet csinált abból, hogy hogyan rohanhat utána és a kocsija mögé dobálta a esontot, hogy szedje fel a falka. A másik megundorodott Budapest városától s kiszaladt belőle, vissza valahova Pozsony mellé s nem merek megesküdni rá, hogy vajjon e pillanatban nem tesz e fogadalmat arra, hogy soha többé nem válik a maga jószántából hő-sévé a napnak. Azt gondolja magában: — Inkább éljünk esendben, inkább gondolja a világ, hogy rossz emberek vagyunk, de hogy kimarjon a saját palotából a tolokodás, azt nem tudom elviselni. Ez a másik nevezetes ur gróf *Pálffy János* — s az ő esete a komoly eset.

Mióta köztudomású lett, hogy ez az ur négy-öt milliót ajándékozott Magyarországnak egy tagban, nincs szegénynek nyugta Budapesten. Ahol annyi elajándékozni való van, akad több is — és megrohanta a gróft Budapestnek az a rétege, amely az alkalmakból él. Várja az urat, aki fizet. Lesi a kocsit, hogy fölkapaszkodjék rá hátul és aztán olyan tömegben lepi el a hágesót, a sárhányót, a tengelyt, az ernyőt, hogy kiszorul belőle az ur. Amint hogy ez ime gróf *Pálffy János*al megessett.

Feljött a főrendiház új elnökeit udvözölni s már haza is szaladt. Egy újságíró szeretett volna megtudni tőle egy s más részletet a milliomas alapítványra vonatkozólag, de már nem találta meg a házában. S az alapítvány részletei helyett megtudta azokat a részleteket, amelyek miatt szép suttymban, nincs kizárva, hogy valami hátulról kapun megszökött a gróf ur ebből a szép dunaparti városból, amiről az idegenek azt szokták mondani, hogy gyönyörű a fekvése és hogy lovagias, uri nép lakik benne.

Jött az *ideás* ember, az tudniillik, aki semmi egyébre se vitte, éppen csak hogy ideákat termel. A birtokot akarta jobban kihasználni. Aztán poéták, akik valóságos gunyáron hajlandók versbe szedni a milliókat és azt, aki a milliókat adta. Aztán fotografusok, akik ingyen is hajlandók voltak egy-egy felvételre, aztán papiros-boltosok, akik egy kis szubvencióért hajlandók a gróf ur becses nevével einevezni valami új levélpapírt, aztán koldus, sok koldus, végtelen sora a kéregetőnek, aki majd az imába foglalja a gróf urat, ha a gróf ur viszont a bugyellárisába foglalt papirokból hajlandó egy bizonyos mennyiséget az áhitat oltárára áldozni. Aztán jöttek a feltalálók, mindenféle masinával. Még hasznat is ígérték a gróf urnak. Némelyik azzal kecsgettette, hogy duplán behozza az elfecsérelt milliókat s miután ilyenformán lehetetlenné vált a gróf urra nézve az élet Budapesten, megugrott a gróf ur.

Ez a helyzet — és baksis az uralkodó planétája. Némely embernek beveszi a gyomra, a másik ellenben nem szenvedheti el azt, hogy ilyen alacsonyyság táncolja körül. Egyik nevezetes ur a esősélek közé dobja az aranyat s gyönyörködik abban, hogy hogyan marakodik a kőcon az ember, a másik pedig

megundorodik és elszalad. Gróf ur, ha ön öt millió ára illúziót veszített, hát rójjá föl magának. Nem igen divat az, hogy ilyenformán válják aktuálissá a magyar mágnás.

(Th).

Budapest, október 13.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Október 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul köldhessék tovább.

— **Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.**

— **A királyi íthton.** Ő felsége ma reggel hat órakor Bécsből Gödöllőre érkezett. Vonatát Marheggyől Ludwigh Gyula, az államvasutak elnökgazdátja, Kovács Lajos üzletvezető és Jármay Béla főfelügyelő vezette. A királyt, aki nagyon jó szímben van, a gödöllői udvari várterem előtt Kapczy Iószoligabiró és az állomás főnöke fogadta. A király katonásan köszönt és az udvari várterem áthaladva, a reá künn várakozó udvari hintón a kastélyba hajtatott. A kastély előcsarnokában Lipót és György bajor hercegek, Ferdinánd toskánai nagyherceg szolgálattelvő kamaráissal és Ybl Lajos várkapitány fogadta a felségs urat. Tisztelegésre megjelentek: Nick jószágigazgató, Prusinszky esperes-plébános, Pettera vadászati vezető és Pirkner erdőmester. Az üdvözlés után a király visszavonult. Ő felsége hétfőn Budapestre jön és délelőtt tíz órakor a királyi várpalota tróntermében általános kihallgatást ad, amelyre máris sok előjegyzés történt.

— **Az olasz királyi pár körútja.** Londonból táviratozzák, hogy az olasz királyi pár a tavasszal körutat tesz az európai udvarokról és legelőször Viktória királynőt látogatja meg Londonban. A királyi pár Londonból Berlinbe megy Vilmos császár meglátogatására.

— **A német trónörökös nem utazik Keletre.** Híre járt, hogy a német trónörökös Konstantinápolyon át Palesztinába utazik nemsokára. Konstantinápolyból azonban azt táviratozzák, hogy ott mitsem tudnak a trónörökös utazásáról. A két ellentétes hírt a Times mai száma magyarázza meg. Azt írja ugyanis a londoni lap, a német trónörökös keleti útja már el volt határozva, a porta azonban jegyzéket küldött Berlinbe, melyben kijelentette, hogy Palesztinában németellenes a hangulat és nem vállal felelősséget az esetleges németellenes tüntetésekkért. A trónörökös keleti útját e miatt elhalasztották.

— **A Dreyfus-pör máss.** Dowerben ma a haditörvényszék egy érdekes pört tárgyalt a nagy nyilvánosság előtt. A vádlott egy Begett nevű vartüzérhadnagy volt, aki csak két hónap előtt kapta meg a tiszti kardbotját. Az volt ellene a vád, hogy a legénységi élelmezési pénztárból rendszeresen sikkasztott. Begett volt ugyanis a doweri vartüzérség élelmezési tisztje. A szerencsétlen hadnagyot két tüzér-közlegény jelentette fel a parancsnoknál s elmondották, hogy rajtakapták Begettet, amint sikkasztott. Két ezüstpénzt, amelyet ők ketten fizettek be az élelmezési pénztárba, karcolásokkal megjelölték és a két pénzdarabot másnap megtalálták a hadnagy zsebében. Begettet letartóztatták és fogságba vetették. A vizsgálat két hónapig tartott s minden tanu a hadnagy ellen vallott. Ugy látszott, hogy Begett veszte van. Ma volt a végtárgyalás, amely szenzációs meglepetéssel végződött: kiderült, hogy a legénység bosszúból akart fogságba juttatni a fiatal hadnagyot. A feljelentő tüzérre végre is bevallották, hogy ők maguk csempésztek a két megjelölt ezüstpénzt a hadnagy zubbonyába. A haditörvényszék egyhangulag felmentette Begettet s a feljelentőket fogságra vettette. Érdekes, hogy a hadnagyot, malatt vizsgálat alatt volt, a saját testvérbátyja brizte, aki ugyanabban a vartüzérezredben főhadnagy.

— **10.000 cigareta és 5000 szivar.** Mária Jozefa, Ottó főherceg neje kellemes meglepetésben szándékozik részesíteni Ausztria-Magyarországnak Kínában harcoló tengerészkatonaikat. Mint egy Bécsből érkezett táviratunk jelenti, ma 10.000 cigarettát és 5000 szivart esomagoltatott be a harcosok számára, kik csak 40 nap múlva kapják meg a kedves ajándékot, mert ennyi idő alatt teszi meg az utat Kínába a szállítvány.

— **A perzsa sah köszönete.** A perzsa sah elfogadta Ripka Ferenc A királyi család otthona című művének egy dispeldányát és kifejezte érte köszönetét.

— **A boerok sorsa.** Dr. Leyds, a brüsszeli transvaali követ most Hamburgban tartózkodik s ott is meginterviewoltatta magát. Hamburgi távirat szerint Leyds a következőket mondotta:

— Igaz, hogy a boerok ügye nagyon rosszúl áll, de azért nem adják meg magukat és nem esüggednek. Kitanának utolsó lehelletükig és folytatják a guerilla-harcot. Esetlegesen komplikációk csak segíthetnek Transvaalban.

Ami Krüger illeti, nem tudjuk, igaz-e, hogy Németországba készül, mert tőle nem kaptunk hírt és csak akkor fogunk vele érintkezésbe léphetni, ha majd túl lesz az angolok hatalmi szféráján. Hazugság, hogy Krüger megszökött. Még juliusban elhatározta a volksraad, hogy Krüger utazzék el Európába s addig Schalkburger fogja helyettesíteni.

Eddig az interview.

Krüger — egy brüsszeli távirat szerint — már a Gelderland fedelétlen van. Egy postagöztsón utazott Lourenço-Marqueiz s ott szállott át a hollandi hajóra. Ezzel szemben a brüsszeli transvaali követség közli, hogy Krügerrel nem jött hír s így nem tudják, hogy most hol van.

— **Hidassy püspök halála.** A szombathelyi püspöki rezidenciában teljes ornátusban kiterve fekszik Hidassy püspök, a tegnapi elhunyt főpap. A város középületein, sőt számos magánházon is gyászlobogó leng s a lakosság egész tömegekben jár a ravatalhoz. Az elhunyt főpapot hétfőn helyezik örök nyugalomra. A holtestet Majláth Gusztáv erdélyi püspök hétfőn reggel 9 órakor fogja beszemtelni; az egyházmegyei papok aztán váltukra emelik a koporsót és átviszik a székesegyházba, ahol ünnepélyes gyászmise lesz, amelynek végeztével a halottat leviszik a székesegyház alatt levő sírboltba. Ehen Gyula szombathelyi polgármester egybehívta a városi képviselő-testületet, hogy a gyászban való részvétel módját megállapítsák, azonkívül felhívást intézett az összes egyetiekhez és testületekhez, hogy a hétfői gyászszertartáson megjelenjenek.

— **Jegyzők gyűlése.** A magyarországi községi és körgjegyzők országos központi egyesülete holnap délelőtt tartja meg évi közgyűlését Pest megye székházának nagytermében. Ma délelőtt a Pannónia szálló külön termében választmányi ülés volt Kowca Imre elnökele alatt. A választmányi ülésen hosszas vita után megállapodtak abban hogy az Erzsébet királyné községi jegyzők árvaibai alapja javára begyűlt 80.000 koronát állampapirokban fogják elhelyezni. Nagy vitát idézett föl a közigazgatás egyszerűsítése dolgában előterjesztett javaslat. Az egyesület elnöksége az egyes vármegyei testületek véleményét kikérte ebben a kérdésben, a legtöbbször be is küldte javaslataikat, de ma az elnökség azt indítványozta a választmányának, hogy a beérkezett véleményeket — az elintézés reménye hiján — tegyék egyelőre irattárba. A választmány azonban, utalva a községi jegyzők teendőikkel való túlterheltségére, az indítványt elvetette s azt fogja javasolni a holnapki közgyűlésnek, intezzen felelőtt egy a miniszterelnökhöz, mint a képviselőháznak a közigazgatás egyszerűsítésére tárgyában.

— **A Saxlehner-telep.** Az országos fürdő- és forrásügyi bizottság tegnapi testületileg megtekintette a Saxlehner-cégnak világhírű Hungyád János keserűvíz-telepét. A bizottságot maga Széll Kálmán miniszterelnök vezette e tanulmányutján, melyen még résztvettek: Gubner Gyula és Széll Ignác államtitkárok, Pap Samu, Szmialovszky, Heljai és Vészi országgyűlési képviselők, dr. Müller Kálmán és dr. Csatory Lajos miniszteri tanácsosok, dr. Chyzer Kornél, a belügyminisztérium egészségügyi osztályának vezetője, Tauffer tanár, Scherman tiszti főorvos stb. A mintaszertlen felszerelt forrástelep megtekintése teljes két óra hosszat tartott. Magyarzatókkal Saxlehner Andor és Árpád urak szolgáltak, akik a cég képviseletében megmutatták a társaságnak a nemzetközi hírnévre emelkedett üzem minden fázisát. A keserűvizet szétvitel kútból szivattyúzzák a ciszternákba, ahonnan egy közös gyűjtőmedencébe folyik össze. Innen gőzerővel emelik a vizet a palacktöltő gépekre, amelyeknek szerkezete élénk tetszést aratott. A társaság megtekintette a rak-tárakat, a szállító-helyiséget, a lágagyarat, a beraktározást, s nagy figyelemmel hallgatta végig a cégionökök érdekes magyarázatait. Aztán gazdag buffet várta a társaságot; özvegy Saxlehner Andrásné, a ház urnöje köszönetet mondott a kormányelnöknek a látogatásért. A buffet körül elhelyezkedett társaság vidám hangulatban élvezte a Saxlehner-család pazar vendégszeretét. Pohárköszöntők is voltak. Saxlehner Andor a cég örömnépének mondta ezt a napot, amely az országos bizottság élen a miniszterelnökök és két államtitkárat hozta vendégül a telepre. Széll Kálmán válaszában kijelentette, hogy szívesen jött ide meggyőződéséről arról, hogy a cég derék megalapítójának nagyszabású művét mennyi szeretettel, szorgalommal és hozzáértéssel folytatja a második nemzedék; poharát a ház urnöjének és gyermekeinek jóléteért üritette a társaság lelkes éljenzése közt.

— **Mac Kinley testőre.** Elég szokatlan hogy államfők testi épségét gyilkosok őrizték, mégis úgy van, hogy Mac Kinleynek, az amerikai Egyesült Államok elnökének csak a legutóbbi időnkig is ilyen súlyos beszámítás alá eső gonosztevő volt a testőre. Anderson A. W. a neve ennek a nevezetes férfinak, akin az a balsors esett meg, hogy 1884-ben megölt egy munkást. A sógorának északi Karolinában valami konfliktusa volt egy emberrel egy bányá körül s azok ketten vitaközös közben hevesen összekaptak, majd verekedtek. A harcba belekeveredtek mások is s Anderson A. W. a sógorát védelmezvén, a hadakozás hevében holtra vert egy munkást. Ott a keze alatt puszult el a szegény ember, amire Anderson elfogták és halálra ítélték. A kivégzésre azonban nem kerülhetett a sor, mert a barátai éjjel kiragadták a börtönből. Anderson ezután elbujdosott s álneven az Egyesült Államok titkos rendőrségéhez került, onnan pedig egyenesen az elnök mellé. A halálos ítélet pedig mint állandó veszedelem ott lebegett a feje fölött, a szeretet azonban olyan nagy iránta barátai körében, hogy azok most kegyelmi kérvényt nyújtottak be az érdekében az észak-karolinai kormányhoz. Ha Mac Kinleyhez fordulnak majd információért a karolinaiak, az bizonyosan jó bizonyítványt ad a volt testőreről.

— **Az aradi főispán beiktatása.** Aradvármegye és város új főispánját, Urbán Ivánt november 7-ikén iktatják be hivatalába. A megye és város nagyban készülődik az installációra, mely a restaurált megyei székház dísztermében lesz. Az üdvözlő beszédet Schill József megyei főjegyző tartja. A beiktatásra a szomszédos nyolc vármegye törvényhatóságát is meghívják.

— **A pánszláv izgatók a fogházban.** A Magyar Távirati Irodának jelentik Turóc-Szent-Mártonból: Tudvalevő dolog, hogy a tót nők küldöttségileg kérték meg az igazságügyminisztert arra, hogy a pánszláv foglyokat kedvezményekben részesítse. Mint most értesülünk, az igazságügyminiszter e tárgyban már intézkedett és elrendelte, hogy a beszercebányai kir. törvényszék fogházában elhelyezett pánszláv elítélteket szemben a fogházi szabályok szigorúan végrehajtandók. Minthogy pedig ily módon a miniszter már döntött ebben a kérdésben, a foglyok azoktól a kedvezményektől is esleket, amelyekben őket az ügyész eddig részesítette. Nevezetesen nem használhatják saját ágyműjüket, nem dohányozhatnak stb. Az elítéltek közül Zbtek turóc-szentmártoni lakost már fegyelemileg büntetni is kellett, mert nem akart a fogházi szabályokhoz alkalmazkodni.

— **Az eltűnt kapitány.** Megemlékeztünk arról, hogy a Lembergben állomásozó Putze Lajos 24-ik gyalogezredbeli százados a Fehér Isz szaladóból eltűnt. A százados ma reggel egy ismerőse látta a nyugoti páyandvaron, amint az Orsova felől jövő vonatról leszállt. Beszédbe is ereszkedett vele, s e közben elmondta, hogy Belgrádban járt s most Bécsen át Lembergbe utazik. Miután Putze engedelem nélkül távozott, a rendőrség minderről értesítette a katonai hatóságot.

— **Házasság.** Liptó-szentiváni Szent Ivány József kis-sárosi főbírtokos, néhai Szent Ivány Adolf miniszteri tanácsos és neje benedeklanti Kiszely Clementin fia eljegyezte Hübner Olga kisasszonyt, lovag Hübner Ferenc és neje, született berzevici és kakas-lomnici Berzevicy Luiza leányát.

Vajda G. József e hó 21-én tartja esküvőjét Lakócsán Wollák Aranka kisasszonnyal.

Csillag Sándor Gyöngyösről eljegyezte Waldner Irén kisasszonyt P.-Tassról.

Feles Lipót eljegyezte Suschny Anna kisasszonyt Bécsben.

Dr. Hoffmann Péter nőorvos eljegyezte Oberlaender Fülöp ujbérszai nagybirtokos leányát, Karolinát.

— **Szerencse a szerencsétlenségben.** Az életben már közmondássá vált, hogy ahol legnagyobb a veszély, ott Isten keze legközelebb. Egy szerencsétlen kereskedő ugyanis jószivűsége alapján anyyira lekötötte jótállásokkal a nevét, hogy a rokonainak adott szivességi váltók lejárván, azokat kénytelen volt beváltani s mivel a mostani rossz üzletviszonyok mellett üzleti hitelét megvonták, megakadt. Szóval tönkrement. És pedig anyyira, hogy esődtől kérték ellene hitelezői, sőt még vizsgálati fogságba is helyezték. A vizsgálat kiderítette, hogy a vagyonbukott kereskedő ártatlan s a sokat zaklatott ember alig várta, hogy a fogházból kiszabaduljon. Eppen aznap, midőn kiszabadult volna, meglátogatta felesége, aki összekuporgatott pénzén Török A. és Társa bankházában vásárolt egy osztályosjegyet s szerencsésére egy nagy nyomreményt ütött meg. A szegény, mások hibája folytán tönkrement családja, visszanyerte becsületét vagyona, nevét és Török bankházának köszönhetette mindezt. E bankház amelynek V., Váci-körút 4-ik szám alatt irodája és IV. Múzeum-körút 11., továbbá VI. Erzsébet körút 54-ik szám alatt fióküzletei vannak, amugy is ismeretes szerencséséről, figyelmességéről és pontosságáról vevőivel szemben.

— **Kitüntetés.** A sah elutazása előtt Sadrazam nagyvezír birodalmi kancellár által, Blum Sándor váci-utcai egyenruha szállítóval okirattal megelége-

RÉSZLETRE!

Férfi-fehérművek és uri divatárak. **Részletletésre kaphatók** férfi-íngék, alsó-nadrágok, keztük, téli alsó ruhák, zsebkendők stb. **a Belvárosi koronás áruházban IV., Károly-körút 22.**

dését és elismerését tolmácsolhatta a szállított áruk jó minőségese felett és a céget udvari szállító,ává ki-nevezte.

Hirtelen halál a gödöllői kastélyban. A gödöllői királyi kastélyban ma reggel egy szegény asszony dolgoztatott a folyosón. Ahogy törölgette a több hónapos port az ablakokról, hirtelen összeesett. A cselédség összefutott, aztán sietve hívta elő Kersl udvari orvost, aki kevéssel azelőtt érkezett meg a király kíséretében. Odasietett György herceg, a király unokája is és ők ketten részesítették az első segélyben a szegény öreg asszonyt. De segíteni nem lehetett rajta, mert néhány perccel később meghalt. Szívizérlődés okozta hirtelen halálát. A királyt azonnal értesítették a szomorú esetről, mire ő felsége kijelentette, hogy a temetésről és az árván maradt három kis gyermekéről ő fog gondoskodni.

Titokzatos öngyilkosság. Nürnbergből az északa két táviratunk jött, amelyek arról adnak hírt, hogy egy ottani fogadóban ma délelőtti öngyilkosság történt a gróf Norman Károly, magyar honvédelmezredes, aki Budapestről jött Nürnbergbe. Az első távirat szerint az öngyilkos a fogadóban sztrichnint vett be és mire a kórházba vitték, meghalt. A második távirat azt mondja, hogy gróf Norman Nürnbergben, amint a vonat megérkezett, a kupéban holtan találták s megállapították, hogy sztrichninnel mérgezte meg magát. A rendőrség átkutatta az öngyilkosnak iratát s úgy tudta meg, hogy gróf Norman Károly magyar honvédelmezredes az öngyilkos. — A magyar honvédség és esendőség névkönyvében ilyen nevű alezredes nem fordul elő.

A sah budapesti orvosa. A sah itt időzése alkalmával megvizsgáltatta magát dr. Kovács László fővárosi orvossal, a kitűnő hűrnevű homeopáthával. Dr. Kovács megállapította a sah diagnózisát és megszabta a lejelelem udvari orvosainak a követendő gyógy módot is.

Halott a csatornában. A spandai hajózási csatornában, mint Berlinből írják, sajátságos helyzetben találtak egy holttestet. Egészen függőlegesen állott a vízben s csak éppen a feje bub a látszóat ki. Kintűnt, hogy Fieber Antal ötvenhárom esztendő munkás a halott, aki még vasárnap elűnt. Vasárnapi köntösben volt, kalapját a parton találták meg.

Alapítvány. Glück Frigyes, a Pannónia-szálló tulajdonosa az Országos Iparegyesületnél ötezer koronás alapítványt tett, amelynek kamatait fiatal iparosok külföldi tanulmányainak előmozdítására szánta.

Pusztuló vihar Kanadában. Az utolsó hatvan órában mint Halifaxból jelentik, Kanada partvidéki tartományaiban iszonyú vihar pusztított. Az eső okozta árviz elmosta a vasutvonalakat úgy, hogy a forgalom megakadt. A víz óriási területeket árasztott el. Sok hajót partravetett a vihar.

Felgyógyult rendőrtanácsos. Szombatfoly Albert rendőrtanácsos, aki körülbelül egy éven át súlyos beteg volt, telépült bajából s átvette a IX. kerületi kapitányság vezetését. A tanácsos ebből az alkalomból tisztársai melegen üdvözölték.

Megszökött kereskedő. Sárospatakról táviratozzák, hogy Wohl Armin kereskedő nagybömbnévű sikkasztások után megszökött. A rendőrség azt hiszi, hogy Amerika elé vette útját, azért Brémába is, Hamburgba is táviratozott, letartóztatása végett.

A budapest-kassai telefon megnyitása. A budapest-kassai távbeszélő és hó 8-án adták át a forgalomnak. A kassai közönség a berendezést jelenleg még csak a kassai 1., 2., 3. szám posta- és távrendhivataloknál berendezett nyilvános állomásokról veheti igénybe.

Nap- és oroszán-rendet nem kapott és nem vásárolt csilárlókat a perzsa sah ő felsége Gutahd Imre villamos- és gáz-csilárlóaktárában, Budapest, V., Nádor-utca 19., pedig ott a legzölésesebb kivételben és legolcsóbb árak mellett nagy választékban kaphatók mindennemű csilárlók.

A szerencsenaptár-hirdetést, amelyet a kitűnő hűrnevű ürvendő bankház és m. kir. szab. osztályorszájak felolárusító-cég *Királyi és Tarsa* közzétett, ajánljuk t. olvasóink figyelmébe. Próbálja meg mindenki a kedvett égnél vásárolni osztályorszájegyét.

El Párisba! A kiállítás zárónappályek alkalmával Párisba induló különvonathoz rendkívül olcsó menettíri jegyek adatnak ki. Ezen különvonat gyorsvonati sebességgel fog közlekedni és odamenet Münchenben, visszaövet Zürichben egy-egy napi tartózkodásra kötelez. Felvilágosítással a Hungária-szállóban levő menetjegyroda szolgál.

(x) **Zoltán Béla gyógyszerész** ez uton tudatja, hogy más hasonló készítményekkel való összetéveszthetés elkerülése céljából, évek óta forgalomban levő hajószülés elleni szerét ezental *Stella-viz* néven hozza forgalomba.

(x) **Lukács Vilmos** bankházából, Budapest, V., Fűrdő-utca 10. sz. a., vegyenek osztályorszájegyeket. 1/4 a 12 kor., 1/2 a 6 kor., 3/4 a 3 kor., 1/2 a 1.50 kor. portómentesen.

(x) **Férfi fehéreműveket,** nyakkendőket és mindennemű divatcikküket legnagyobb választékban ajánl

Kanitz G. Zsigmond, V. ker., Dorottya-utca 6. (Wurm-udvar.)

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

(x) **Honl ipar.** Ajánlom általánosan ismert, saját gyártmányú *posztó bokabőrdímet* (gamasni). Kapható drapp, oliv. szürke, bronc és fekete színben. Párja 1 forint 10 krajcár. Hölgyeknek térdmagasság, párja 2 forint 75 krajcár. *Kerlész* Pál divatárházában, Kerepesti-ut 44. sz., a Népszínházzal szemben. Eladás nagyban is.

Egy konfiskált könyv.

Budapest, október 13.

Kerülő uton, lopva, a szemfüles rendőrségek figyelmét elkerülve egy vékony, ötven oldalas zöld könyvecskét varázsolt asztalunkra lapunk egyik külföldi barátja. A könyvecske borítékára vérvörös betűvel ez van írva német nyelven:

Patriotismus und Regierung.

A szerzője az a bozontos szakállu vén ember, aki olyan sokszor rugott nagy, parasztesizmás lábával évezredes institúciók felé s aki magányába visszavonulva a gondolkodás fegyverével küzd minden ellen, ami szerinte megakadályozza az emberiségnek szeretetben való egyesülését. *Tolsztoj* Leo kis rőpirátortól van szó, amely a hazafiság és a kormányok ellen hatalmas szózatot intéz Európa népeihez. Gyilkos logikával, avval a kristálytisza észszel s avval az emésztő lánggal megirt könyvecske ez, amely szíveink legmélyén gyökeret vert érzéseket akar kiirtani. Nem pusztá kedvtelésből és nem pusztá irodalmi radikálizmusból, hanem emberszeretéből.

Megdöbbenéssel olvassuk ezt a füzetet s megdöbbenéssel vetjük félre. De egy pillanatra mégis a tisztelet érzése vesz erőt rajtunk láttára annak a perzselő, rajongó lelkesedésnek, mely hazát és édes szülőföldet eldob magától csak azért, hogy a humanizmus szolgálatába állva, azt hirdesse a világnak, hogy az emberszeretet több a hazaszeretnél.

A nagy, magányos gondolkodók eltévelyedésének példája ez a kis füzet. Nem lehet akceptálni egy szavát sem, de le kell borulni az előtt a nagy elme előtt, melynek tévedései is ilyen megrázóak.

A hazafiság és kormányok megjelenése után *Tolsztoj Leo* az orosz egyház menten kitagadta kebeléből és szinait határozattal megvonta tőle azt, hogy halála után az egyház szertartásai szerint temessék el. A vén paraszt nem törődött vele. A kis füzetet lefordította német nyelvre. A *porosz kormány legott lefoglaltatta a füzetet* s az a példány, mely most kerülő uton hozzánk jutott, unikum. Közép-Európában alig találni belőle még egy példányt. Nem a tanulságok, csak az aberrációk érdekessége okából közlünk belőle néhány passzust.

— Szembetűnő, hogy a hazafiság, mint érzélem, rossz és ártalmas; mint dogma pedig, ostoba dogma. Ez az alap gondolata a szörnyű könyvnek, melynek szerzője ilyenféleképpen bizonyítja tételét:

Mi az oka, hogy ámbár mindinkább világos, hogy a hazafiság eszméje nagy károk okozója, még az intelligensebb elemek is fölláborodnak az ilyen kijelentések hallatán? Az emberi eszmékben három kör van a jelen és jövő eszméköre. A jövő eszméi, az emberiség ideáljai ma az erőszak megszüntetése, a közös tulajdon és a közös vallás behozatala és az általános testvériség. Az ideálkért folyton harcolnak az emberek s e harcban mindig a régi, elavult és szükségtelen eszmék az ellenfelek. A régi eszmék harcosai pedig mindig azok, akiknek ezek a régi ideák kiváltságokat biztosítottak. A jelenlegi ideálok utjában főleg az egyház s az állam áll. Az egyház azért, mert szolgáinak előnyös helyzetét a már elkapottat vallási eszmékkel való szoros szövetség védi. Az államok azért, mert létüket ezeknek az eszméknek köszönhetik. Ilyen államfőnartó idea a hazafiság eszméje is, melyet a kormányok mesterségesen védelmeznek s szentségnek tartják és tartatják a polgárokkal.

A hazafis eszméje ellentéteket, surlódásokat idéz elő a népek között, ho'ott e nélkül békésen, barátságosan élnének egymással. Nincs tehát semmi elfogad-

ható ok ennek az ideának a fenntartására s nem is a népek érzése ma már az, hanem az uralkodó osztályok, a tőkésék, újságírók, művészek és tndósok meszterkedése által tartják tenu. Minden államhivatalnok karrierje és minden katonatiszt előléptetése annál biztosabb, minél jobb hazafi az illető, vagy minél jobban tudja azt mutatni. Az uralkodó osztályok kezében van a pénz, az iskola, a vallás és a sajtó. Minden eszköz arra, hogy elfogadtassa az emberekkel azt, ami létének föltétlét képezi, a hazafiságot. Ezekkel az eszközökkel érték el a kormányok, hogy egész Európában általános védköteleztséget tudtak szervezni, olyan rabszolgaságot, amelyhez fogható hiába keresünk az ókori népek történetében. Az általános védköteleztséggel behozatala óta se vége, se hossza nincs a hazafiság által indokolt gyilkolásoknak. Amerika és Afrika földjeit kedvtelésből, dicsőségvágyból vérrrel mocsokolta be az európai hazafiság. Ezeket a véres színtájakokat, hála a sajtó mozgékonyágának, napról napra úgy figyelik az emberek, mint hajdan a cirkuszi mutatványokat a vészromzoman kiáltják: police verso. Az államok gyerek módra civódnak s így ijesztgetik egymást:

- En oldalba böklek!
- En ököllel ütök!
- En ostorral!
- En kancuskával!
- En lövetek!

A hágai konferencia is a mellett szól s ez az egyetlen eredménye, hogy amíg államok, kormányok és hadseregek vannak a világon, addig nincs bizalmuk egymás iránt az embereknek. Bizalom nélkül pedig mindig fegyverrel jár az ember. Micsoda rettenetes képmutatás az, hogy Oroszország elébb megfojtotta Lengyelországot, aztán Turkesztánt, aztán Khinát s most Finnországot fojtogatta s e közben békét akar csinálni a világon! S ezt a képmutatást jáékot látta az európai diplomácia s előre tudta mindenki, hogy a hágai konferenciának semmi eredménye sem lesz, de azért komoly képpel jártak-keletek a követek s fizetésüket zsebre is tették. Azonközben a markukba nevettek s elakarták bíteni Európával, hogy ez a gyerekes játék komoly férfiaknak való.

A békét csak egyetlen egy dolog biztosíthatja. Nem a konferencia s nem a nagyképu tanácskozás, hanem annak az ideának az eltiprása, melynek érdekében folynak a háborúk: a patriotizmus eltiprása. Mert a patriotizmus *durva* eszme. Hisz erőszak az alapja, *ártalmas* eszme, mert megbontja a fejlődés garanciáját: a békét, *szégyenletes*, mert bikává, gladiátorrá, gyilkossá aljastja az embert, *erköletelen*, mert az állam rabszolgájává teszi a szabad embert.

Mire várjunk még mindezek után? Arra-e, hogy az amugy is megrontott népek éhen pusztuljanak? Hisz hullanak már Oroszországban, Oiaszországban és Indiában. Arra várjunk-e, míg asszonyainkat is hadisiorba hívják?

Megkezdtek már Transvaalban. Hisz ha a kormányok elpusztítása az anarkiához vezetne is, nincs olyan anarkia, amely gyötrelmesebb, rettenetesebb nyomorba taszítaná a népeket, mint az az állami rend, amelyet annyira imádatnak velünk.

Értsétek meg végre, emberek, hogy nem a boeok, nem az angolok, nem a csehek, nem a franciák vagy németek a ti ellenségeitek, hanem ti magatok, akik rabszolgáik vagytok a hazaszeretetek által. A kormányok magukra vállalták, hogy megvédelmeznék benneteket minden veszélytől s e helyett kátonakká és rabszolgákká tettek benneteket s arra kényszerítettek, hogy saját véreiteket gyilkoljátok meg. Akármely nemzethez tartoztok is, értsétek meg, hogy emberi érdekeiteket nem irigylük és nem akadályozzák a nemzetek, csak a kormányok. Értsétek meg, hogy mindegy nektek, hogy ki hódítja meg Porth-Arthurt, vagy Wei-Ha-Weit, hogy Elzász Franciaországé-e, vagy Németországé! Értsétek meg, hogy szenvedéseiteknek csak az fog véget vetni, ha lerázzátok magatokról a hazafiság kopott és haszontalan bilincseit. Nem a haza gyermekei vagytok ti, hanem lsten fiaí s így nem lehetek sem rabszolgái egymásnak, sem ellenségei.

Ez a tartalma a véres könyvecskének, melyből senki okulást ne merítsen. A hazafiság eszméje ma még szent és megdönthetetlen a mi szíveinkben. A nagy gondolkodók és előttünk ismeretlen magasságokban járó elméknek valók ezek a fölforgató tanok, melyeknek ideje még nem érkezett el s amelyektől a kis ember elszédül s végig bukik a földön.

KAVE.

Ajánlom kitűnő minőségű kávémint a következők igen olcsó árban.
Nyers kávé.
1 kiló Versenykávó (igen szép zöld) frt 1.30
1 kiló Gyöngy-kávó frt 1.50

1 kiló Moeen (afrikai) frt 1.40
1 kiló Moeen (finom) frt 1.60
1 kiló Java frt 1.40
1 kiló Java (igen finom) frt 1.60
1 kiló Cuba-kávó frt 1.70
1 kiló Cuba Portorico frt 1.80
1 kiló Vegyes pórkávé, igen szép és jó frt 1.40

4/5 kiló postázás megrendelési vidékre is teljesen bérmentve, minden más költés nélkül szállítok. — Kérveim tiszt és jó minőségű 10 év óta fennálló jó hírnevű kezeskedik.

Balogh László Budapest, VII., Rottenbiller-utca 12/E. 46. ÜZLETÉK: VI., Andrássy-utca 86.

Öngyilkos huszárszázados.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, október 13.

Egy beteg katonatiszt öngyilkossá lett ma a fővárosban. Golyót röpített az agyába, hogy véget vessen életének, amelynek reá nézve nem volt értéke többé. A még nemrég délelő huszártisztat összetörte, elsorvasztotta a kínos betegség, amelyet hivatása teljesítése közben szerzett s ez elvette kedélyét az élettől is. Túlenségre volt kárhozzátva, holott ambíciói voltak; katona volt testestől-lelkestől s pihennie kellett, mert megtámadta a súlyos kór, amely egyszer s mindenkorra kivette kezéből a kardot.

A főváros előkelő társaságaiban mindenki ismerte Kármán Bélát, a fiatal honvédszázadosot, aki — a mellett, hogy kitűnő katona volt — lelke volt a társaságoknak is. Kedves, szeretetreméltó modern ember dalás katona, akit az Isten megáldott még azzal is, hogy vagyonos ember az édesapja. Jeles katona volt, magasabb ambíciókkal s bár még alig haladta túl a harminc esztendő, századosná léptették elő.

Édesapjának Kármán Lajos háztulajdonosnak, a fővárosi közmunkák tanácsa tagjának a Ferenc-körut 44-ik szám alatt lévő házában lakott a fiatal huszárszázados, aki — amellett, hogy szerette a társaságot is — komolyan vette katonai hivatását s egyre tanult, képezte magát. Fényes jövő várt reá, letette már a törzisztizsi vizsgát is, amikor — ezelőtt két esztendővel, baleset érte a szenvedélyes katonát. A nagy hadgyakorlatok alatt ugyanis leesett a lováról és agyvázként szenvedett. A balesetet — bár az súlyos természetű volt — hamarosan kiheverte Kármán Béla, de alighogy megkezdte hivatásának teljesítését, beteg lett, súlyos, nagy beteg.

Egy szép napon ugyanis — megint gyakorlat közben, eszéltetés érte a jeles katonát s eszméletlenül fordult le a lováról. Ugy vitték haza, nagy betegben édesapjának a lakására.

Amit az orvosi tudomány elkövethezt a nehéz betegséggel szemben, azon keresztül ment Kármán Béla, hogy visszanyerje az egészségét. A leghíresebb professzorokkal gyógyíttatta magát, sorra járta a legjobb fürdőket és bár betegsége sokat javult, még sem volt kiútja arra, hogy többé lóra ülhesse, inkább hesse a kardját és ambíciójának élhesse. Amikor a baj érte, egy évi szabadságot kapott, de ez az esztendő elmult a nélkül, hogy teljes gyógyulást hozott volna. Ekkor újabb két évi szabadságot kért Kármán Béla, aki nem akarta föladni a reményt, hogy még egyszer katona lehessen.

Am amint multak a hetek, egyre fogyott az ő reménye is a gyógyulást illetőleg. A betegség különbözően összetörte, úgy hogy alig tudott járni s az azelőtt vidám kedélyű ember nagyon szomorú lett.

— Nem gyógyulok én már meg soha, — mondta hozzátartozóinak — pedig úgy szeretnék még egyszer lóra ülni!

Hiába biztatták, hiába áltatták, nem tudták többé felvidítani a szomorú katonát.

A Ferenc-körut 44-ik szám alatt lévő ház első emeletén lakik a Kármán család. Kármán Lajos, a háziúr, Béla fia, a beteg katona s egy kis leánygyermek, akire egy nevelőnő viselt gondot. Még négy gyermek van Kármán Lajosnak, ezek azonban már önálló családot alapítottak s nem laknak az apai házában.

Kármán Lajos, a háziúr, ma reggel is — mint rendesen — elment hivatalába. Béla fia otthon maradt a kis leánygyermekével meg a nevelőnővel. Kármán Béla későn kelt fel, édesapja akkor már elment hazulról; a nevelőnő pedig egész délelőtt a nagy lakás udvari részében foglalatalkodott a kis leánynyal.

Ugy fél tizenkét óra tájban Kármán Béla elment hazulról. Alig volt azonban oda tíz percig, ismét hazatért és leveleket írt. Tizenkettő után pár perccel Balázs János házimester, aki az első emeleti lépcsőket tisztogatta, hatalmas übörrést hallott az egyik utcai szobából. A lakás hátnélső részéhez szaladt, ahol a nevelőnő foglalatalkodott Kármán Béla kis nővérével, akit — beteg lévén — éppen akkor látogattott meg dr. Kövér Lajos gyermekorvos. A házimester beszólt a lakásba:

— Ithon van a Béla nagyságos ur, mert az előbb úgy láttam, hogy elment.

— Ithon — szólt a nevelőnő — azóta hazajött megint.

— No akkor baj van, mert a szobájából lövést hallottam.

A házbeliek dr. Kövérral együtt bementek Kár-

mán Béla szobájába s a szerencsétlen ember ott hevert a szoba padlóján, átlőtt fejfel, eszméletlenül. A golyó a homlokán ment be s hátul jött ki a fején.

Dr. Kövér azonnal kezelés alá vette az öngyilkost, a házimester pedig a mentőkért telefonozott, akik a boldogtalan embert Dollinger tanár klinikájára vitték, ahol bekötötték a szerencsétlen sebeit. A tanár azonban már akkor feladta a reményt s Kármán Béla délután négy órákor csakugyan kisenvedett.

Az öngyilkos édesapja csak délután két órákor — amikor hazatért hivatalából — tudta meg a szomorú hírt. Azonnal fia betegágyához sietett fiaival együtt, de már csak végső halálküzdelmét láthatta szerencsétlen gyermekének.

Kármán Béla öngyilkosságának híre délután már elterjedt a fővárosban s mindenféle őszinte részvétet kellett.

Walter Crane Budapesten.

Budapest, október 13.

Egyetlen embernek élete műve az a kiállítás: mégis kiérezte belőle a századvég új művészetének összes céljait. Csakugyan, ha egyetlen biográfiaiban akarunk bemutatni mindazokat az egészséges művészetek törekvéseit, amelyek most már diadalt arattak az akadémiák sablonja felett, le kellene írunk Walter Crane életétörténetét. Jellemző, hogy amidőn az *Art Journal* két évvel ezelőtt megírta a mesterrel az életrajzát, Walter Crane nem féltései korszakokra bontotta életét, hanem egyszerűen egymás mellé fűzött egy sor fejezetet, amelyeknek egyikében képeskönyvekről ír, a másikban üvegholmíró, a harmadikban olajfestményekről, a negyedikben metszetekről, azután agygművekről, szövött holmíró, plasztikus mintákról és így tovább. Ő mindezekkel a művészeti anyagokkal összenőtt, belőlük teremtette meg stílusát, amelyhez az ábécét a sir William Morris remek iskolájában tanulta. Valamennyi angol művész közül ehhez a mesterhez áll legközelebb s ha erősen függetlenítette is magát tőle, egyet mégis szívról szóra megtanult: a kézimunka imádását, s azt a nemes elvet, hogy a nagy művészes nagy marad akkor is, ha ajtókilincset tervel, üvegot fú, mozaikot rak, vásznat hímez vagy képeskönyvet pingál a gyermekszoba számára. Valamely sajtóságiós lelki arisztokrácia él abban az egész művészgenerációban, amely Ruskin és a prerafaelisták iskolájában nevelkedett. Szent és nagy nekik a legegyszerűbb használati tárgy is, mielőtt a gényes megérintette az újával. Egyesnek ellentéte ez az akadémiások céhes göggyének, amely a magasrendű és alsóbbrendű művészkedést egész skáláson át osztályozta. Ezt nem veszi be a modern angol elme. Hagyományos konzervatív hajlandóságából csak néhány szép vonás érvényesült a művészetben — s erre Walter Crane kiállítása is temérdek példát ad: — a régi szép patinás legendák szeretete, a régi szép egyszerűség kultusza, a régi szép kézi praktika művelése, a régi szép patriarkális hangulata. Képzéljük el a képet, amidőn ez a művész belefáradva a munkába, beleül a magatervezte kényelmes és szép zsöllebe, a térdére ülteti kis fiát és meséli neki mesét, régi, amiről odafönn Skóciában balladákat pengettek egykor. De a mese nem fer egészben a kis baba fejébe: olyan figurákról van benne szó, amiket ez a csöpp agyvelő még nem konstruálhat meg. A piktor tehát egy darab kartonra lerajzolja a mese hímes epizódjait, nagyon világosan, nagyon értelmesen. Egész képeskönyv lesz belőle. Itt vannak az egyes lapjai a kiállításon. Mert Crane folytatta ezt a mesélgetést, nemcsak a fiainak, hanem az összes angol babynak gyönyörűségére s naiv és bájos meserajzai az első, legkorábbi diadalt hozták számára. Csak talán a Kate Greenaway meseképei vetekednek az övéivel népszerűség dolgában.

Walter Crane művésze kiterjed a művészileg megmunkálható összes anyagokra. Talán nem is a festő nagy benne, hanem a legnobilisabb mesterembség. Holnaptól kezdve a közönség kitapaszthatja, minő formát tud a mester keze az agyagnak, a szöveinek, az üvegnek, a gipsznek, bronznak adni. Elvezetheti előadásának egyszerűségét: majdnem minden munkáján mellékes a szín, majdnem minden munkáján a lineáris ritmus vezet szemünket formáról formára, jótékony megnyugtatóssal. Ő a vonal mestere; úgy uralkodik felette, mint az indus bűvész a hipnotizált kigyón. A vonal dekoratív értékét kevés modern művész érti olyan bölcsen, mint ő. Ezért az összes rajzai között talán azok ragadnak meg minket leginkább, amelyekon az ő gazdag ornamentumaiba beleegyal egy-egy naivon rajzolt alakot. A vonalvezetése merőn különbözik a franciák lendületességétől,

a németek kaligrafijától. Vonalai néha csak jelzések, mint például szép virágmetamorfózisain. Nem megy tovább, mint amennyire a legegyszerűbb előadás megkívánja. Illenek ehhez az előadasmódhoz azok a kissé megnyúlt, kissé sovány, kissé légies angol alakok, amelyekkel kartonjait benépesíti. Ezeket, mint akárhány stílizált angol táncos, angol balléten is, a mozdulat rajza a fő, a mozdulat vonalritmusa a döntő, nem a testiség, nem a szín. Ebben tökéletesen angol, tökéletesen nemzeti.

Walter Crane ugyan atya műtermében jó korán megismerkedett a festéssel és a palettával, de voltaképpen már ifjúkora óta inkább rajzoló. Jellemző benne a modern művészt, hogy nem specializálkodott soha, hanem végigtanulmányozta az összes technikákat. Mind e munkálkodásáról kimerítő képet ad a kiállítás. Sőt itt vannak még versei is; — verseket is írt, mesékről, legendákról, leges könnyűtárra valót. Es kollegánk is a tollfogásban. Egyik könyve, a rajzolásról szóló, csak az imént jelent meg. Másik könyve szól a dekoratív művészet követelményeiről, voltaképpen azonban az összes művészeti kérdéseket tárgyalja. Sőt ebben kilép az esztétika szoros határából s a szocializmus színét vetíti a művészetre, keresi, mint folyhat be a művészet a társadalomra s mi hatással lehet a jövőendő szociális állam a művészetre. Mint Tolsztoj, ő is elsőrangú társadalomátalkító faktort lát a művészetben s apostoli hévvel ostromozza azokat, akik a gazdagok és inyenek monopóliumává akarják a művésztalentum munkáját lefokozni. Allam-tudományi exkurzióban ugyan itt a kontinensen kevés ember fog osztozkodni, annál több hiva lesz annak a propagandának, amelylyel a becsületese kézimunka szépségét és szentségét védi a gyár romboló hatásával szemben. Ezek a fejezetei az *artífex militans* képet mutatja nekünk Walter Craneról. De kerékké teszi művészi jellemrajzát, mert ez a mester ama kevés talentum közé tartozik, akik egész életük munkálkodásával és a tettek szakadatlan sorával szentesítik elveiket.

Lyka Károly.

A Banket.

A Képzőművészek Egyesülete és a Képzőművészeti Társulat ma este bankettet rendezett a nagyevű angol művész tiszteleére. Este nyolc órára a Royal-szálló nagytermébe gyűlt a magyar művészvilág sok képviselője, azután az Iparművészeti Múzeum és Társulat vezetői térül. Pont nyolckor érkezett meg Walliss Gyula közoktatásügyi miniszter és neje, mire a társaság asztalhoz ült. Walter Crane a felelőségével az asztalón foglalt helyet Walliss Gyulával és ne-jével, mellettük ült Györfy Ilona, Radács Jenő, az Iparművészeti Múzeum igazgatója, Szalay Imre, mint az Iparművészeti Társulat alelnöke, Bruck Lajosné, K. Lippich Elek, Zala György, a Képzőművészeti Egyesület elnöke, Crane Lionel és Lancelot, Györfy Kálmán, az Iparművészeti Társulat titkára, dr. Ambro-zovics Dezső, a Képzőművészeti Társulat titkára és sok festő, szobrász, építész. Az első felköszöntőt Walliss miniszter mondta.

— A legmélyebb tiszteletemnek kívánok kifejezést adni — ugymond — a mester iránt, midőn hálas köszönetet mondok nagyjelentőségű kiállításáért, melylyel nekünk annyi tanulságot, igazi művelészetet nyújt. Fokozza örömrünköt, hogy szerencsések vagyunk a mestert hazánkban, kedves családja környezetében szemlélni tiszteletelni. (Élénk helyeslés.) Legyen róla meggyőződve, hogy a szépeit lelkesedni tudó magyar társadalom az igaz művészt lelke egész melegeivel fogadja és ezen meleg érzelmeinek legyen gyenge visszhangja az én üdvözlőmet. Biztosítani kívánom arról, hogy nagy híre már rég eljutott hozzánk. (Ugy van!) Ismertük mint alkotó művészt, mint nagyogó tollu író, mint a művészet egységéért diadalról-diadalra küzdő fáradhatatlan harcost. (Élénk helyeslés.) Kiváló érdeműl tudjuk azon igazság fölismerését és terjesztését, hogy az igazi művészetet nem kell és nem szabad alsóbb és felsőbb rendűkre osztályozni, hogy a grand art és a művészet többi ága nem egymástól elszigetelt, de egymással szorosan kapcsolt terület. (Helyeslés.) De ami az én lelkeimre mind-ezoknál fogékonyabban hat, ez a művésznek az a háttérán lelkesedése, amelyet a művészet ereje és hatalma iránt táplál. Ő hisz, remél, bizik a művészet társadalmi átalakító erejében.

Én is bízom és meggyőződés egész bensőségével hiszem, hogy a művészet erejével új lelket, nemeslelket, emelkedetteleket lehet belehelni a társadalom minden rétegébe. (Élénk helyeslés.)

HUNGARIA-fürdő

BUDAPEST, VII., NYAR-UTCA 7. SZAM.
Gőz- és kádfürdők.
Nyitva reggel 5-től este 9-ig.

A művészet erejébe vetett hitem lelkesít engem is, és hazám szép jövőjének egyik legbiztosabb alapját fajom, nemzetem művészi géniuszában keresem. Hiszek, remélek, a művészet jegyében és e hittel és bizalommal köszöntöm és élettem a mestert a világművészet dicsőségére.

Hosszantartó éljenzéssel fogadták a miniszter e szép beszédét. Walter Crane-nak a mellette ülő Bruck La osné fordította angolra e tartalmas mondatokat, amelyek a mestert láthatólag meghatották. Crane, bár nem szeret szónokolni s őszintén szólva nem is született szónoknak, mégis hosszabb beszédben válaszolt a lelkes telköszöntőre. Megköszönte a művészet rajongó szeretetét, amelyet nálunk tapasztalt és az igazán magyaros szívességi fogadtatást. Tudja, hogy ez nem éppen személyének szól, hanem inkább a művészetnek, amelynek, ugymond, ő is szerény képviselője. Bármiben nyilvánul is a művészet, legyen az iparművészet, testészet, szobrászat, egyformán nemestől hatással van a népekre. A művészet iránt érzett szeretet, amelyet itt tapasztalt, bizonyítja, hogy a magyar tájban temérdek tehetség szunnyad. Itt látni lehet, mint kapcsolódik össze az ősi tradíció a jelen új művészi törekvésekkel; az Iparművészeti Múzeumnak palotája és gyűjteményei egyaránt tanúságot tesznek erről. A magyar művészet virul jövőnek nézőbe s ő nem végezheti egyébbel, mint azzal a néhány szóval, amelyet magyarul tud: *Isten áldd meg a magyart!*

Az egybegyűlt társaság tapssal és éljenzéssel fogadta az angol nyelven mondott telköszöntőt, amelyet Zala György magyarul viszonzott a Képzőművészek Egyesülete nevében. Szalay Imre pedig rövid néhány szóval jellemezte a beszédet. Walter Crane — ugymond — stílus, Walter Crane program. Pobarát a program jövőjére emeli.

Angol nyelven köszöntötte fel az ünnepelt Radács Jenő, az Iparművészeti Múzeum igazgatója. Fordulatos szép beszédben üdvözölte a művészt és családját és szívvelyes istenhözottat mondott neki. Végre fölkielt György Ilona és nagyon elmés, tüzes tósztot mondott ugyanezek angolul Walter Crane-ra és világhírű művésztére.

A társaság asztalbonítás után átment a társalgóba s ott jókedvű tere-ierével maradt együtt éjteltájig.

Walter Crane ma a délelött jó részét az Iparművészeti Múzeumban töltötte, ahol még egyszer végignézte a kiállítását és örömeit lejezte ki a kitűnő rendezés felett. Azután megtekintette Huszár Ilona báróné szép munkáit — egy magyaros izi szobaberendezést — a múzeum egyik helyiségében. A nagy angol művész gyönyörűséggel nézte végig a kiváló művésznő munkáit és melegen gratulált munkája sikeréhez.

Walter Crane ma délután csalódjával kiment a kerepesi temetőbe, hogy meglátogassa Munkácsy Mihály sírját. A művész gyönyörű tubarozsákból és ősi rózsákból font koszort helyezte a sírra; a koszorúnak Crane címerével ellátott fehér szalagjára ő maga festette a következő felírást:

Munkácsynak — Walter Crane. Budapest, 1900. október 13.

Beszélgetés: Walter Crane-nel.

Az iparművészeti múzeum csarnokában ma délután bársony-zubbonyban sétálgatott Walter Crane és nézegette fiait, akik Radács igazgatónak a katalógus készítésénél segítettek és akikre a mester büszkébb, mint bármely rajzjára, vagy festményére.

En az ő érdekes fejt s csodásan nyugodt mozdulatait figyeltem meg. A feje nem árulja el az ötvenöt éves korát. Kicsi, hegyes, szöke szakála, roppant bosszu, magyarosan kipödrött, kissé már őszülő bajusza van. Hasonlít Türr tábornok fiatalbkkori arcképehez.

Radács igazgató mutatott be a mesternek, aki élénken s szívesen felelt kérdéseimre.

— Milyennek találja Budapestet? — kérdeztem legelőször.

— Lehetetlen bók nélkül erre a kérdésre felelnem. Budapest egy minden ízében szép, modern város, széles tiszta utcákkal. Ami feltűnt nekem, az hogy nagyon kevés benne a történelmi multra vonatkozó épület. Nagyon tetszik nekem a főváros...

— És arkitonikus szempontból?

— A magyar építészek nagyon tehetségeseknek látszanak. S ha idegen motívumokra is emlékeztek az épületek, a magyar műépítészekben sok a művészi érzék. Diszitéseik merészek. A nagy tömegek elosztását jól értik. Sétám közt feltűnt nekem egy minden ízében eredeti s szép épület a Bajza-utcában, amelyen a stilizált faldiszítés szerencsésen van alkalmazva.

— Szabad tudnom, miben látja ön a magyar stíl legkiválóbb jellemvonását?

— Erre határozott választ én sem adhatok. Nincs olyan kifejlődött és önálló motívum, amelyre azt

lehetne mondani, hogy magyar, de azért itt minden tárgy, különösen az iparművészeti dolgok azt a határozott érzést kelteik bennem, hogy magyarok, nemzetiek. Akárhogyan látnék én most egy előttem ismeretlen eredeti műtárgyat, ráismernek a magyar eredetre. Nekem biztos reményem van, hogy idővel ki is fejlődik egy meghatározható jellegű magyar stíl, mert itt úgy látszik a nép ma is úgy híméz, varr, mint évszázadokkal ezelőtt. Edényeinek diszitése alig különbözik az évszázadokkal ezelött használt edényektől. Nem frázis az, hogy a nemzeti jelleg a talajból táplálkozik. A görögökön kívül egy nép sem őrizte meg úgy ősi jellegét, mint a magyar...

— Hogy tetszik önnek az Iparművészeti Múzeum?

— Ez valóban meglepött. Nagyon szép az épület és eredeti. S ha valamit hibájául is felróhatok, az legieljebb az, hogy muzeumnak igen díszes. De berendezése szép és célszerű.

— És a muzeumi gyűjtemény?

— Az Iparművészeti Múzeum azt a benyomást teszi rám, mintha igen kevés javadalmozásban részesülne az állam részéről. Tagadhatatlan, hogy elrendezése kiváló szakavatott vezetésre vall, de mit használ a tudás, ha nincs elegendő pénz, amiből műtárgyakat be lehetne szerezni. Nélkülözöm azt a sorozatot, amely a belső lakásberendezés történelmi fejlődését feltűntetné a legrégibb időkől a mai napig. Erre nagy szükség van egy iparművészeti muzeumban. Általában a magyar interieurok művészei még gyöngye. A "ervezők igen kapkodnak a különböző irányok tömkelegében.

— Milyennek találta a mi képzőművészetünket s különösen érz-e valamelyik magyar festmény szemlélésekor, hogy a magyar?

Walter Crane nagyon kiterően válaszolt e kérdéseimre:

— Egynemely szobor előtt inkább érzem az eredetiség és az individuális erőt. A magyar festőművészek, azt hiszem, csatlakoztak a különböző modern irányokhoz, és mint a külföld művészeinek nagyobb része, ők is nemzetközi jellegűek. A szobrászok talán nemzetiebbek. Legalább ama néhány szobor után ítélek, amelyet láttam.

Beszélgetés közben emondott egyet-mást a nagy festőművész életfolyásáról is.

— Bizony nagyon, de nagyon sokat küzdöttem. Gyakran már a kétségbeesés környezett, nem is szólva a ijukori éhezéseimről. S az elismerés oly szörnyen lassan jött. Küzdöttem, kínlódtam, amíg nevet szerezhettem magamnak. Nem vehettem semmiféle segélyt sem igénybe. Sem egyesek, sem az állam támogatását.

— Mit tart a művészeti nevelés leghathatósabb eszközeinek és az állam feladatának e tekintetben?

— Csak az iskola, a szabad iskola, amelynek élén a legkiválóbb művészek álljanak. Tartisanak nyilvános előadásokat. De az ösztöndíj-rendszer nézetem szerint rossz. Az angol állam nem ad soha ösztöndíjakat és a fősúlyt mindig az iskolázásra fektette. Gyakori jelenség lehet az, hogy egy fiatal művész, aki valami elfogadható dolgot alkotott, ösztöndíjat kap, mert "sokat ígér" s néhány év múlva kislú, hogy igen közepes tehetségű.

87.

Szezon-dalok

a birkozókról és a szereimi búról.

I.

Ha a lármas Budapestre
Halkan száll az estnek árnya,
Eiborulva néz az égre
Egy körüti bérkaszárnya.

Mert hát ismét szinterétél
Szolgál egy gaz jelenetek,
Melynél lent a Belzebábok
Kárörömmel fölnevetnek.

Ah megejt a féltékenység,
Hova eszta női csak hoz:
O nagysága minden este
Megy a verseny-birkozókhoz!

Oh, a cirkusz: Európa
Óriási küzdek ottan,
Es ő, mint a többi grófné
Nézi őket izgatoltan.

Oh, mi is lesz, hogyha vaddá
Tetszik ott a kis szelidet,
Ki csak egyszer azt kívánja:
„Vágja földhöz Hackenschmiedet!”

II.

Hogy indokolt legyen a sóhaj
Meg-megvonagló ajkamon,

Tegyük föl, hogy e furcsa óhaj
A részéről sine-qua-non.

Ha többé nem derítne csókkal,
Ellankadnék a sír felé; —
Versenybirok-produkciókkal
Ah, mindezt Hackenschmied levé!

III.

Mért nincs erőm, hogy elbuosúzzam,
Ha már türelmem egyre fogy?
Hogy jól elverjem, földre házzam,
Vagy imponáljak valahogy?!

Ma este hát csak újra nézi, —
Valóban ez már bökkenő!
Oh mért, hogy lelke megigézi
Ön két szemü, sőt szöke nő?!..

IV.

Városunknak ligetében
Közelében ama tónak,
Melynek habját csak a túlzás
Nevezhetné csillogónak, —

Száll ki minden este egy hölgy
A végálló omnibuszból;
Aztán bemegy a cirkuszba;
Aztán kijön a cirkuszból.

Halvány ifju áll a tónál,
Es családja amaz Ázrák,
Kiknek szívén, mint azt tudjuk,
Mindig a szerelmi láz rág.

Fölcsap éppen kiint a tónál
Bánatában vad kalóznak:
Hölgye azok közül való,
Kik szeretik, ha birkozóznak.

Ange Pftou.

FŐVÁROS.

(*) **A közlekedési bizottság** ma délután ülést tartott *Röszavölgyi* Gyula alpolgármester elnöklété alatt. Első sorban a budapesti közúti vasutak teli menetrendjét állapította meg a bizottság. *Steiger* Gyula külön bizottság kiküldését kéri ott ebből, amely a kalvintéri vágányok kérdésével foglalkoznék. Egyelőre legalább azt óhajtáná, hogy az ó-budai kocsik forgalmi végpontja helyettesek által *Jellinek* Henrik vezérigazgató kijelenté, hogy a maga részéről készséggel foglalkozik ezzel a kívánsággal és amennyiben a társaság meghivatnák, szívesen fog a bizottságban részt venni, mert a budapesti közút vaspálya-társaság sohasem zárkózik el attól, hogy a forgalomnak célszerű lebonyolítását lehetőleg előmozdítsa. A fővárosi tanács a közönség érdekeit szemmel tartva, fölhitte a budapesti városi villamos vasutat, hogy a körúti és a népszínház-utcai vonalaknál a közvetlen vonatok lehetővé tétele végett, vágánykapcsolatot állítson helyre. A társaság beadványában kifejtette, hogy erre a kapcsolatra ez idő szerinti szükség nincs s kéri ennek a mellőzését. A bizottság ennek a kérésemnek helyt adott.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **A Nemzeti Színház újdonsága.** A *Nemzeti Színház* legközelebbi eredeti újdonsága, *Hajó* Eszternek *Ejféli után* című vígjátéka, mint már említettük, e hónap 26-ikán kerül bemutatásra. A darab a színház legjobb erőt foglalkoztatja. A főbb szerepeket Cs. *Alszegei* Irma, *Török* Irma, *Hettyei* Aranka, *T. Vízvári* Mariska, *Nadány* *Ujházi*, *Zilahy*, *Gyemes*, *Dezso*, *Hetényi* és *Horváth* játszzák. A darabhoz teljesen új diszletek készülnek.

** **A Népszínház jubileuma.** A *Népszínház*, mint már megirtuk, héttől, 15-én üli meg első jubiláris estjét egy népszimnúi diszleladással, melyet *Mosonyi* *Ünnepi* nyitánya és *Abrányi* *Emilnek* ez alkalomra írott és *Szirmai* *Imre* által előadandó *Prologja* vezet be. Azután következnek egy-egy felvonásban, részletek *Szigligeti* *Ede* *Csikósából*, *Rózi* szerepében *Blaha* *Lujza* asszonnyal, *Csepreghy* *Ferenc* *Sárga* *csikójából*, *Erzsike* szerepében *Kéry* *Klárával*, *Abonyi* *Lajos* *Bélgár* *kendőjéből*, *Buzi* *Zsófi* szerepében *Hegyi* *Aran* *kával* és végül *Tóth* *Ede* *Falu* *rosszából*, *Finum* *Rózi* szerepében *Blaha* *Lujza* asszonnyal.

Mintthogy a *Népszínház* egész művész-személyzete nem fér bele emez első előadás keretébe, a jubiláris estét egy másik fogja követni e hó 22-ikén. Akkor lesz huszonöt éves fordulójára annak, hogy *Blaha* *Lujza* asszony először lépett föl a *Népszínházban*.

** **Sorma** *Ágnes* a *Vigszínházban*. *Sorma* *Ágnes*, a párisi sikerei révén ismeretessé vált német drámai művésznő mint egy esti lap újságlója, az idei évad folyamán több estén át vendégképpen fog játszani a *Vigszínházban*. A német művésznő, e hírforrás

szert, február hónap fog társulatával a *Vigszínházban* vendégszerepelné.

Lindh Marcella második fellépése. Lindh Marcella asszony hétfőn, október 15-én lép fel másodszer a *Magyar Színházban*, a *Gésák* Mimóza szerepében. A színház ezt az előadást szintén játékos célra rendezi, még pedig a *Budapesti Újságírók Egyesülete* javára. A közönség körében a Lindh-esték iránt oly óriási érdeklődés mutatkozik, hogy a földszinti és erkélyi páholyokat, valamint a földszinti zsöllyeket és I. r. támlásszékeket már erre az előadásra is mind lefoglalták. A többi jegyek, valamint a 17-én megtartandó harmadik Lindh-estére szóló jegyek egész napon át megszakítás nélkül kaphatók a színház jegyárúsító pénztáránál, ugyszintén Bárd Ferenc jegyirodájában este fél 6 óráig.

A Magyar Színház bemutatója. A *Magyar Színházban* e hónap 23-ikán lesz bemutatója *Leocq* operettjének, az *Angot asszony leányának*, amelyben a színház új primadonnája, *Szojor Ilona* először bemutatkozik. A színház egészen új kiállításban mutatja be az operettet. A híres operette harmadik fvetonásában előforduló *Clodoche-quadrillet Mazzantini* Lajos balletmester tanítja be. A három első előadásra már most váltathatók meg a jegyek.

Hírek a Vigszínházról. A *Vigszínházban* most több darabból párhuzamosan folynak a próbák és pedig *Cavalotti* egyfelvonásos *Énekek éneke* című dramolejtjén kívül *A farkasból*, amelynek női főszerepét *Jászai Mari* játssza és *A Kis mama* című vígjátékából, melynek címszerepében *Csilling Teréz* fog először bemutatkozni, mint a *Vigszínház* újonnan szerződött tagja. Az előbb említett két darab bemutatója a jövő hétre volt tervezve, de a *Coralie és Társa* című boház iránt nyilvánuló rendkívüli érdeklődésre való tekintettel az igazgatóság a bemutatókat elhalasztotta, úgy, hogy a jövő hét egész műsorát a *Coralie és Társa* őrli be. — A *talakások* állandó nagy sikerére való tekintettel a *Vigszínház*nak ez a hatalmas műsor-darabja jövő vasárnap, október 21-én, délután is színpadra kerül mérsékelt helyárok mellett.

A kolozsvári nemzeti színházban állandóan zsúfolt házak előtt folynak az előadások. A héten volt operaelőadás is; a *Bajazzók* adták elő, amelyben *Székely Irén*, a kitünő hangu primadonna aratott nagy sikert. Mellette a társulat jeles tenoristái, *Mezei és Mátyás* tetszetek a közönségnek. A *Bajazzók* előtt a *Virágfakadás* került színpadra, amelyben *H. Novák* Irén asszony, a kolozsvári nemzeti színház kitünő nőiájya olyan alakítást nyújtott, amely a közönséget elragadta. Mellette *Tompa Kálmán* tünt ki szép és értelmes játékkal. Szerdán az *Aranyasszony*nak volt a bemutató előadása. Evát *Horváth Paula* játszotta, Péter szerepében pedig *Tompa Kálmán* nyújtott jó alakítást. A színház egyik legközelebbi udonsága *Tompa Kálmán*nak a *Másik* című dramolejtje lesz, amelyről nagy sikert remél az igazgatóság.

Színházak műsora. *Nemzeti Színház.* Vasárnap délután: *Aranyember*. Este: *A tékozló apa*. Hétfőn: *Egy szegény ifjú története*. Kedden: *Szentiványi álom*. Szerdán: *A tékozló apa*. Csütörtökön: *Az ember tragédiája*. Pénteken: *A cigány* (új szereposztással). Szombaton: *Aranyasszony*. Vasárnap délután: *Három testvér*. Este: *A cigány* (általános bérletszünet).

Várszínház. Csütörtökön: *Aranyasszony*. Szombaton: *Nagymama*.

M. kir. Operaház. Vasárnap: *Walkür*. Hétfőn: *Nincs előadás*. Kedden: *Tell Vilmos*. Szerdán: *Nincs előadás*. Csütörtökön: *Bohéme*. Pénteken: *Nincs előadás*. Szombaton: *A zsidó*. Vasárnap: *A nárnbergi mesterdalnokok*.

Vigszínház. Vasárnap délután: *A talakások*. Este: *Coralie és Társa*. Hétfőn: *Coralie és Társa*. Kedden: *Coralie és Társa*. Szerdán: *Coralie és Társa*. Csütörtökön: *Coralie és Társa*. Pénteken: *Coralie és Társa*. Szombaton: *Coralie és Társa*. Vasárnap: *A talakások*. Este: *Coralie és Társa*.

Népszínház. Vasárnap délután: *Amít az erdő mesél*. Este: *Szan Toy*. Hétfőn: (a Népszínház negyed százados jubileumára díszelőadás.) Ünnepi zene-Mosonyiától *Prof. Ábrányi Emiltől*, *A csikós*, *A sárnya csikó*, *A betyár kendője és a Fehér rózsza*. Kedden: *Szan Toy*. Szerdán: *Szan Toy*. Csütörtökön: *Szan Toy*. Pénteken: *Szan Toy*. Szombaton: *Szan Toy*. Vasárnap délután: *Felhő Klári*. Este: *A párisi élet*.

Magyar Színház. Vasárnap délután: *A Gyurkovics-lányok*. Este: *Koldus és királyfi*. Hétfőn: *Gésák*. (Lindh Marcella fellépésével.) Kedden: *Szulánit*. Szerdán: *A Gésák*. (Lindh Marcella fellépésével.) Csütörtökön: *New York szépe*. Pénteken: *A Gésák*. (Lindh Marcella fellépésével.) Szombaton: *New York szépe*. Vasárnap délután: *Koldus és királyfi*. Este: *A asszonyregem*.

Uránia Színház. Vasárnap délelőtti 10 órakor: *Páris 1900-ban*. Délután 4 órakor: *Khina*. Este 1/2 8 órakor: *Páris 1900-ban*. Hétfőn este 1/2 8 órakor: *Páris*. Kedden este 1/2 8 órakor: *Khina*. Szerdán este 1/2 8 órakor: *Páris*. Csütörtökön este 1/2 8 órakor: *Páris*. Pénteken este 1/2 8 órakor: *Khina*. Szombaton este 1/2 8 órakor: *Páris*.

Uj zeneművek. Kaphatók *Bárd Ferenc* és testvére zeneműkereskedésében (Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrásy-ut 42. sz.) *Sidney Jones* San Toy eredeti angol zong. kivonat 6 K. *Potpouri* 3 korona. *Monkton Szökevény*, ered. angol zong. kivonat 7 K. *Potpouri* 3 K. 60 l. *Néger kava* 60 dal; szerző Dietz Oszkár a *Gésákban* betétül énekl Lindh M. Stiffer Burind. 1 K. 50 fil. *Rosus* Hullámok 100 fil., keringő 2 K. *Kollár Monte Christo* dal, keringő magyar szöveggel 2 K. *Fütyi-kuplé*, a New York szépeből 1 K. *Rose Mouse* angol keringő 2 K. 40 fil. *Stewart The Bride* angol keringő 4 K. *Ziehrer* In lauscherger Nacht, keringő a Landstreicher operettből 2 K. 40 fil. *L'Anglais* Gelé, francia kuplé, énekl *Róza Lili* a Hare a miliókértben 2 K. *Dóczy* három eredeti új magyar dal: 1. *Panaszkodók a turulyám nótája*; 2. *Magas a kaszárnya*, énekl *Fedák Sári* A három pár cipőben; 3. *Barna kis any levelet ír*, ára 2 K. *Pete Lajos* négy eredeti magyar dal 2 K. — Ugyancsak itt Magyar Királyi Opera, Nemzeti Színház és Magyar Színházba jegyek kaphatók.

Vasárnap és a Telefon-Hírmondó. A Telefon-Hírmondó mai programja a következő lesz: Délelőtti 11—12 óráig érdekes híreket olvastat fel a szerkesztőség, délután 4 óratól 7-ig pedig koncertzenét közvetít az előzetes szórakoztatására. Este a Hírmondó a Magyar Királyi Operaház előadását viszi haza az abonensek lakására: *Walkürt*, Wagner Richard örökszép operáját. Az opera után még cigányzene is lesz hallható, *Zöldi Marci* játéka az Émek-kévéházban.

Az első Lindh-este.

— A Magyar Színház mai előadása. —

Budapest, október 13.

— Napokig, hetekig elhalgattának!... — így kiált fel lelkesebben a *Gésák*-beli Fairfax kapitány, mikor a keleti theaház mesés asszony-virága, a Mimóza, elénekl neki a dalt az aranyhalacszkáról.

Es így kiáltunk fel mi is, akik ma este a *Magyar Színház* deszkáin Lindh-Mimózákat hallgattuk.

Nem tudjuk, kinek a fejében született meg a zseniális gondolat, hogy Lindh Marcellát, ezt az éneklő eleven csodát, akinek az énekművészet legmagasabb magaslatain van az igazi otthona, lehozza nekünk az operett könnyed világába, de hálásak vagyunk neki érte. Igazi színházi gourmetknak való élvezet. Ha egy rövid szóban akaróknak jellemezni ezt az estét, azt kell mondanunk róla: *egy isteni pikantéria!*

Lindh Marcelláról, az énekesnőről, fölöslegesnek tartjuk szólni. Ki ne tudná, hogy ez a csupa lélek asszonyka az ő leheletszerű egyéniségével, az énekművészet legnagyobbjai közül való, aki azóta, hogy *Barbi Alice* visszavonult a hangversenytermekből, versenytárs nélkül áll a legfinomabb kolortur-ének és a csodás pianissimo-k birodalmában.

Es ez a nagy énekművésznő kisérzőkkel élénk, mint a *Gésák* Mimózája, hogy apró operettárákat csicseregjen nekünk.

A lényes és nagy közönség, amely megtölti a házat, veünk együtt, visszaotjott lélekzettel s azzal a vég nélkül való gyönyörűséggel halgatja, amelylyel a lélek csak akkor teik be, ha az időmba való tökéletességet mint eleven valóságot érzi maga körül. S ha teleitja magát ezzel a tökéletességgel, akkor örjüngő lelkesedéssel tör ki belőle a legizigább lelkesedés:

— Napokig, hetekig elhalgattának!...

Ez volt a Magyar Színház mai, első Lindh-estéje!

De Lindh Marcella — és ez az, amiről röviden szólni akarunk, — a legjobb játék-színésznők közül is való. Ez az, a mi előttünk legalább, ma este megtelepésszamba ment.

Stilszerűbb, igazibb Mimózákat, mint amilyen ez a nagy énekművésznő, képzelni is alig lehet. Amint ürge kis alakjával lepekszerűleg könnyedén tipgett ide-oda a szemünk előtt s amint nemcsak az arcjátékával, de egész lényével beleolvad az operett majd szentimentális, majd pajkos-bohókás helyzetébe, csakugyan olyan, mint az igazi Mimóza, a ki nem szerepet játszik, hanem a kit a messze Kelet szült.

S ennek az élő-levén Mimózáknak a teljes illuzióját betetőzik a művésznő káprázatosan szép kosztümjei: a suhogó és csupa szín Gésa-ruhák, amelyek mellett *Miss Halton* lényes kosztümjei is pironkodnának.

Szóval gyönyörűséges est volt s az est hősnőjének a legnagyobb ünneplésben volt része. Percekig tartó tapsok kísérték végig az egész estén s egész sorát kapta a virágajándékoknak. Zajos tapsokat kapott a művésznő arra a kis kacagó néger-dalra is, amelyet erre az alkalomra *Dienst* Oszkár, az ismert fiatal magyar-zeneszerző irt a művésznő számára.

Lindh Marcella mellett bőven kijutott a tapsból *Ledofsky* Gizelának is ismert, brilláns *Molly*-jáért és *Sziklainak* Vuncsi-jáért.

(X—s.)

A Szigligeti Színház.

Nagyvárad, október 13.

Nagy ünnepet ül Nagyvárad városá hétfőn, e hó 15-én. Ekkor nyílik meg ott az újonnan épült állandó színház, melyet a város nagynevű szülötének, a magyar népszínmű megteremtőjének neve után *Szigligeti Színház*-nak neveztek el. Száz és egyebány esztendő mult el azóta, hogy az első magyar szó elhangzott a színpadról a Kőrös-parti városban, akkor ütötte föl ott sátorfáját Kelemen László színtársulata. A színeszet ez évszáz alatt sok jó napot látott Nagyváradon, melynek lelkes műpártoló közönsége nem egy jeles tehetséget buzdított tapsaival, jutalmazott elismerésével.

Az új színház a város közepén emelt helyen áll, előtte szépen parkirozott tér terül el. Bejárata impozáns oszlopocsornok s homlokzatán klasszikus szoboralakok fehérlenek. A színház belsejébe kényelmes előcsarnok, tágas lépcsők, széles folyosók vezetnek. A nézőtér vörös bársony színnel van dekorálva és dusan aranyozva. A színpad berendezésénél fölhasználták a modern technika minden vívmányát, úgy hogy a vilámmal világított színház egy kis remekmű. Nem nagy: ezerszáz néző befogadására képes.

A megnívó ünnep napján délután 3 órakor Nagyvárad városá díszközgyűlést tart, melyen dr. *Horvány Géza* a színművi bizottság elnöke, elmondja a színház építésének érdekes, viszontagságos történetét. Majd *Rádl Ödön*, a Szigligeti-Társaság elnöke, méltatja beszédében az ünnep jelentőségét. Azután az ünneplő gyűlékezet a színház épületéhez vonul, ahol dr. *Bulyorszky József* polgármester beszéde kíséretében leteszik a színház zárókövét. Este lényes díszelőadás lesz melyre már hetekkel ezelőtt minden jegy elő volt jegyezve. Előkelő állású emberek örültek, ha hogy egy földszinti állólélyhez juthattak. Az ünnepi prológust, melyet *Sas Ede* irt, *Paulayné Adorján Berta* szavalja. Azután *Várady Antal* előjátéka: az *Uj oltár* kerül színpadra amely az első nagyváradai színtársulat korát várszolja színpadra. Végül *Somogyi Károly* színtársulata a *Hunyady László* operát adja elő. Előadás után társasvacsora lesz. A megnívó jelen lesz *Tyssa Kálmán* és gróf *Festetics Andor*, a vidéki színtársulat teljgyelője.

A színház megnyitása alkalmából a nagyvárad Szigligeti Társaság emlékalbumot adott ki, melyet *Sas Ede* szerkesztett dr. *Bokor Károly* és dr. *Várady Zsigmond* közreműködésével. Izléses díszmunka ez, melynek díszes kiállítása *Láng József* nagyváradai műintézetének becsületére válik. Címlapját *Aczel Henrik* festőművész rajzolta. Tartalma igen érdekes: a politika, az irodalom a színeszet kiváltságai irtak bele rövidebb hosszabb közleményeket. Mutatóba közöljük az album gazdag tartalmából a következő emléksorokat:

Egy nemzet szelleme annak költészetében, művészetében él. Aki tehát a magyar művészetnek hajlékot nyújt, az a magyar nemzet géniuszát fogadja be.

Wlassios Gyula.

A róza a virágok királynője — egy hibája van, hogy elhervad.

A művészet a kedélyéletnek rózsája, — egy gyengéje van, hogy leveleit könnyen letépedei az erkölcsi romlottság.

Sikámós és csakélyone a művészpálya. Itt is, mint minden élet pályán, csak egy nem csal, csak egy áll rendületlenül: a tiszta erkölcs.

Ez a róza, mely el nem hervad. Ez emeli a művészt azon talapzatra, ahol mint művész s mint ember tiszteletró méltó marad.

Nyomorult a művészet, mely erkölcselen és nem lehet boldog ember az, kinek roncsolt — mert sívár — kedélyéletét a művészet fosztányai csak hiányosan takarják.

Hinni az Istenben és az erőnynek hatalmában. Ez biztosan vezet a művészt a csábítás sugalmazásai közt úgy, mint a nyílt romlottságnak dacos kihívásai közt.

Lehet valaki szerencsés a művészpályán, de lehet sajálatra méltó mint ember.

Dr. Schlauch Lőrinc.

Felszólítván, írjak én is pár emléksort a színház megnyitása alkalmából megjelenő albumba, érzem bár, hogy olyat, ami az alkalomhoz méltó volna, írni nem tudok, írök mégis azon reményben, hogy késszégemet fogják tekinteni és nem a küldött sorok tartalmának értékét.

Különbben ez alkalom nem is szorult arra, hogy ékes szavakban emeltessek ki fontosságát, ott áll a színház, mely az időkön keresztül fogja hirdetni Nagyvárad polgárainak a színművészet iránt érzett és áldozatoskál is bizonyított lelkesedését, az elnevezés pedig, melyet e színház nyert, hirdetni fogja emlékét Nagyvárad azon jeles fiának, ki nem heves pártusák és harcok között, de irodalmi, főleg színműirodalmi munkásságával szerzett babérokkal ékeskedve nyert országos hírt, nevet és háritott fényt ezáltal szülővárosára is.

Hallatlan olcsóság Futószőnyegek szép színekben méterje csak 11 kr. és feljebb, még pedig 15, 29, 34, 46, 54, 66, 71, 73. Ebédülő szőnyegek, terítők, függönyök előnyös vételek miatt olcsón adtnak el.

kapható csak Lukács Mór divatruházában VIII., József-körút 77-79.

Legyen e színház mindig az igaz művészet csarnoka, melybe sohase férhesse be magát a tisztá erkölcs, vagy a jó ítézés sérelmével a hatást vagy mulattatást előidézni akaró kontárkodás.

Tisza Kálmán.

A politikai pálya vonzóbb ugyan sok becsületes pályánál, de mi az mégis a szépirodalmi pályához képest!

Mennyi nagybírá, nagyképű, nagybefolyásu, nagyhatalmu ur került ki Bihar vármegyéjéből az országos porondra, lett ünneplés, dícsőítés, udvarlás, hízelgés tárgya; osztogatott kegyeket, javadalmakat, állásokat s mégis, micsoda a közülük való legnagyobb is ahhoz az ártalmatlan, szelíd, nyájas, szerény és szürke emberhez képest, aki Nagyvárad külső utcáiból került ki és olyan mesterségre adta magát, hogy kénytelen volt letenni atyja becsületes ősi nevét és fölvenni magának egy másikat, amelyet akkoron már híressé tett egy másik poéta ember: Kisfaludy Sándor, aki édes ault mondott Szigligetről s így forgalomba hozta a Szigligeti nevet.

Es ime előbb, semmint bármely politikusának szobrot vagy más emléket: Nagyvárad egész templomát épít az igazi érdemnek, Szigligeti Eduárdnak!

A városoknak, falvaknak háziszentjeik azok a poéták, akikben falvai közt inkarnálódott az Ige. Ezek a házi szentek a nemzetnek prófétái. Alkotásuk a nemzetnek az, ami a keresztény emberiségnek a biblia. A Szathmáry-név elenyészhet, a Szigligeti név már át van adva az örök életnek, a halhatatlanságnak.

Rákosi Jenő.

A Szigligeti városában százesztendő a nemzeti színház. Tíz évtizednyi már. Már? Hát azelőtt hol folyt az az istentisztelet, amelynek temploma a színház s amelynek oltárán a magyar nyelv bübajos szépségében megnyilatkozó hazaszeretet pompázik? Hol volt? Ah, borzadva kell megvallunk: nem volt sehol, sehol. Ennek a hivallásnak nem volt temploma a régi Magyarországon; ezen az oltáron nem hozott áldozatokat a honfi lelkiismeret. Az első szinpad volt a megújuló magyar nemzet bölcsője. S a nagyváradi szinpad az első egyike volt az országban. Az új templomnak, amelybe a régi oltár költözködik, lelkes üdvözlötet küldenek a magyar hazafiak.

Vérsi József.

SZINPAD.

... Ebben a világban Mindenkinek egyként kijár a bér: Királynak vessző, koldusnak babér, Ha ez rongyok közt bátor és nemes, Amaz bíborban botra érdemes! Ez szép világ! Es itt igaz világ van Tiszelt közönség! Ebben a világban A töklököt is tönkre nevetik Kegyetlenül!... A másikban pedig Tudós, tanácsos, sőt talán miniszter Válik belőle, kit mindenki tisztel! Itt színjátzó van, — ott csak színlelő, Kinél az álnok tetetés a fő, S ki éjjel-nappal álarcot visel! Itt a színész lelkeből játszsa el Más jellemet. Egész valójá láng. Es az igazzal vágyik hatni ránk. Ott a hideg, lelketlen árnítás Mesterkedik, hogy jobbnak higye más, Mint a milyen... s úgy hamisítja meg Gaz jellemét, hogy tapsol a tömeg! Hazáti idéz a konclesó orátor, A gyáva úgy tesz, mint a hős, a bátor, S az érdekhajhász, aki csupa jég: Forró, magasztos szerelemben ég!

Ábrányi Emil.

A „nagyváradi fabódé”-ban láttam az első színházi előadást. Azóta sok fényes és nagy színházban voltam, de az illúzió teljességének azt a kitörölhetetlen benyomását sehol sem kaptam, mint akkor, e.öször.

Hüüha! Úgy jártaam vele, mint a szerelemmel, az elsőben benne volt mind a többi.

Márkus József.

SPORT.

Öszi lóversenyek. Holnap véget ér a zajos őszi meeting s utolsó napja is érdekes versenyt fog előidézni a tavaly alapított dunakeszi díjjal. Különböző érdekes verseny lesz ez a 12.000 koronás verseny, ha jut érte Lothario is, mely minden jel szerint egyik legjobb kételésünknek látszik. Ha ez a feltevéz igaz, akkor holnap nagyon könnyen kellene a versenyt nyernie, mert az első klasszis más lóval nincs is képviselve a dunakeszi díjban. Ha Lothario nem indulna, vagy valami akcidens érné, Timor és Silver box küzdhetnének leginkább az elsőségért, míg az idősebb lovakat legjobban a minap igen jól futott Patrizierin képviseli. A napot megnyitó előadversenyben Allandó, Albatros és Malmaison, a Beaten-handikapban Ormuz, Monza és Hängdán, a Kétévesek előadversenyében Előre II., Peregrinus és Biztos, a Welter handikapban Ne engedj és Antonius, a Kétévesek beaten handikapjében Cleo, Pirostó és Jász a legjobbak. Amint a programmból látszik, holnap a versenyekben nem fog olyan sok ló

részt venni, mint a meeting eddigi napjain. A típek holnapra ezek:

- I. Allandó—Albatros.
II. Ormuz—Monza.
III. Lothario—Silver Box—Timor.
IV. Előre II.—Biztos.
V. Ne engedj—Antonius.
VI. Pirostó—Cleo.

Nemzetközi birkovversenyek. (A budapesti nagydíjért 6000 korona.) Az érdekesítő birkovversenyek végülkőhöz közelednek. Minden nap közelebb hozza a döntést és minden egyes birkovzással fokozódik a közönség érdeklődése. A tetszés elemi kitérői tanuskodnak arról a rokonszenvről, amelylyel a közönség a birkovzások eredményét kíséri. Most még meglehetősen egyformák az esélyek, de ezentul minden győzelem, minden vereség befolyással van a díjak elnyerésére. A közel napokban már a campionok álianak egymással szemben és oly finishnek leszünk tanul, melyet Budapesten még nem láttak.

A budapesti lóversenyek eredményét legyorsabban a Telefon-Hírdemő közi, mert tudósítójának telefonjelentési alapján már a kora délutáni órákban részletes tudósítást olvastat fel. Minden felolvasást riadójel előz meg. Az összeredményt háromnegyed 6 órakor olvassák fel.

Nyitlér.

Vérgyógyítás
Memapatia Új, kipróbált gyógmód. Kimaradhatatlan siker kőszimák, asthima, sziv-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, ver- és bőrbajoknál. Biztos védelem szélhűdés, korai vakság és elmeavagy ellen. Evtente száz meg száz teljes gyóguálás még a leg súlyosabb és legrégibb bajoknál. E gyógmód feltalálója és a yedüli képviselője Dr. Kovács J. orvostudor

A társadalom

Kitünőségei

főurak, országgyűlései képviselők, magasabb állami hivatalnokok, tanárok, ügyvédek, orvosok és mindazok számára, a kiknek társadalmi állása kikerülhetetlenül teszi a rangszerű megjelenést, ajánlom ruhábriletemet, mely a legjobb és legelőnyösebb ruházatközi rendszer. 20 év óta ismert jó hírnem garantált nyujt arra nézve, hogy a legmesszebbmenő és legkényesebb igényeknek eleget tehessen.

A bérlet két éven belül fizetendő. Kívánatra költségvetéssel és mintákkal szolgálók.

Ifjabb Deutsch Manó

V., Ferenc-József-tér 3. l. emelet Dianafürdő-épület.

Szt-Lukácsfürdő
gyógyhely
BUDAPEST.
szapfűrdők, helyi iszapkezelés, stb. olcsó ellátás. Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

GLASNER MIKSA

cs. és kir. udvari szállítónál
Andrássy-ut 77. Lipót-körnt 25.
Király-u. 56. és Koronaherceg-u. 6.
kaphatók a saison beállítával naponta friss juer-sütemény, sandvich, vajás-, mexikói- s francia kenyér, angol és francia cakes, valamint mindennemű kétszersüitek és teasütemények.

(Az e rovat alatt közlölteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem teelős a szerkesztőség.)

TÖRVENYSZÉK.

§§ Egy párbaj következményei. A bécsi büntetőbíroságot legközelebb érdekes pör fogja foglalkoztatni. Két budapesti ember, kik tartalékos tiszték, Hatteres és Chodover a magyar lóvárosban párbajt vívtak, melyben Hatteres megsebesült. A törvényssék Chodover-t hat napra államfogházra ítélte, de még mielőtt büntetését kitöltötte volna, az egykori ellenfelek távoztak Budapestről és Bécsben telepedtek le. Egy névtelen levél vezette rá a bécsi hatóságokat, hogy az osztrák császárvárosban tartózkodnak és minthogy mindketten osztrák alattvalók, az ügysség vádat emelt ellenük és már legközelebb párvialdal büntette miatt loznak törvény előtt állani.

§§ A tátrafüreői dráma. Előtünk van a kassai királyi színházban az a végzés, amely Füzes-ry Emil vizsgálói fogságát megszüntette és elrendelte azonnal való szabadlábra helyezését. A végzés megokolása szerint a Flesch Zsigmond testébe hatolt golyó iránya nem dönti Füzes-rynek azt a

védelmézését, hogy legyvere esés közben sült el. És nem teszi aggrálysá védekezését az sem, hogy nem tudta megjelölni pontosan azt a helyet, amelyet a szerencsétlenség pillanatában ő és Flesch Zsigmond elfoglalt. A névtelen leveleket sem lehet figyelmeztetni, már azért sem, mert tartalmukat a vizsgáltnak egyet-en egy adata sem bizonyítja. Végül rámutat a megokolás arra, hogy Füzes-ry önként jelentkezett és így megszökéstől sem lehet tartani.

TAVIRATOK.

Az osztrák választások.

Bécs, október 13. Az osztrák szociáldemokraták összes pártjainak képviselete választási felhívást tesz közzé amelyben kifejti hogy a sovinizmust, amely minden népnek a legjobb erőt emésztí 161, ki kell küszöbölni. A szociáldemokrácia az általános közvetlen és egyenlő választási jog, a nemzeti függetlenség és va amennyi nemzet szabad szövetkezésének, valamint a kizsákmányolás, szolgátság és népuztás elleni harcnak felszavával lép a választások küzdőterére. Egyidejűleg közzéteszik az általános választási osztály jelöllejeinek névsorát.

Az angol választások.

London, október 13. Este 1/10 óráig megválasztották 398 kormánypártit, 178 liberálist és 80 nacionalistát. A liberálisok egy maudátumot nyertek.

Krüger európai utja.

London, október 13. A Daily Telegraph-nak jelentik Lourenzo-Marquezből tegnapi kelettel: Eloff, Krüger elnök unokája azt mondja, hogy Krüger hűfőn vagy kedden utazik el.

Az anarkhia ellen.

Brüsszel, október 13. Jó forrásból közlik, hogy a kormányok között titkos tárgyalás van folyamatosan nemzetközi anarkhista konferencia tartása céljából, amely vagy Brüsszelben, vagy Genfben ülne össze.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, október 13. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Külföldön az őszi mezei munkákkal már majdnem elkészültek. Ausztriában és Magyarországon pedig a hosszú szárazság, amelyhez e héten hirtelen időváltozás járult, — mert itt-ott esett az eső — a mezei munkák még nagyon ekeáltak. A nemzetközi gabona kereskedelem e héten lanyha irányzatot mutatott. Minden cikkben élenk fedezeti kereslet mutatkozott, de az árfoylamemelkedések később elvesztek, mert a külföldi lanyha árfoylamjelentések nem maradhattak nyomasztó hatás nélkül és a apos a remény, hogy mihamarább esőzés áll be. Jegyeztettek: Buza öszre 7.74, tavaszra 8.22, rozs öszre 7.64, tavaszra 7.87, zab öszre 5.70, tavaszra 5.90, tengeri szept.—okt-re 6.90—6.95, május—juniusra 5.37—5.38 koronán, Az e heti telmondások: 6500 mm. buza, 4500 mm. rozs és 17.500 mm. zab könnyen találtak elhelyezésre, de hozzájárultak ahhoz is, hogy az irányzat gyöngült. A készárúk piacán az első napokban valaminek emelkedtek a követéletek, de a fogyasztás visszaszatisító magartatása következtében eredmény nélkül maradtak és az üzlet közlöl volt a stagnációhoz. A heti tödsőden nem volt élenkben a hangulat és az üzlet szük keretek között mozgott, mert a nagy mamok nem vettek részt a forgalomban. Az irányzat nyugodt maradt és a buza olyan áron kelt, mint 8 nappal ezelőtt. Eladtattak: 78 1/2 kg. 7.60, Nagyszombatból 78 1/2 kg. 7.45, Ersekújvárból 78 kg. 7.35, Perbetéről 79 1/2 kg. 7.50. Nisról 79 kg. 7.75 koronán és 77 kg. uralági áru 7.37 1/2 K. Pécskáról 78 1/2 kg. 7.— K. Orosházáról, tavalyi 76 kg. 6.90 K. Léváról.

Rozs tartott volt. Az arpa kivetele pedig majdnem teljesen megakadt, tengeri és zab szilárdan tartott volt. Magyar tengeri 7.05—7.15 K., szerb 7.—7.05 K., zsb minőség szerint 5.95—6.35 K., liszt tartott, csak a sötétebb minőségű árukban volt kereslet. Korpa üzletlen, de ára tartott.

New York, október 13. (Terményfőssze.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 10. 1/16, 10. 1/16. Nov-re 9.58 (9.62), Januárra 9.53 (9.57). New-Orleansban helyben 9. 1/4, (9. 1/4). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphianban 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.10 (1.10). — Zsv: Western steam 7.85 (7.45). Robe és Brothers 7.5 (7.85). — Tengeri irányzata gyenge. Októberre 46 1/2 (46. 1/2). Decemberre 42. 1/2 (42. 1/2). Májusra 41. 1/4 (41. 1/4). — Buza irányzata gyenge. Páros őszi helyben 81. 1/2 (80. 1/2). Októberre 78. 1/2 (78. 1/2). Decemberre 80. 1/4 (81. 1/2). Márc-re 84. 1/2 (84. 1/2). Májusra 84.— (84. 1/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 4.— (4.—). — Káté: air 110 l. sz. 8. 1/2 (8. 1/2). Okt-re 7.05 (7.05). Decemberre 7.25 (7.25). — Liszt: Spring Whea. clesars 2.80 (2.80). — Cukor: 4. 1/2 (4. 1/2). — On: 28.22 (28.22). — Réz: 16. 1/2 (16. 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 13. (Terményfőssze.) (Zárlat.) Buza irányzata gyenge. Októberre 74 1/2 (75. 1/2), novemberre 75.— (76.—). Tengeri irányzata igen gyenge Okt-re 41. 1/2 (41. 1/2). — Zsv: Okt-re 6.78 (7.12). Novemberre 6.81 (7.07). — Szalonna short cear 8.30 (8.40). — Sertésfűs: Októberre 16.— (16.—). Decemberre —.— (—.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

M E S E.

Az egyszerű gyerek meséje.

Volt nekem egy szürke lovam, kiveztem, kipányváltam, két rét hajtottam, fejem alá tettem. Ejtél tájban kukorikolnak a kutyák, ugatnak a kakasok. Fölzaladtam egy szilvafára, rázom a mogyorót, potyog a dió.

Arra jön egy ember, odakiált hozzám:

— Mit szed kend, bátyám?

— Retket.

Főlkapott egy dinnyét, úgy megdobott a tökkel, hogy kiugrott a szemem belé.

Szaladok a szemem után, elérem a szomszéd faluban, ott beszegődtem egy gazda emberhez. Egyszer csak azt mondja a gazda:

— Elmegyünk az erdőre; itt van egy darab háj, kendd meg a szekert.

Fogtam a hájat, megkentem vele a szekér kerekét, oldalát, rudját, mindenét. Kijön a gazda, nézi a szekert, megmérgeedik, azt mondja:

— Ejnye, ilyen-olyanadta huncutja, ha még egyszer így teszél, lehuzom a bőrt rólad. Most már csak hamar fogd be a négy lovat, kettőt elül, kettőt utól.

En se voltam rest, befogtam a lovakat, kettőt elül a rudhoz, kettőt meg hátul a nyújtóhoz. Hajtanám, hajtanám, de nem megy a ló, kettő elül erőlködik, kettő meg hátul, nem bírják egymást huzni.

Kijön a gazda, vakarja a fejét, megmérgeedik, káromkodik:

— Ejnye szedte-vette hitvány gyereke, nem így kell befogni!

Aztán maga fogott be, de nem űlt a szekérre, hanem a nyeregbe, nekem meg hátra kiáltotta:

— Egy szavadat se halljam az uton, mert mindjárt kivágom a szemed!

Alig hogy megindultunk, kiesett az egyik kerék, de nem mertem szólni. Egyszerre csak nagyot zökkentünk, majd felborult a szekér.

— Ejnye, kutya teremtette, azt mondja a gazda, hát a kerék hol van?

— Elveszett az uton, mondok, de nem mertem szólni.

Akkor meg az volt a baj. Eldicsért mindenem, rám mordult:

— Fogd ki hamar a lovat, eredj érte iziben.

En se voltam rest, kifogtam a nyerges lovat, ráültem, elmentem a kerékért. Nagy nehezen ráakadtam, feltettem a lóra, de sehogya se akart megállni a hátán. Mit csináljak? mit csináljak? Hogy vigyem oda a szekérhez?

Addig tanakodtam, addig tünődöttem, míg egyszerre kaptam magam, kiütöttem a kerékből két küllőt, beleakasztottam a lovam nyakába, magam meg a hátra ültem.

Mire odaértem a gazdához, a kerék eltörte a ló lábát. Mikor a gazda meglátta, hogy én így hozom a kereket, meg hogy a lova is agyon

nyomorodott, fölfogott egy husángot és úgy elhegedült rajtam, hogy még az eget is bögönek néztem.

Jó, hogy el tudtam szaladni, mert talán agyon is vert volna. Szaladtam, szaladtam, utoljára hazaértem. Hazaérek, hát akkor pólálják az édesapámat a vánkósába.

— Jó napot, apám!

— Fogadj Isten, fiam!

— Hát apám, nekem valamit adjon, mert igen éhes vagyok!

— Oh édes fiam, nincsen nekem semmim se, se jószágom, se jó emberem, csak a kályha vállán a méces cserépben tizenhat köből tiszta buzám. Nincsen jó emberem, akivel a malomba elvittem, hát vidd el te.

És mint afféle jó íródeák, fogtam magamnak tintát, papírost, leírtam magamnak hat ökröt, szekert, kimerítettem a kályha vállából, a méces cserépből tizenhat köből tiszta buzát, — még tizenhatal benne maradt, — aztán elvittem a malomba.

Jövök a malomba, nem találok molnárt, megöröltem magam. Mikor a lisztet kezdem méríteni, keresem a tömőfát, nincs. Mit csináljak? Hamar levettem a fejemet, megtömtem vele a zsákokat, fölraktam a szekérre a lisztet, aztán elmentem vele.

Hát amint megyek, nézek föl egy fára, ott nyomtatják a kölest. A szemem mind fönt marad, a szalmája meg mind lepotyog. Fölkialtott:

— Ilyen nyomtatást se láttam még soha sem.

Azok meg lekiáltnak:

— Mink se láttunk még soha se fejletlen embert.

Akkor jutott eszembe, hogy a fejem a malomban maradt, kaptam az ostoronyelemt, leszurtam az ökrök elejbe, hogy az ökrök sehová se mehessenek onnan, aztán visszamentem a malomba, föltettem a fejemet.

Hát mikor a szekereimhez érek, mit látok? Az ostoronyelemből akkora hársfa támadt, hogy se erre, se arra nem mehettém el onnét. Már most mit csináljak? Eszembe jutott, hogy van nekem itt a fa tetejében egy jó keresztanyám, azt meg kellene nézni.

Feljövök, odaérek egy kis házhoz. Próbálok az ajtón bemenni, nem lehet, még bujva se tértem be, próbálok az ablakon, hát álva könnyen beugrottam. Kérde tőlem keresztanyám:

— Te vagy az, Miska?

— En vagyok, a Gyuri.

Mindjárt kotyvasztott nekem szunyogtojásból rántottát. Eszem, eszem, egyszerre csak bele-ejtem a rántottába a bieskámát. Hej, hogyan vegyem ki innét? Volt ott egy tizenhat öleslajtörja, azt beleeresztettem, de nem érte el a fenekét, nem mehettém le érte. De azért csak egyre kerestem a bieskámát. Arra megy egy kanász meg egy juhász, kérdik tőlem:

— Mit keresel abban a szunyogtojás-rántottában, te boldogtalan?

Megmondom nekik, hogy a bieskámát ejtettem bele.

— Sohase keresd, azt mondja a kanász, én az egész csordámat, a juhász pajtásom meg az egész nyáját belevezette, még se kaptuk meg sohase.

Egyszerre csak mondja keresztanyám:

— Ejnye a beledet! Mit piszkálsz úgy az ételben? Most már lepusztul ám innen!

En se voltam rest, fontam korpából kötelet, azon leereszkedtem. Ereszkedem, ereszkedem, hát látom, hogy a fába seregély-madarak kötöttek. En oda mentem a fészekhez, hogy majd kiszedem a seregélyeket. De mivel a lyuk olyan kicsiny volt, hogy a kezem nem fért bele, hát bele bujtam egészen.

Tyűh, mennyi seregély-madár volt ottan! Hogy viszem el ezeket? Kihuzkodtam jól köröskörül az ingemet, hogy a sok madár elférjen benne.

Ki akarok jönni a fészekből, nem tudok. Ejnye teringette, mit csináljak mostan? Haza szaladtam a fejszéért, úgy vágtam ki magamat a fából.

Alig hogy kivágtam magamat, fölkaptak a seregélyek, elrepültek velem. Röpültek, röpültek, röpültek velem egy nagy posványon keresztül. Ott éppen asszonyok mostak s mikor meglátták, azt kiáltották:

— Uram s én Istenem, ki röpülhet ottan?

En meg arra értettem: huzzam ki jobban az ingemet.

Kihuztam az ingemet, a seregélyek mind kiröpültek, én pedig leestem a posványba. Bele is fuladtam volna, de egy asszony meglátott, hamar fogott egy vaskampót, az orromba akasztotta, úgy huzzott ki.

Most itt vagyok la!

KÜLÖNFÉLÉK.

É n.

Keresek magamat ...

Nyugtalan életem lelegején

Egy szomorú fü tünik elém,

Ki magára maradt.

Magára maradt vigasztalanul,

Meghalni szeretne — s éini tanul.

Van szárnya repülni, de csúsznia kell,

Kincs fekszik előtte, és nem érheti el,

Mert éjszaka néha egy tüneményt lát

És lelke repül az egék egén át,

És szeme kigyúl, a mikor odavet

A papírra ezerszer egy nő nevet.

Ez a név! Ez az irás ... Ez az arc az enyém!

S ez nem vagyok én.

Keresek magamat ...

És látok egy ifjú bolyongni vidáman,

Oldalán egy baba-arcú lány van:

Utársa az Alpok alatt.

R E G E N Y.

A rádza nyaklánc

— REGENY —

Írta: RUDYARD KIPLING

73

A sás gyöngéd friss zöldjét, a nyugvó víz mély, erős kékjét, a villámgyorsan tovasikló halak gyöngyházesszállamlását és az első vakító napsugarakat is, amelyek a víz színe fölött tova tüztek és gyenge köröket idéztek elő, mintha csak valam raj fogoly szárnyával sűrölt volna a vizet ... mindezt tulajgyogta a nyaklánc. Csak a fekete gyémánt nem értett egyet a feltörő nappalal, itt sötétlett szikrázó társai közt, mint az éjszaka, amely Tarvin mögött volt.

Tarvin a köveket egymásután áteszta a kezén. Negyvenöt volt együtt, mindannyija egytől egyig kifogástalan, legtisztább fényű. Hogy semmi se veszszen el a szépségükből, csak cérnavékony arany arbronesokba voltak foglalva, s szabadon mozogtak a fakó aranyzalagon, amely összefűzte őket. Mindegyik külön egy-egy királynak lehetett volna a váltásádjája.

Ez jó negyedórája volt Tarvin életének, ki is élvezte alaposan ... Topaz jövője biztosítva volt.

A vadkaesák ide-oda huztak a tapon, a daruk szólongatták egymást és ott büszkélkedtek a nádasban, amely skarlátpiros fejük felett összecsapott. Valami templomból, amely a szakadozott falomvidék valamelyik hasadékaiban rejtőzhetett, hajnali mise éneke szállongott, a városból pedig a könnyű szellő a dobpergés zörögét hozta el, amely minden embernek jelzi, hogy a kapuk megnyíltanak s a nappal megkezdődött.

Tarvin föltekintett a kincsétől. Lába előtt

Sitabhai csillogó töre feküdt. Utána nyult a diszes kis fegyvernek és bele dobta a tóba.

— Es most Kethez! — biztatta fel magát.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET.

Ugy látszott, mintha a palota még békésen szunnyadozott volna vörös sziklatrónusán, amikor Tarvin vissza, a város felé lovagolt. A város egyik kapujából, amely éppen az utja irányába esett, egy tevehajcsár jött elő az állatján és Tarvin érdeklődéssel nézte, milyen hosszukat tud lépni a teve. Akármennyire megszokta is lassankint a golyáknak teherhordó állatokat, némileg mégis gyerekkorára és a cirkuszra emlékeztette. A teves közelebb jött és keresztelte előtte az utat. Aztán a ranggal esőndjében egy nagyon ismerős hangot hallott Tarvin; puskának a kakasa csattant és pedig ismétlő fegyverre, ezt tisztán megismerte. Ösztönszerűleg siklott le a nyeregből és már ott állott lovának a tulsó oldalán, amikor a fegyvert is meglátta, s megpillantotta a kékes kis füstfelhőt, amely a légbé emelkedett és ott lebegett a teve felett.

— Gondolhattam volna, hogy Sitabhai korán munkához lát — dünnyögte a ló sörénye fölött a tevehajcsárt kémelve. — Az én revolverem persze nem visz odáig ... De hát mit vár ott az a számar?

Egyszerre tisztában volt azzal, hogy az ember igazi indiai ügyelenséggel elrontotta a puskáját, mert dühösen vágta oda a nyereg gombjába. Gyorsan lóra kapott megint Tarvin s revolverét kinyújtott kezében tartva, a teve felé vágatott s ott legnagyobb csudálkozására az eunuchra ismert a réműletől halovány alakban.

— Maga az? — kiltott rá — De Juggut Singh, szépeked még sem szép ez magától!

— Megparancsolták nekem — felelte a réműletől összeesett gyilkos. — En igazán egészen ártatlan vagyok és én ... én semmit sem értek az ilyen dolgokhoz.

— Na, ez mulatságos ... hát majd megmutatom magának!

Kivette a reszkető kezéből a puskát.

— A patronhüvely elhajlott, azért nem lehet jól löni — mondotta — de csak ki kell lékdönsni egy kicsit ... látja így! Ezt igazán tanulja meg Juggut.

Az üres patronr messze eldobta a háta mögé. — Es mit csinál majd most velem száhib? — kérdezte az eunuch siralmasan. — Ó megölt volna, ha nem teszem meg!

— Csak ezt ne higbye Juggut! Elméletben örögő 6, de a gyakorlatban nem tart ki az ereje. Most pedig, legyen olyan szives és menjen előre.

Igy kettesben a város felé indultak, Juggut Singh azonban gyakran fordult meg a nyeregben, hogy aggályos pillantásokat vessen a mögötte lévő amerikaiakra. Tarvin megnyugtatólag intett vissza, a zsákmányul ejtett fegyvert hímálva. Szakértő kézben egészen jó puská volt ez, vélekedett Tarvin magában.

Sitabhai palotaszárnyánál az eunuk leszállott s mint az aggodalom és a megszegyenyülés élő mintaképe úgy siklott át az udvaron. Tarvin még mindig mögötte volt és amikor éppen el akart tűnni az egyik ajtóban, akkor vissza szólította.

— Hiszen itt felejtette a puskáját Juggut; nem kell félni tőle.

De azért Juggut csak habozva nyult a fegyverért.

— Hiszen ártani, senkinek nem ártott ez a kis tréfa. Jelentse asszonyának, hogy szerencsésen visszaérkezett és adja át neki köszönetemet a figyelemért!

A legesekélyebb hang sem szűrődött át a rostélyrudakon át, amikor Tarvin az udvarból kilovagolt. A kapuboloztat sem erkélyeket, sem köveket nem akadott, s a majmok nyugodtan heverték láncaikon. A legközelebbi sakkhuzást nyilván jól meggondolja Sitabhai.

(Folytatása következik.)

Ismeri rég. Ugyane tünemény
Kereste valaha éj idején...
Lett volna csak az! A muzsa a menyő! —
Ha ittastul volna a szűz szerelemtől,
Nem kellene most siratnia mását:
Szép, baba-arcú, kacér utifutás!
Nem hullana ki kezéből a toll
S hullana könnye, ha róla dalol. —
Ez a köny! Ez a dal! Ez a toll az enyém!
S ez nem vagyok én.

Keresem vágamat...
Mikor a várost nyakamba veszem,
Egy testelen árny jő velem szemben.
Ha kergetem is, nyomomba' marad...
Roskadn inakon jár, arca fehér —
Karon ragad és haza kísér.
Nines szava hozzám. Néma kísértet.
Tobb mint a halál és mégse az élet.
Nem jár, csak a földön. Nem él, csak a perenek.
Álmai még a sírba' se lesznek,
Ha ő a halál, vigyen el. Mire vár még?
Vagy ha nem az, mit akar ez az árnyok?
Kopott külseje... arca nem az enyém —
S ez én vagyok, én!

Makai Emil.

† Szeretik-e a csunya férfit a nők? Uralkodó-
nőkhöz, királyi hölgyekhez intézte ezt a kérdést a
portugáli királyról. Az orosz cárné így felelt: *Igen,*
vannak asszonyok, akik szeretik a csunya férfit is, — ha
szép nincs a közelben. Nagyon szellemes feleletet adott
Margerita, az olasz anyakirálynő: A nő a tizenötödik
évtől egész a harmincadikig a csinos férfit szereti, ötvene-
dik évig csodálja. Ötven évétől fejjel lefelé nézi már neki,
akár csinos, akár rut a férfi. Battenberg Henrik herceg
néje ezt válaszolta: Igaz, hogy a rut férfiak legnagyobb
része szeretetreméltó, de hisz' van csinos férfi is, aki tud
szeretetreméltó lenni, és minthogy a férfiban, szerintem, a fő
a módor, bármilyen csinos is legyen a férfi, ha nincs mo-
dora, nem lehet őt szeretni. A költői lelkű román királyné
felelete a legérdekesebb és legizgalmasabb: Szeretni, imádni
lehet a férfit, akármily rut legyen is, ha szerelmet tud
ébresztetni.

† A sarlak bacillus. Az utóbbi időben a
bakteriológia óriási haladást mutat, de még mindig
van benne egy hatalmas űr: hogy éppen a leggyako-
ribb fertőző lázas betegségek keletkezéséről, okáról
nem tudunk semmi biztosat s mindegyik a tudósok
minden törekvése, amely például a vörheny előidéző-
sét állapítja meg, eredménytelen maradt. A vörheny-
ben vagy másnéven: sarlakban a fertőzés egyrészt
ragályos, de másrészt legnagyobb valószínűség szeri-
nt a méreg belélegzés útján történik, hanem azok-
ról a bacillusokról, amelyeket eddig a sarlak okozó-
nak tartottak, bebizonyult, hogy bár jelen vannak a
sarlakban, de annak lényegében éppenséggel semmi
közük. Éppen azért, mert eddig nem igen lehetett ki-
mutatni a fertőzés forrását, nagyon nagy figyelmet
érdemelnek most Klass doktornak, egy eszékői or-
vosnak a kísérletei, mert e kísérletekkel találtak elő-
ször jellegzetes sarlak-bacillust. A Klass doktor
által felfedezett bacillusnak nem botocoka-, hanem
golyó-alakja van, vagyis az úgynevezett coccusok o-
sádjába tartozik, még pedig szűkebben meghatározva
a diplococcusokhoz, mert rendszeren össze szokott nőni
két ily golyócska; csak hogy ez a golyó alak folyton-
folyvást változik a tenyésztő talajon, és emiatt való-
színű, hogy látott már ezelőtt is sarlak-golyócskát sok
bakteriológus, csak hogy éppen a folyton változó alak
miatt nem ismerte meg. Dr. Klass azt a véleményét,
hogy tényleg a sarlak bacillust fedezte fel, a követ-
kezőkre alapítja: Eddig még minden egyes megvizs-
gált sarlak-esetben megtalálta ezt a bacillust, és pedig
a beteg testében, valamint annak váladékaiban is.
A felfedezett diplococcus továbbá sarlakot idéző elő-
állatokban, például egerekben, tengeri nyulakban,
amelyek tizenkét órával belül elveszték a sarlak-méreg
beoltása következtében. Ha például egy disznó vér-
edényeibe feokendéztek be a baktériumokat, az állatok
a sarlakhoz teljesen hasonló betegséget mutakoztak; né-
hány órával a befecskendezés után tetemesen emelkedett
az állat testének hőmérséke, három-négy nap mulva
kezdett a bőr pirulni és egy-két héten belül beállott
a bőr lehámlása, amely tudvaleg a sarlak leg-
jellegesebb külső tünete. Bár az állatokon Klass dok-
tor kísérletei kitűnően sikerültek, még sem lehetett
szoros értelemben vett eredményről szó, mert állatok
természetszerűleg sohasem betegszenek meg sarlak-
ban, hanem egyes kétségeken sarlak-esetekben meg-
állapították a Klass-féle sarlakbacillus létezését. Fon-
tos, hogy az ujonnan felfedezett bacillus tenyészik a

tejben, a nélkül, hogy a tejben emiatt látható változás
állna be; ez a körülmény annál is inkább megemlé-
zésre méltó, mert már nagyon sok sarlak-járványt
hozta a rossz tejjel összefüggésbe, a nélkül, hogy
meg lehetett volna mondani, hogy mi baja a tejnek.
Klass doktor kutatásai, ha nem is kell azokat a leg-
vérmesebb reménnyel fogadni, de annyit mindenesetre
bizonyítanak, hogy a sarlakot, amely különösen kis
gyermekből főzött aldozatot követel, egészen más
szempontból fogják felfogni és gyógyítani.

† Az elővigyázó autogramm-gyűjtő. Párisban,
a Hotel Druot-ban autogramm-árverést tartanak most
és ebből az alkalomból a Gaulois érdekes autogramm-
történetet mond el, amelynek főhőse Dumas Sándor
volt. Dumasnak Mouton nevű kutyája egyszer meg-
harapta a mester jobb kezét; a harapás természetesen
nagy fájdalmat okozott Dumasnak és éppen, mialatt a
kezét borogatta, beállt hozzá egy úri ember, aki
Charles Maronnak mutatta be magát. Dumasnak any-
nyira sajtotta a keze, hogy nem valami barátságosan
fogadta vendégét és meglehetősen ideges hangon kér-
dezte, hogy mit akar.

— Dumas ur, arra kérem, ajándékozzon meg
az autogrammjával, — felelte Maron.

Dumas idegesen szólt:

— Nagy súlyt helyez arra, hogy megkapja az
autogrammot?

— Bizony, nagyon-nagyon. A gyűjteményem
diszkrét tekintetem az ön kezeirészt.

— Már pedig most nem írhatok a legjobb aka-
rat mellett sem.

— Igen, mert nem akar.

— Már hogyan mondhat ilyet? Hisz' látja, hogy
borogatom a kezemet, — megharapta a kutyám.

— Tudom, kérem szépen, és éppen ezért kérem
az autogrammot ily sürgősen.

Dumas csodálkozó szemtel meresztett vendégére.

— Mit akar azzal mondani, hogy: éppen ezért?

— Hát, — kérem szépen — azt hallottam, hogy
a kutya... igen a kutya: ... veszett volt... Ugy-e
érti, kérem... ha ma nem kapom meg az auto-
grammot... holnap talán már nem lesz ön képes írni.

De már erre a beszédre Dumas mód fölött
dühbe jött.

— Takarodjék ebben a pillanatban a szem-
mem elől!

Mielőtt Maron egy szót is felelhetett volna, a
mester vállon ragadta és kilökte. Mikor a keze
meggyógyult, maga is mosolyogva beszélt el az elő-
vigyázatos autogramm-gyűjtő esetét, sőt később annyira
megbarátkozott Maronnal, hogy titkárnak vette maga
mellé.

Apróságok.

A: Hallom, hogy a tulajdon fivéré a legvesze-
delmesebb vetélytársad.

B: Igen. Ugyan kérlek, nem ismersz valami
jőnevű idegorvost?

Elia: Igaz, hogy egy huszárlóhadnagy meg-
szöktette Mariskát?

Anna: En Mariska anyjától hallottam.

Elia: És megbocsájtott nekik a mama?

Anna: Nem igen hiszem, mert az esküvő után
náluk akar lakni.

I. jogász: Te, azt mesélik, hogy a nevelőnőt a
tegnap megöskölte a sógorod.

II. jogász: Bizony így esett — én a kisasszony
ajakán éreztem azt a csókot.

Napirend.

Napló. Vasárnap, október 14. — Római katolikus:
G. 19. Kálizsi. — Protestáns: G. 18. Kálizsi. — Görög-orosz:
(október 1.) B. A. véd. — Zsidó: Tisz. 21. — Nap két
6 óra 2 percek. — Nyugszik 4 óra 57. percek. — A
hold két reggel 9 óra 51 percek. — Nyugszik — óra — per-
cek délután.

A múzeumi múzeumok nyitva tartanak.

A Walker Országos kiállítás megnyitása az Iparművészeti
Múzeumban.

Football-torna a mentőért. Nemzetközi mérkőzés a mű-
lennáris versenypályán délután 2 órakor.

A Magyar Athletikai Klub nemzetközi viadala.

Magyarországi jegyzők gyűlése délelőtt 10 órakor a
vármegyei ázsón.

A kereskedelmi alkalmazottak szakszerveletének alakuló
gyűlése a Merán-kávéházban délután 1 órakor.

A Petőfi-társaság ülése délelőtt 10 órakor az Akadé-
miában.

— A iparos ifjak országos egyesületének társas esteje a
Rotterdam-utca 14. sz. alatt.

A Magyar Turista-Egyesület egyetemi osztályának ki-
rándulása a budai hegyekre.

Műcsarnok zárva. Téli kiállítás megnyílik december
elszajén.

Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-
utca 15. sz.) nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.
Többi terei 1 korona belépődíj mellett tekinthetők meg.

Akadémiái könyvtár zárva.

Muzeumi könyvtár zárva.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután
3—8-ig.

Szórakozó helyek.

New York-kávéházban minden este nagy ka-
tonzene.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a
magy. kir. honvéd zenekar hangversenye.

Ehm János éttermeiben Nemzeti Színház épület
minden este Banda Marci és fia hangversenye.

Putzer György éttermeiben Deák-tér, minden este
Schreier hegedű-hangversenye.

Somossy Orfeum válogatott műsor.

Ferenczi kávéház. Csóka nemzeti zenekarának hang-
versenye.

Tátra kávéház Király-utca Tordajo női zenekarnak
hangversenye.

Otthon kávéház minden este 8 órakor Banda Marci
veje Daina Balogh Rudi hangversenye.

Házam kávéház. Horvath Jancsi feles zenekarának
hangversenye.

Erdélyi minta vendéglő. Dalszínház-utca, a fővárosi
közönség találkozó helye.

Monopol kávéház Váci-körút 37. minden este Otthán
Sándor zenekarának hangversenye.

Folles Caprice kiváló új műsor.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, október 13.

Gabonautizlet. (A Budapesti Napló tudósítójától.)

Az időjárás e hét folyamán is kedvezőtlenül alakult.
Az idő ugyan gyengébbé derült és meleg volt, ami
az előrehaladt időnyhez viszonyítva egészen abnor-
mális, de továbbra is száraz és eső nélkül maradt,
minek folytán a talaj megmivelése jóformán lehetet-
lenné vált és az egerek és férgek tulszaporodása
felőli panaszok is erősebbek lettek. A hét vége felé
a hőmérséklet tetemesen csökkent és futólagon boru-
lás is állott be, de kívánatos volna, ha végre bőséges
csapadék következne be. A vízállás rendkívül ala-
csony és a hajózásnak nagy nehézségeket okoz úgy,
hogy a forgalom a Tiszán részben be is van
szüntelve.

A külföldi piacokon az irányzat nagybórára tar-
tott, amiből főleg a tartósan magas tengeri hajózási
díjak járulnak hozzá; a forgalom azonban gyenge és
az árak csak mérsékelt változásoknak voltak alávetve.
Amerikában az irányzat kezdetben az északnyugati
államokból jelzett kedvezőbb időjárásra és lebonyoli-
tásokra ellanyhult, később némi javulás állott be, mert
a látható készletek várt további gyarapodása helyett
azoknak, habár csak kisebbmértvű csökkentését jelentet-
ték, ez azonban csak rövid időre gyakorolt hatást, az
irányzat gyöngy exportizletre ismét csendesebbre for-
dult és a mult héthez viszonyítva 2 és fél c. csökkentés
mutakozik. Csupán tengeri maradt szilárd; mert a
tengeri-növény felőli panaszok érkeztek. Angliában a
hangulat kedvetlen, a vételkezdé csökkent és a tulaj-
donosok engedékenyek. A francia piacokon alig van
változás. Németországban a kínálat nagybórára terjedelm-
telült, míg a fogyasztás tartózkodó és így az
árirányzat is felélel törekvő.

Nálunk a forgalom az összes cikkeken csak
szűk maradt, kenyérmagvak némileg csökkentek is,
míg takarmánycikkék, zab kivételével, mely szilárd
volt, változatlanok maradtak.

Az üzleti forgalomról e héten a következőket
jelenthetjük:

Buza az egész héten át csak gyenge érdeklő-
déssel találkozt. Kezdetben a hangulat inkább ba-
rátságos volt, a forgalom is a rendes keretben maradt,
később ez azonban naponként gyengült és az irány-
zat is lanyhára fordult. A kínálat ennek ellenében
azonban ugyancsak gyenge maradt, az alacsony víz-
állás nagybórára hozatalok lehetőségét is kizárja, a vas-
uti hozatalok pedig ugyancsak mérsékelték. Ezen
körülményekre való tekintettel az árak is csak cseké-
ly mérvben estek vissza és a mult héthez viszony-
ítva 5—7½ fillérrel olcsóbbak. Az összhozalmat
140.000 mm., a heti hozatalokat 240.000 mm.-ra
tesztük.

Rizs szilárd hangulatban indult. A kereslet kez-
detben különösen kivétel e ókra volt kedvező, a kí-
nálólat ennek ellenében aránylag csak gyenge maradt
és az árak 10—15 fillérrel emelkedhettek, úgy, hogy
budapesti paritásra 725 koronára fizettek. Az üz-
let későbbi folyamán a csökkent határidő-jegyzé-
sekkel egyetemben azonban készáruiban is vissza-
esés állott be, a kereslet alábbhagyott, a napi-
forgalom lényegesen gyengült és az elért árelőny
ismét elvesztett. Így tehát a mult héthez viszonyítva
teljesen változatlan árat jegyzünk és merkautil

Gabonakereskedő-, malmom-, földbirtokos-, termelőnek nélkülözhetetlen a szabadalmazott

„NUMERATOR“ buzakeverék-számláló készülék

mellyel bármely buza szá-
zálszám keverékirtalma fél perc alatt pontosan megállapítható. A készülék az összes budapesti gabonakereskedő és malmalmoknál hasz-
nálatban van. Ára darabonként teljesen felszerelve 11 korona. Megrendelhetők a főtárlónál: Engelsmann Lajos, Nagyhecskerek.

árúért 6.90—7.—, jobb és urasági árúért 7.10 korona érhető el Budapest távolágában átvéve. Nyíri állomásokról csak korlátozott a forgalom. A kínálat eme relációkban egységként ugyancsak gyenge és szükséglet esetén néhány fillérrel többet fizetnek a Budapest paritásában jegyzett áraknál.

Arpa (takarmány- és hántolási célokra) tartósan csak gyengén van kínálva és a kereslet is mérsékelt; a hangulat azonban kellemes és az árak teljes múlt heti nivón maradtak meg. Helyben minőség szerint 6.05 K.-ig jegyzünk. Állomásokon átvéve export-célokra csak korlátozott a forgalom. Egy jelen volt bajor vevő részéről, valamint belső számlára közép-minőségű tisztavidéki árúért 6.——6.50, finom felvidéki árúért 7.50 koronáig fizettek.

Zab csak mérsékeltetn érkezett, a kereslet azonban élénkebben alakult és jó érdeklődés mellett az árak fokozatosan 5—10 fillérrel emelkedtek. Finom minőségű őrű hiányzik. Szín és tisztaság szerint 5.38—5.55, urasági tiszta zabot 5.70 koronáig jegyezzünk helyben.

Tengeri ó-áruban nincs forgalom. Új tengeriben aránylag még mindig csak gyenge az érdeklődés és szeszegőtok tartózkodók. A vidékre való elszállítás céljából októberre 4.25, novemberre 4.50, decemberre 6.65—6.70 koronáig fizettek budapesti paritásra.

Ipar- és kereskedelem.

Osztrák technikusok Budapesten. Az osztrák minisztériumok, vasutak és helytartóságok kiküldöttjei, mintegy 50-en időznek tegnap óta fővárosunkban, hogy a magyar technikának egy újabb sikerét, a nagy vasutak vontatásának elektromos rendszerét tanulmányozzák. Köztük vannak *Bécs város képviselői is: Berger Ferenc* közép-építési igazgató és *Kolosa* építészeti felügyelő, ami azért is érdemes a feljegyzésre, mert az osztrák eszázársó az utolsó esztendőben galád kieséssel viseltetett minden magyar intézmény és magyar alkotás iránt. A vendégek nagyrésze fővárosunk nagyobb építkezéseinek megtekintése végett még a holnapi napot is Budapesten tölti és bécsi vendégeink bizonyára azzal a meggyőződéssel fognak távozni innen, hogy Lueger ur és testőrei nagyon izléstelen irányba sodorták az osztrák eszázársó „külpolitikáját.”

A huszokoronások. Az Osztrák-Magyar Banknak egy mai kommunikáció szerint a két pénzügyminisztérium és az Osztrák-Magyar-Bank képviselői között az utóbbi napokban tanácskozások folytak, amelyeknek tárgya a tíz forintos, illetőleg husz koronás bankjegyek forgalmának kontingentálása volt. A tanácskozásokban a magyar pénzügyminisztérium részéről Popovics és Márffy miniszteri tanácsosok, az osztrák pénzügyminisztérium részéről Gruber osztályfőnök és Spitzmüller miniszteri tanácsos, a bank részéről pedig Bilinski kormányzó és Pranger vezér-titkár vett részt. A két kormány módot nyújtott a bankvezetésnek arra, hogy az említett kategóriájú bankjegyek forgalmát saját belátása szerint és a legközelebbi időre várható nagyobb bankjegyszükségletre való tekintettel akként szabályozza, hogy az e tekintetben fölmerülő szükség az összes bankhelyeken kellő kielégítést találjon s így elejt vette annak, hogy a fizetési forgalom e bankjegyek tekintetében megszoruljon.

Fűszerkereskedők Hegedűs Sándornál. A Fűszerkereskedők Egyesületének 30 tagu küldöttsége tegnap tisztelt Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszternél, a vasárnapi munkaszünet tárgyában. A küldöttség vezetője ismertette az egyesületnek e tárgyban elfoglalt álláspontját és előadta, hogy az a körülmény, hogy néhány üzlet vasárnap délután is árusított, a többi fővárosi fűszerkereskedőt károsította. A főkapitány ismert rendelete is megfelel a törvény szellemének. A miniszter a kérdés felett hosszab eszmecserebe, boosátkozott, amelynek folyamán különösen kiemelte, hogy ezen ügygel már régebben foglalkozik és teljesen méltányolja azt, hogy az üzleti versenynek egyenlőnek kell lennie és az általános rendelkezések alól egyes üzletek érdekében kivételt tenni nem lehet. Módosítást legfeljebb a nyaraló- és fürdőhelyeken tartózkodó közönség érdekében tartana szükségesnek, mint hogy ily helyeken éppen vasárnap délután fejlődik ki a legnagyobb forgalom. Egyébiránt azonban a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény és végrehajtási rendelet intézkedései minden irányban betartandók, igazságosan és szigorúan.

Menetrendváltás. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaságnak Budapest és Dömös között közlekedő gőzöse október 15-től kezdve Dömös-ről lefelé egy órával később, tehát reggeli 4 óra 45 perc helyett 5 óra 45 perckor fog indulni s ennél fogva a lefelé menetben az összes állomásokat, egy órával később fogja érinteni.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén 42.— koronában, — koronában, Bécsben a nyersszesz ára 42.80 korona pénzben, illetve 44.20 korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi október 13. Készlet

715 darab, Erkezzet 64 darab. Összesen 789 darab. Eladott 289 darab. Maradt 500 darab. — Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 88—94 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 88—100 koronáig. 8.0—390 kgr. sulyban 94—100 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 84—90 koronáig. Malac 50—100 kgrig — korona. A vásár hangulata lanyha.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, október 13.

A buzaüzlet ma nyugodt hangulatban nyílt meg. Mérsékelt kínálat mellett csak néhány malom vett részt és 17.000 métermáza került forgalomba. Finomabb minőségű néhány fillérrel magasabb árakat ért el, általánosságban tartott árak voltak. Zab szilárd.

Eladatok:

Buza. Tiszavidéki: 1500 mm. 79 k. 7 K. 90 l., 1000 mm. 79 k. 7 K. 90 l., 500 mm. 79 k. 7 K. 87½ l., 200 mm. 7 K. 85 l., 200 mm. 80 k. 7 K. 75 f. (sárga), 100 mm. 79-5 k. 7 K. 75 l., 400 mm. 79 k. 7 K. 80 l., 250 mm. 79 k. 7 K. 70 l., 200 mm. 78 k. 7 K. 65 l. (kevert), 400 mm. 78 k. 7 K. 70 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 l., 200 mm. 78 k. 7 K. 60 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 55 l., 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 50 l., 100 mm. 75 k. 7 K. 55 l., 100 mm. 75-5 k. 7 K. 45 l., 100 mm. 75 k. 7 K. 45 f.

Pestvidéki: 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f. (sárga), 200 mm. 77 k. 7 K. 50 l., 100 mm. 77 k. 7 K. 50 l., 160 mm. 77 k. 7 K. 40 f., 1200 mm. 76 k. 7 K. 55 l., 1000 mm. 77-5 k. 7 K. 55 l., 500 mm. 77-5 k. 7 K. 50 l., 300 mm. 76 k. 7 K. 50 l., 200 mm. 76 k. 7 K. 50 l., 100 mm. 75-7 k. 7 K. 50 l., 150 mm. 75-5 k. 7 K. 40 l., 100 mm. 76-5 k. 7 K. 17½ fillér.

Dunai: 2300 mm. 73-3 k. 7 K. 10 f.

Erdélyi: 100 mm. 77 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 75-6 k. 7 K. 32½ f.

Bihari: 150 mm. 79 k. 7 K. 85 f.

Bánsági: 400 mm. 76 k. 7 K. 30 f.

Raktárú: 1200 mm. 74 k. 7 K. — f. (6, dohos).

Fehérmegyei: 1125 mm. 77 k. 7 K. 57½ l., 400 mm. 77 k. 7 K. 65 fillér.

Bécsai: 300 mm. 76 k. 7 K. 45 l.

Zimonyi: 1000 mm. 73-2 k. 7 K. 07½ f.

Mind három hónapra.

Rozs: 500 mm. 7 K. 20 f. (három hónapra)

Ó-Budára, 200 mm. 7 K. 05 f. pp.

Arpa: 100 mm. 5 K. 97½ l., pp.

Tengeri: 1.00 mm. 6 K. 52 l. (hajó).

Zab: 100 mm. 5 K. 75 l., 100 mm. 5 K. 67½ f., 100 mm. 5 K. 55 l.

Készpénzfizetés mellett.

A készárú hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	50 kilogramm ára		Kilós	50 kilogramm ára		
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig	
Tiszavidéki	0	75	7.20	4.55	70	7.05	7.80
"	"	70	7.25	7.50	80	7.75	7.80
"	"	77	7.45	7.50	81	—	—
"	"	78	7.60	7.70	82	—	—
Fehérmegyei	"	75	7.15	7.30	79	7.05	7.80
"	"	76	7.25	7.50	80	7.75	7.85
"	"	77	7.45	7.50	81	—	—
"	"	78	7.60	7.70	82	—	—
Pestvidéki	"	75	7.15	7.30	79	7.05	7.80
"	"	76	7.25	7.40	80	7.65	7.70
"	"	77	7.40	7.50	81	—	—
"	"	78	7.60	7.70	82	—	—
Bánsági	"	74	7.20	7.30	78	7.00	7.75
"	"	75	7.30	7.40	79	—	—
"	"	76	7.40	7.50	80	—	—
"	"	77	7.50	7.60	81	—	—
Bécsai	"	73	7.10	7.25	78	—	—
"	"	74	7.25	7.35	79	—	—
"	"	75	7.40	7.45	80	—	—
"	"	76	7.45	7.55	81	—	—

Egyéb gabonafajták		Kilós	50 kilogramm ára	
			K.-tól	K.-ig
Rozs	új előrendű	70-72	6.90	7.10
"	másrendű	—	6.80	6.90
Arpa	takarmány	90-92	6.90	6.10
"	égetni való	92-94	5.50	5.80
"	sörözőre való.	94-96	—	—
Zab	—	39-41	5.40	5.65
Tengeri	ó bánsági	—	5.15	5.35
"	másnémi	—	6.50	6.60
Repece	ó káposzta	—	12.50	14.—
"	bánsági	—	—	—
Köles	—	—	5.50	5.70

A határidőüzlet folyamán a következő kötések

Wrtételek:

Buza októberre	7.49—7.51
Buza áprilisra	7.97—7.99
Buza 1901. októberre	0.—
Rozs októberre	7.16—7.18
" áprilisra	7.41—7.43
" májusra	—
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri májusra	5.09—5.10
Zab októberre	5.33—5.35
Zab áprilisra	5.57—5.59
Repece augusztusra	—

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:

Buza októberre	7.49	pénz	7.50	áru
Buza áprilisra	7.96	"	7.97	"
Rozs októberre	7.16	"	7.17	"
Rozs áprilisra	7.40	"	7.41	"
Zab októberre	5.34	"	5.35	"
Zab áprilisra	5.58	"	5.59	"
Tengeri szeptemberre	0.—	"	0.—	"
Tengeri májusra	5.09	"	5.10	"
Repece augusztusra	—	"	—	"

Délután fél 5 órákor zárul:

Buza októberre	7.51—7.52
Buza áprilisra	7.97—7.98
Rozs októberre	7.16—7.17
Rozs áprilisra	7.42—7.43
Rozs májusra	—
Tengeri októberre	—
Tengeri májusra	5.09—5.10
Zab októberre	5.35—5.36
Zab áprilisra	5.58—5.59
Repece augusztusra	—

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde kedvezőbb irányzatot árult el, amely az összes vezető értékek emelkedetebb árfolyamaiban tükröződött.

A zárlat kellemesnek volt mondható. A vaspiaj értékei, élükön Rimával, nagyobbak voltak, a többi helyiérték el volt hangyolva.

A déli tözsde a spekuláció által eszközölt realizációk befolyása alatt gyengébb volt s némileg könnyebben zárult.

A helyi piac hangulata is bágyadtak volt mondható s a piacon forgalomba került értékek nagyrésztben olesóbban zárultak.

A valutapiac változatlan.

Az előtözsde emelkedő.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 654.—656.—, Osztrák hitelrészvény 646.50—649.—, Osztrák-Magyar államvasuti részvény 645.—646.25, Rimamurányi vasmű 504.—509.— korona.

A déli tözsde gyengébb.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 655.50—656.50, Osztrák hitelrészvény 646.50—649.55, Osztrák-magyar államvasuti részvény 645.—646.—, Közúti vasut 592.— korona.

Forgalomba került: Koronajáradék 90.30—90.70, Kereskedelmi bank 2560.—, Salgótarjáni közbányi részvény 628.—630.—, Adria 473.—477.— korona árfolyammal.

Utótözsde. A 6 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 646.50, Magyar hitelrészvény 655.—, Leszámlító bank részvény 426.—, Rimamurányi vasműrészvény 504.—, Osztrák-Magyar államvasut 645.25, Közúti vaspálya részvény 590.—, Városi villamos vasut részvény 288.—, korona árfolyammal.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 40.—45.— korona, vörös idei 62.—64.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, középszemű — korona, nagyszemű — korona. Disznózsír: budapesti: 61.—61.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 52.50—53.— korona, 3 darabos 53.—53.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.25—15.50 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 16.75—17.— korona, 85 darabos 17.75—18.— korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona, 100 darabos 15.50—15.75 korona, 85 darabos 17.25—17.50 korona. Szilva: szlavóniai 18.—18.25 korona, szerbiai 15.75—16.25 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsden valamivel szilárdabb, berlini bank-értékek emelkedésére. Déli tözsde Berlinre valamivel gyengébb. Zárlat nyugodt. Árfolyamok tartottak.

Bécs, október 13. (Magyar értékek zárlatja.) 4% os aranyjáradék 113.90. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 138.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 98.—, Magyar keleti vasuti állami kötvény 116.—, Magyar leszámlító- és pénzügybank 425.—, Rimamurányi vasműrészvény 503.—, Magyar koronajáradék 90.20, 4% os Magyar földterem. kötvény 89.70, Magyar hitelbank részvény 651.—, Magyar nyeregményi kölcsön sorsjegye 163.—, Kassa-odorbeg vasuti részvény 345.—, Magyar kereskedelmi bank 2555, Magyar cukoripar —.

Bécs, október 13. (Osztrák értékek zárlatja.) 4-2% os papírjáradék 97.05, 4% os osztr. aranyjáradék 114.50, 1860-iki sorsjegye 131.25, Osztrák hitelsorsjegye 390.—, Angol-osztrák bank 268.50, Bécsi bankgyűléslet 459.—, Osztrák-magyar bank 1698, Déli vasut 105.50, Dunagőzhajózási részvény 747.—, Dohányrészvény 294.50, Császári és királyi arany 1146, Német bankváltók 118.15, 4-2% os ezüst járadék 96.60.

feljebb! — 14 méter — póstáber és vámmentesen szállítva! Mintak kiválasztásra, nemkülönbön fekete, fehér és színes „Henneberg-selyem” blonsok és ruhákra alkalmas 45 krtól 14 ftr 65 krig méterenkint.

Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik. **Henneberg G.**, selyem-Zürichben. Cs. és kir. udvari szállító.

Báti-selyem-ruha 6 ftr 30 krtól

Osztárak koronajáradék 97.25. 1864-iki sorsjegy 197.—. Osztárak hitelintézeti részvény 646.25. Unionbank 523.—. Osztárak Länderbank 406.—. Osztárak-magyar államvasut 645.—. Elbavölgyi vasut 457.—. Alpesi bányászvény 413.50. 20 frank arany 19.27 1/2. Londoni váltó 241.90. Bécsi tramway Litt A. 262.—. Bécsi Tramway Litt B. 260.—. Lipót köb 378. Az irányzat csendes.

Bécs, október 13. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztárak hitelrészvény 646.25. Magyar hitelrészvény 651.—. Angol-Osztárak bank 268.—. Bécsi bank-egyesület 460.—. Union bank 29.—. Länderbank 405.—. Osztárak-magyar államvasut részvény 645.—. Lombard 105.50. Elbavölgyi vasut 457.50. Északnyugati vasut részvény 444.—. Dohányrészvény 294.50. Rimamurányi vasut 505.50. Alpesi bányászvény 413.—. Májusi járadék 97.05. Magyar korona-járadék 90.20. Török sorsjegyek 103.50. Német birodalmi márká 118.20. Napoleon d'or 19.28.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, október 13. (Zárlat. Tőzsdés tudósítás.) A tőzsde eleinte szilárd volt a new-yorki tőzsde szilárd irányzatára és a mai bécsi eltérése magasabb árfolyamainak hatására. A bécsi eltéréstől ugyanis a bányatekercék rohamosan emelkedtek, amit a schalki bánya- és kohászvénységnek tegnap közgyűlésén az ipar helyzetére vonatkozólag tett előterjesztéseknek tulajdonítottak. A spekuláció tetemes visszavonulásokkal végzett kohó- és bányarészvényekben. Belföldi vasutak is mellettek ugyanebből az okból. Amerikaiak szilárdak. Járulékok állandók. Később a bányatekercék kissé hanyatlottak ami realizációk miatt. Belföldi vasutak is gyöngültek. Magán-üzemelési kamatláb 4 1/2%.

Berlin, október 13. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék —. 4 1/2%-os osztárak aranyjárdék 96.90. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 90.25. Osztárak-magyar államvasut 137.25. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 84.50. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.25. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 169.60. Altalanos vilámmossági Edison 213.—. Gelsenkirchen 182.25. Laura-kob 192.—. 4 1/2%-os ezüstjárdék 96.10. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 95.90. Osztárak hitelrészvény 201.75. Déli vasut 24.50. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.40. 4 1/2%-os új orosz kölcsön 96.10. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 94.—. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 150.—. Harpeni 173.50. Az irányzat gyenge.

Berlin, október 13. (A Budapesti Napló tudósítójának lávratra.) Esti forgalom 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 95.40. Magyar koronajáradék 90.25. Osztárak hitelrészvény 201.75. Osztárak-magyar államvasut 137.25. Déli vasut 24.50. Eszaknyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy középén 216.40. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ullmo.) Lombard —.

Hamburg, október 13. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjárdék 96.—. 1860. sorsjegy 132.50. Déli vasut 24.25. 4 1/2%-os osztárak aranyjárdék 97.25. Osztárak hitelrészvény 201.70. Osztárak-magyar államvasut 137.—. Olasz járadék 93.60. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 95.50. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, október 13. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék 96.30. 4 1/2%-os osztárak aranyjárdék 97.—. Magyar koronajáradék 90.25. Osztárak-magyar bank 121.—. Déli vasut 24.70. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltó 204.55. Bécsi bankjegyesület —. Villamos részvény 121.—. 3 1/2%-os magyar aranykölcsön —. 4 1/2%-os ezüstjárdék 96.10. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 95.30. Osztárak hitelrészvény 202.30. Osztárak-magyar államvasut 137.50. Eszaknyugati vasut —. Bécsi váltóár 84.16. Párisi váltóár 813.83. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 208.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, október 13. (A Budapesti Napló tudósítójának lávratra.) Árfolyamok január. Esti forgalom Osztárak hitelrészvény 201.90. Osztárak-magyar államvasut —. Déli vasut 24.75. Osztárak aranyjárdék —. Olasz járadék 192.—. Laura-kob —. Harpeni 173.75. Discont —. Alpesi —. Bécsi bankjegyesület —. Az irányzat szilárd.

Páris, október 13. (Zárlat.) Osztárak-magyar államvasut —. 4 1/2%-os osztárak aranyjárdék 95.50. Osztárak Länderbank —. 3 1/2%-os francia járadék 99.82. Ottomanbank 135.—. 3 1/2%-os francia járadék 102.30. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 97.—. Párisi bankrészvény 1082.—. Olasz járadék 93.37. Francia törleszt. járadék 99.12. Osztárak földhitelintézeti részvény 1198.—. Török dohányrészvény 323.—. Az irányzat bágyadt.

Budapest-kőbányai jelentéskereskedelmi oszarnok jelentése.

Október 13. A sertésüzlet irányzata csendes. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar előrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 96—98 — fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 97—98 — fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 98—99 — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 200 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 95—96 — fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 94—95 — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 93—94 fillérig.

UTMUTATO.

Sternberg Armin és Testvére hangszergyár, cs. és kir. udv. szállítók Budapest, VII., Kerepesi-út 36) Zang- és termek Kossuth Lajos-utca 22. (Károlyi-körút sarok Zenepalota. Megjelent! MÁGYAR-TILINKO-ISKOLA, melynek segítségével a tilinkon tökéletességgel és alaposan meg lehet tanulni játszani, — minden további magyarázat nélkül. Egyszerre mind 65 legszebb magyar s más kedvelt darab. Ár 1 fnt 50 kr.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Vezérigazgató: Benke Gyula, VI. ker., Andrássy-út 5.

Élő Leánykiképzési Egyesület Budapest, VI. ker., Teréz-körút 40—42. szám. Alapítva 1863. évben. Kifizetett népszerűtlen 1892. december hó 31-ig 1,600,000 fnt. Legelőnyösebb feltételek kiképzési biztosításokra 300 fttől 10,000 fttig.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Duna, Morva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboreca, Ung), wind direction (Schärding, Pecs, Lina, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Panosva, Orsova, Magyarfalva, Zselica, Zsolna, Tréncsén, Szeged, Szécsény, Győr, Győr, Pécs, Zala, Barcs, Eszék, M.-Szerdah., Zágráb, Sziszek, Mitrovica, Debrecen, Eszterád, Kraszna, Latorca, Homonna, Ung), and wind speed (méter, 0.69, 1.17, 1.16, 1.35, 1.36, 1.34, 1.33, 0.71, 0.70, 1.49, 1.17, 0.71, 0.65, 0.66, 0.6, 1.34, 1.39, 0.72, 0.64, 0.39, 0.30, 0.65, 0.55, 0.28, 0.24, 1.10, 1.19, 0.08, 0.17, 0.35, 0.44, 0.46, 0.24, 0.13, 0.18, 1.1, 1.09, 0.60, 0.79, 0.29, 0.24, 0.35, 0.16, 0.64, 0.63, 0.15, 0.20, 0.16, 0.45, 0.75, 0.81, 0.82, 1.02, 0.46, 0.46, 0.16, 0.16, 0.17, 0.12, 0.12, 0.08, 0.08).

TÁJÉKOZTATÓ. Elismert kitünő hazai gyártmány! 1600 gőzcseplőkészlet üzemben! CZIM: ELSŐ MAGYAR gazdasági gépgyár RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPESTEN, KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM. Gőzcseplőkészletek 2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerejűek. Magánjárók (uti mozdonyok.) Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készségedunk kimerítő és felvilágosító választ. Argyezők kívánatra díjmentesen küldetik.

Időjelzés.

Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, október 13. A maximum elvesztette zárt formáját, de a kontinens legnagyobb részét ma is egyöntetű magas nyomás borítja, amelyet északon és délnyugaton egy-egy depresszió érint. Az idő tempó európaszerte hűvös, változókéony és helyenkint esős volt. Nálunk a Dunántul, az északi Felföldön és az Alföldön voltak szörványosan gyenge esők; az idő jobbára borult s helyenkint erős volt, a hőmérséklet egy kissé stíyedt, Ma ismét derült. Kültás: Derült és valamivel enyhébb idő várható, helyenkint reggeli ködök.

Kinek van szeplője? vagy bámi folt, vagy pattanás az arczán? Az teljes biztonsággal fordulhat annak eltüntetése végett a világhírű SERAIL ARCKENŐGSHOZ, mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztálanságot, hanem az arcot valótó fehérre, tisztává és údeve teszi. — 1 tégely ára 1 kor. 40 fillér — Postán franko küldve 2 kor. 10 fill. — Szappan hozzá 1 dr. 60 fill. Kapható Budapest: Török József gyógyszerész urnál, Egger-féle Nádor-gyógyszertárban, valamint minden magyarországi gyógyszerésznél. ROZSNYAI MATYAS gyógyszerész Aradon.

Titkos betegségek ellen 25 évi, részben katonasorvisi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben maránorvos tapasztalatai után legelőlegben ajánlható D. KAJDACSY, v. cs. és k. ezredorvos. Electrotherapiail rendelő intézete Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em. A legelőlegjobb higycsöfolyósítók, legelőlyosabb hígúhólyagbajokat, bujakóros sebeket, egyhíliást, az önfertőztetés utóbjait Elgyengült férfierőt az orvosi világ által legelőlegjobb olyanyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű Electro-Massage vagy Psychrophor által, magúmesket, nőknél fohérőlyaszt befocskozás nélkül, a legmáakább bőrbetegségekkel, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott idog és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátsérinebajokat gyógyít a legelőleg gyógy-módszer szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délféltől 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek. Levélreke díjtalanul azonnal válaszoltatuk; esetleg gyógyszerrekekről is gondoskodva lesz.

Magyar kir. államvasutak. Hirdetmény. (Reexpeditionális kedvezmény a temevári raktárházak részére) Az országos raktárházak részvénytársaság által. Temesvár — Józsefváros Állomás létesített és nevezett állomással vágányösszeköttetésben lévő nyilvános áruraktárakba vasuton érkező és onnan vasuton továbbított gabona-, hüvelyes-, olajpogácsa-, olajpogácsa-liszt és örménykülteményekre nézve, teljes kocsirakományban való szállítás esetén, a Magyarország és Ausztria tárházába betárolt és azokról reexpediciált árúk kezelésére és elszámolására 1899 évi január hó 1-től érvényes határozományok fenn tartása mellett, a magyar vasuti kotelelt forgalomban 1 00 évi október 15-től kezdve a reexpeditio kedvezménye, vagyis az eredeti feladással állomástól a végleges rendeltetés állomásig a továbbiakban idején tenállo közvetlen díjtétel alkalmazása engedélyeztetik. Ezen kedvezmény oly viszony atokban nyer alkalmazást, a melyk forgalma a fennálló irányítási szabályok értelmében részben vagy egészen Temesvár — Józsefváros állomáson át vezetotik, de csak akkor, ha az illető küldemények a nevezett raktárházakra csemetotek és azok által a betárolás napjától számított 12 hónapon belül továbbiak céljából újból feladatnak. Meg van engedve a fuvarleveleken azon céget is megnevezni, mely a küldemények tulajdonosa, illetve közvetítőtje gyantán szerepel. A reexpeditio kedvezményéből ki vannak zárva oly küldemények, melyek utirány elbírását tartalmazó fuvarlevelekeik adának fel. A reexpeditio kedvezménye rendszerint a küldeményeknek a nevezett áruaktárházakból való továbbítása alkalmával rovatolás után alkalmazatik és pedig Temesvár — Józsefváros állomás által, a küldemények beérkezése alkalmával kiállított rovatlap kivonatok alapján, melyeknek az illető raktárház kezelesége részéről azon írásbeli megkereséssel kell előtára lenniök, hogy küldemények közvetlen díjtétel alkalmazása mellett továbbítassanak. Ezen közvetlen díjtételeken kívül reexpeditionális illeték gyantán 100 kgr.-kint 3 fillér számítatik. A küldemények betárolására, a szállítási díjak kifizetésére, valamint az itt fel nem emeltett egyéb módozatokra nézve az előbb idézett tárházi határozományokban foglaltak mérvadóak. Budapest, 1900. évi október hó 6-án. A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is. (Utánnyomás nem jartatik.)

Nélkülözhetlen minden háztartás, szálló, vendéglo és kávéház számára. KHINAEZÜST. 6 drb evokanál fnt 4.50 12 drb evokanál... 6 " evokanál " " 4.50 12 " evokanál... 6 " asztali kés " " 4.50 12 " asztali kés... 6 " kávékanál " " 2.50 12 " kávékanál... 1 " lovasmerő " " 2.75 1 " lovasmerő... 1 " tejszűrő " " 2.— 1 " tejszűrő... kezeséggel valódi evokanál készlettel rendelkezőknek. China I. I egész készlet vételénél selyem kazetta ingyen. Utánvétellel vagy az öszeg előzetes beküldése mellett. Nem tetszés esetén köteleztem magam, hogy a vételtől azonnal készenbven visszavázeltem. SPUTZ ARMIN, BÉCS, IX/1., Rossauerlande 15. Képes árjegyzék 10 kr. bilyeggyel beküldése ellenében bérmentve. — Kúldök 1 kávékanálát minőségintáknál 50 kr. bilyeggyel beküldése ellenében bérmentve.

Millió betegnek e szer már segített. Kifolyás ellen a SCHEIDERER-féle Santal-Capsulák a legelőlegjobb 3 nap alatt teljesen gyógyítás (uraknál és nőknél) mindennemű húgyúti-nyálkahártya, egyvezeték fertőzést, hólyaggyulladás, magúndást, fehérvérűt és idegbajt, anyaméhgyulladás. E capsulák hatásában felülmúlhatatlanok. Egy doboz ára 5 korona. Öreg, máskés betegségekkel egy doboz 5 korona bérmentve. Egyedül kapható posta útján: Schmeiderer József gyógyszerész, Resicza, Fő-utca 105. (Egy magyarországi.) Szétküldés titoktartás mellett történik.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1900. október hó 14-én.

A walkür.

A „Nebelung gyűrűje” című zenedráma-trilógia első része, 3 felvonásban. Zenéjét és szövegét írta Wagner Rikárd. Fordította Csiky Gergely.

Személyek:

Sigmund	Burrian	Helmwige	Kaczér M.
Hunding	Szendrői	Görhilde	F. Pevny
Wotan	Ney D.	Ortlinde	M. Rotter
Sieglinde	Vasquez	Waltraute	Bárdossy
Brünhilde	Diósyné H. B.	Schwertleite de Ponty	
Fricka	Somsey M.	Sigfrune	Kánn M.

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ,

Vasárnap, 1900. október hó 14-én.

Délután 2 1/2 órakor, mérsékelt helyekkel.

Az aranyember.

Eredeti dráma 5 felvonásban, előjátékkal, 7 képben. Írta Jókai Mór.

Személyek:

Timár	Pálfi	Granicós tisz	Hetőnyi
Trikálysz	Egreesy	Brazovics	Gabányi
Timea	Maróthy	Zsófia	Vizváriáné
Teréza	Györgyné	Athália	Szacsaványé
Noémi	Gerő L.	Kadisa	Horváth
Krisztyán	Náday	Fabula	Abonyi

Este:

A tékozló apa.

Színmű 5 felvonásban. Írta Dumas Sándor. Fordította Fái J. Béla.

Személyek:

Rivonnière	Náday	Prailles	Hetőnyi
André	Iványi	Naton	Horváth
De Chavry	Paulayné	Godefroyné	Rákisi
Helén	Mészáros	Albertine	Hettyey
Tournas	Gyenes	Joseph	Latabár
Ligneray	Osászár	Victorino	Boros

Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1900. október hó 14-én.

Délután 2 1/2 órakor mérsékelt helyekkel.

A Gyurkovics lányok.

Életpép 4 szakaszban. Írta: Herzeg Ferenc.

Személyek:

Gyurkovicsné	Szilassy	Liza	Szendé
Katinka	Rózsa	Klári	Har-usti
Sári	Dory	Radványi	Molnár
Ella	Gombaszögi	Gida	Vidor
Mici	Aranyossy	Horkay	Ráthonyi
Ferka	Galambo	Sándorffy	Füredi

Este:

Koldus és királyfi.

Operett 3 felvonásban. Mark Twain elbeszélése nyomán szövegét írta és zenéjét szerz. Sziklai Kornél.

Személyek:

Edward	Feledí	Varju	Iványi
Mayonnaise	Sziklai	Totya	Mátrai
Ananász	Vidor	Rigó	Erdős
Puff	Lendvai	Muslinca	Szalai
Manó	Bessenyei	Penella	Szilassy
Cameleon	Füredi	Elmina	Dory
Papus	Kardos	Liliom Kató	Láng
Richard	Giróth	Psz	Ledofsky
Pintye	Beóthy	Kukorica	Inkey
	Boross	Csilla	Varga

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testvére zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a. valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Vasárnap, 1900. október hó 14-én.

D. u. 4-kor fél helyekkel és este rend. helyekkel

A megváltó.

Passziójáték 16 képben. Bibliai dráma.

Kezdeté 7 órakor

Pénteken, okt. 26. a Vigadó összes termelében

KUBELIK

JAN HEGEDŰMŰVÉSZ hangversenye.

Előjegyzéseket elfogad Rózsaavilgyi és Társa zeneközpontjában Kristóf-tér 3., I. emelet, Dunkl Norbert udvari zeneközdő.

„Józsefvárosi Szőnyegház”

Kerepesi-ut 39. (Adria szálloda mellett.) Nagy választék szőnyegeken, asztal-, ágy- és flanel-terítőken, utazó-takaróknak, valamint függönyök és pokrócoknak.

Lineoleum és viaszkoszvacon különlegességek. Vidéki megrendelések pontosan eszközölnöttek és az esetleg nem tetsző árak kicserélteknek.

Ma és mindennap este 8 órakor

... a magyar királyi honvédszenekar hangversenye karnagy ur személyes vezetése alatt

Grand Café **Hanusz Béla** nagykávéházában. VII., Erzsébet-körút 53., a körúti fürdő palotájában.

Ehm János éttermei a Nemzeti Színház épületében

Ma és mindennap **Bandi Marci és fiai** kedvelt zenekara hangversenyez. Színház után friss étlap.

GROSS ÖDÖN

Ujvilág és Rostély-u. sarok. Csóka közkeveltségi zenekara esténként hangversenyez. Figyelmes kiszolgálát. Separék. Mérsékelt árak.

Ferenci kávéházában

OLÁH SÁNDOR kitűnő szólóista zenekarával minden este **hangversenyez.**

Kitűnő kávé-házi italok. Pontos kiszolgálás. Separék.

Nyitva éjjel 3 óráig. A legjobb magyar konyha Nyitva éjjel 3 óráig. az Erdélyi Mintavendéglőben, VI., Dalszínház-utca 8. (az Operaház mellett).

TÁTRA NAGYKÁVÉHÁZ.

Ma és mindennap **Torjado** remek helyzenekar **Rosenzweig** kedvelt karmester vezetése alatt... hangversenyez. Külön szobák. Hideg buffet. Mérsékelt árak. Grüner Jacques, kávé.

PUTZER pince-éttermeiben Deák-tér.

Ma és minden este **SCHREYER**, a perzsa sah által kitüntetett hegedűművész hangversenyez. - Számos látogatótér eszedik Putzer György vendéglős.

FOLIES CAPRICE.

Ma kiváló új műsor! Végül: **Aphrodite.** Nagy parodisztikus bohózat Leitner H.-től. Zenéje Kmoch A.-tól. - Személyek: Berenike, Königin von Aegypten... Weissné Demetrius, ein Bildhauer... Rott Chrysis... Ferenczyne Scaindierné Barchis... Hetären... Vora Faustina... Elise Miso... Schönberg Philodemos... Steinhardt Naukraies... Ormai Timon... Lendvai Apriokleia... Aranyosi Rhodis... Pfeiffer Der Oberpriester... Lengyel Aphrodisia... Sclavinnen der Barchis... Bayer Myrsota... Fürst Menoilius, Sklave des Demetrius... Füst

Butor

középpénzt vagy részletfizetésre legolcsóbban **FUCHS BODOG**-nál BUDAPEST, József-körút 26. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Uj. Hagenmacher H.-Sörtöző

Palack Sör Szalon Sör. Maláta Sör. 5 MILLIO PALACK. 125000 HECTOL. ÉVTERMELES.

Melegrendelési helyek: Budapestben V. Kádár-utca 5. Hagenmacher Kőbánya-Hagenmacher Budafok.

Spiel im Hause der Barchis, im griechischen Viertel zu Alexandrien.

Pénzkölcsön

sorsjegyekre és értékpapírokra, májdalm a teljes arfolyamig. Zálogban levő sorsjegyek általában kiváltatnak és azokra nagyobb és olcsóbb előteget adok, vagy átveszem a sorsjegyeket a mai naplóra - mint a hirlapokba jegyezve - és a tulajdonos ugyanazon sorsjegyeket visszaveheti tőlem apró részletfizetésre. Ifj. SCHÖN ARMIN bankháza (Alapított 1884-ben.) BUDAPEST, Erzsébet-körút 48. sz.

Stettenheim

(WIPPCHEM)

felolvasása

1. évi november hó 5-én a Vigadó nagytermében

Jegyek már most előjegyezhetők **Bárd Ferenc és Testvére** zeneműkereskedésében IV. Kossuth Lajos-utca 4. (Standard-palota) és VI. Andrassy-ut 12.

Pénteken, október 19-én, a Royalteremben

Merényi

R. Elza operacéknő **DALESTÉLYE.**

Jegyek kaphatók **Méry Béla** zeneműkereskedésében, Andrassy-ut 12. Telefon.

Táncintézeteti megnyitás.

Van szerencsém a nagyjódomi közönség becses tudomására adni, hogy régi jó hírnevű

táncintézetemet

megnyitottam. A beiratás és táncintézet naponta d. u. 4 óráig fogva történik.

Az egyetemi és műegyetemi ifjak azon előnyben részesülnek, hogy fél tanítási díjat fizetnek.

Azon reménynek adok kifejezést, hogy a t. közönség ezután is mint eddig, pártfogásával kitüntetni fog, amit minden tekintetben kiérdemelt förtökvesésem leand. - Tisztelettel

FREUND A. okl. táncművész VII., Dohány-u. 10. l. em., a bazárral szemben

Diszes ingaórák

5 évi jótállás mellett részletfizetésre kaphatók

Polgár Kálmán

órák- és ékszer-üzletében Budapest, Erzsébet-körút 29. sz. Vidékre árjegyzék bérmentve.

CIMBALMOK.

Legjobb acél- és rezet-kezesekkel, 5 évi jótállással legújabb hangjai, részletfizetésre is kaphatók. Saját gyártású nyú hangszerek, u. m. cimbalomok, hegedűk, kóborok, zongorák, orgonák, bőgők, szib. kitűnő magyar bőgők. Számos kitüntetés és elismerés a jó munkáért. Nagy képes árjegyzék kelt ingyen és bérmentve meg küldök meg.

Mogyorósy Gyula magyar hangszer- és cimbalom-üzletében BUDAPEST, VIII., Kerepesi-ut 7

„A párisi világtállításon a „grand-prix”-vel kitüntetve.”

GOLIÁT MALÁTA SÖR

Kiváló üdítő ital és gyógycélokra szolgál

Ajánlják: **Dr. Korányi és Dr. Kéty** egyet-mi tanár urak.

Idegbajokban, vérszegénységben, emésztési zavaroknál, gyengeségben stb. kitűnő sikerrel használtatik. Árak vidékre Kőbányai vasút állomására szállítva 1 láda 30 nagy palack --- 17 K. 50 Ft. 1 30 kis palack --- 13 K.

A fogyasztási adót is beletérve. A láda és üres palackok 4 hónapon belüli bérmentes visszaadásakor 5 korona visszaszolgáltatják.

Budapestben kapható minden fűszer- és csomagkezelésű n. és poharanként a „Quisiana Automata Buffet”-be is.

Dupla maláta sör és világos márciusi sör ládánként 1 koronával olcsóbb. Ezen sörök eredeti minőségben hónapokig elállanak. MEGRENDELÉSI HELY: **Királysörfőző Budapest-Kőbánya.**

Színházak, szórakozó helyek.

VIGSZINHÁZ.

Vasárnap, 1900. október hó 14-én.
Délután 3 órakor mérsékelt helyárrakkal.

A takácsok.

Színmű 5 felvonásban. Irta Hauptmann Gerhart.
Fordította Komor Gyula.

Személyek:

Dreissiger	Szathmáry	Weizel	Vendrei
Dreissigerné	Rostagn	Weizelné	Makróczy
Pfeifer	Bihari	Anna	Varsányi
Neumann	Gyöző	Wiegand	Szerényi
Gyakornok	Erdősi	Schmidt	Vendrei
Weinhold	Gyöző	Hornig	Gyöngyi
Kittelhaus	Mátrai	Wittig	Kazai
Kittelhausné	Mátráiné	Wagner	Szerényi G.
Báker	Fenyvesi	Baumert	Kereszturi
Baumert	Gál	Hisenó	Nikó
Ansorge	Balassa	Reimann	Nánási
Hilse	Hegedüs	Heiber	Kassay
Gottlieb	Bihari	Weber	Kovács
Luiza	Jászai	Piedler	Mezei
Mika	Hálás	Ullrich	Gyárfás
Jäger Mária	Góta	1. fiatal takács	Erdélyi
Baumertné	Hunyady	2. "	Ács
Emma	Berzsei	3. "	Kardos
Berta	Nógrády	1. takácsassz.	Jeney V.
Frie	Soltész	II.	Báthori
Heide	Dayka	Utazó	Bárdi
Kutsche	Rónaszéky	János	Kassay

Este:

Coralie és Tsa.

Böhözt 3 felvon. Irta Valabrégue és Hennequin.
Fordította Heitai Jónó.

Személyek:

Dufaret Jules	Góth	Thommerel	Bihari
Lucienne	Kalmár	Coralie	Hunyady
Laure	Nikó L.	Etienne	Hegedüs
Glapiard	Vendrei	Liane	Berzsei
Clemence	Haraszthy	Hófehérke	Varsányi
Versaquette	Fenyvesi		

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

Vasárnap, 1900. október hó 14-én.
D. u. 2 1/2 órakor, bérleten kívül, mérsékelt helyárrakkal.

Bialha Luiza asszony mint vendég.

A mit az erdő mesél.

Népszínmű 3 felvonásban. Irta Géczy István. Zenéjét szerezte Mocsári Imre.

Személyek:

Bacsó János	Szabó	Sütő Ferenc	Kiss M.
Kató	Bialha	Dóka János	Szerdahelyi
Piczere	Németh	Basa János	Horváth
Ignác	Vidor	Basáné	Siposné
Zuzsika	Gazi	Túr e Tóbiás	Ujvári

Este:

San-Toy.

Kínai daljáték 3 felvonásban. Irta Edward Morton, Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fái J. Béia és Masai Emül. Zenéjét szerz. Sidney Jones.

Személyek:

George Preston	Toilagi	Jung-Si	Róza G.
Poppy, leánya	Bárdi G.	Mi-Kui	Tallian
Bobbie, fia	Raskó	Szin	Nyiri C.
Dudley	Pedák	Pin-Szing	Szécsi
Yen-Ho	Németh	Szi-Kiang	Nyéki
San-Toy	Küry	Hu-Ju	Kaposi
Csu-Li	Kovács	Kínai császár	Ujvári
Benson	Szirmai	Szing-Hi	Szerdahelyi

Kezdeté 7 1/2 órakor.

URÁNIA SZINHÁZ

Vasárnap, 1900. október hó 14-én.
D. e. 10-kor és d. u. 4-kor mérs. helyárrakkal.

Páris 1900-ban.

Irta: Salmon Odón.

Este:

Khina.

Irta Weiss Róbert.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek
lecsos tudására hozni, hogy **Budapest**
= **Andrássy-ut 45. sz.** =
alatt lévő

'JAPÁN' KÁVÉHÁZAT

Hétfőn, f. évi október 15-én átveszem.
Törekvésem oda fogom irányítani, hogy a
nagybecsült vendégeim megelégedését minden tekintetben kiérdemljem.
Kötőnő tisztelettel

Straszer Gyula
kávés.

Távolság nem akadály!

Egy mintakabát beküldése elegendő,
hogy megfelelő ruhát szerezzem. Képes
mértékvetélti utasítás bérmentve.
Még nem felejtéért a pénz visszaadatik.
Rothberger Jakab, cs. és kir. udvari
szállító, Budapest, IV., Váci-utca
6. Használt ruhák újra becsereitett-
nek és a legmagasabb árban beszámit-
tatnak.

VÉGE

a nemzetközi birok- versenyeknek

a budapesti nagy díjért
visszavonhatlanul:
szerdán október 17-én.

Jegyek előre válthatók és előjegyezhetők Patzik
Kertész Luiza tőzsdéjében, Kristóffér és Bécsi-utca
sarak.

Vasárnap, október 14. többek közt döntőbirkózás

az I. és II. díjért (könnyű testsúlyoknak) az
eddig le nem győzött championok között

Hitzler ellen Lassartesse
továbbá a III. IV. díjért

Nollys ellen Burghardt.
Ezen négy díj azonnali kifizetése.

Döntőbirkózás

az I.-IV. díjakért (nehéz testsúlyoknak)
valamennyi eddig le nem győzött birkózó
között.

Hétfőn október 15-én

Hackenschmidt és Aimable

Kara Ahmed és Van der Berg
között.

Kedden október 16-án

Hackenschmidt és Van der Berg

Kara Ahmed és Aimable
között.

Szerdán október 17-én.

Aimable és Van der Berg

Kara Ahmed és Hackenschmidt
között.

Szerdán, utolsó nap. Vége.

Dijkiosztás.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztűrtnyitás 7-kor. Az előadás kezdete 8-kor.

Hatásos siker!! Mulattató!!

A kebelbarát. (Der Busenfreund.)

Daljáték 1 felvonásban. Kutschera Alajostól.

továbbá fellépte a híres délamerikai
énekesnőnek

La belle Heloisa Titcomb,

ugymint az összes műsoroknak.

edd, október 16-án

Rövid vendéjgáték! Rövid vendéjgáték!

először fellép

Mlle Marie de Labounskaya

a szt.-pétervári császári udvari színház
első táncosnője ugymint

Mlle Jane Ferrat

francaise chanteuse, étoile de Paris.

Az előadás után a Somossy Mulatótól omnibuszok közle-
kednek minden irányban, ugymint Budára is.

Jegyek elővetelben kapnak Weiss A. dobány nagy-
tőzsdé, Károly-körút 20. és a Mulató nappali pénz-
táránál.

Jót, olesó

árban adunk el:
Egy téllikabát 11 fo-
rinttól. Egy Saecó-
öltöny 11 forintról.
Egy gazdász szőr-
mekabát 11 forintról.
Egy városi utazó-
bunda 21 forintról.
Egy havelok 8 forintról
kezdve tiszta gyapju-
szövetből Kohn Heil-
mann és fiaai az „Angel
szabóhoz” címzett leg-
nagyobb férfi- és gyer-
mekruha áruházában,
Budapest, Károly-körút
12., földszint és I. em.

Szabott árak. Tulajdonos kizárva.

Hazai ipar!
Vászon- és asztalmű-gyárosok
Szepeességéről.
Ajánljuk híres és gyártmányainkat.
A hazai ipar előmozdítására és az új ipari
gyártmányok elterjesztésére.

Wein Károly és Társai
Főtelek: Budapest, Kormányszög utca 8.
Harris-bazár épület.
VÁSZON- és ASZTALMŰ-GYÁRSÁG
VÉD. JELENKÉNT
EGY ZENÉR

Találmányokra

szabadalmakat ki-
esközöl úgy bel-
mint külföldön

Kalmár J.

mérnök, híres szabadalmi ügyvivő,
ezelőtt:

Pompéry (Benedek L. és tsaj)

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 44. szám alatt

Szemban a Népszínházzal.

BUTOR

jó, szolid kivitelben,
előnyös

részletfizetésre.

Náthán Ignác

kárpitós- és asztalos-
butor egyedüli főraktára

VII. ker.

Erzsébet-körút 23.
Árjegyzékét vidékre ingyen
és bérmentve

Angol tapéta raktárak.

Ajánlja nagy raktárát
bel- és külföldi kárpitok-
ban: kávéházak, vendég-
lők, épületek és lakások
kárpitózását helyben és
vidéken is azonnali és ju-
tányosan elvégezti.

Minius Jakab Budapest,

Főüzlet: Kerepesi-ut 6.
Fükiüzlet: Irányi-u. 25.

**Hazai kanári
madarak**
különböző faj,
ugy este lámpá-
ná, más nappali
gyönyörűség 20-
nál több válto-
zatos trillálakkal
énekelnek, árnya
11, 14, 16, 20, 34
kor., nőstények
darabját 2 koro-
nára kapják

NOVÁK JÓZSEF

BUDAPEST, Csömöri-ut 31.
Postai számkirályi jólléte mel-
lett. November 1-től: István-
ut 15 b. 7485

A magyar színművészet

Szerkesztette:
B. Virágh Géza.
Gyönyörű díszmű 250
képpel.

Előszóval ellátta:

Rákosi Jenő.

A legjelesebb írók cikkei-
vel és az összes színészek
és színésznők önéletraj-
zával.

Ára díszes vászonkö-
tésben 5 frt.

Megrendelhető a

'Budapesti Napló'

kiadóhivatalában

HOTEL „UNION” SZÁLLODA

Budapest, az Operával szemben, ét-
terem, telefon, villany-világítás.

Utazóknak kedvezmények.

KÁVÉ 4 1/2 kg. Cuba kávé 6.93 forint
és 1/4 kg. Császárkverék teát 1.60 forint
küld minden más költség nélkül.

Fratelli Deisinger
cég
kávébohózatall üzlete,
FIUME.
ÁRLAP INGYEN.

TEA

Magyar tollal írjon minden magyar ember!!

SCHULER JÓZSEF Első magyar acéltollal és tollszár
gyáranak kitünő gyártmányai

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulhatatlanok
és jóságuknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen
versenyképesek.

Különösen ajánljuk: Dániel Ernőné 574 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám,
450 szám, 135 szám, 255 szám, 1806 szám.

Minden papírkereskedésben kapható.

PÁRISI NAGY ÁRUHAZ

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 38.

Minden vevőnek még a legkisebb bevásárlásnál is pénzárunk egy fénykép-bonnt szolgáltat ki, amelyen a bevásárolt összeg nyugtá-ványozva lesz. Amidőn ezen bevásárolt áruk együtt a 10 frtyi összeget meghaladják vagy 10 frt értékű áru egyszerre lesz bevásárolva

minden vevő teljesen ingyen kap

bármely tetszés szerinti, nekünk átadandó fénykép után egy 60 cm. magasságu művésziessen elkészített

ÉLETNAGYSÁGU HŰ FÉNYKÉPET

csupán a kifésztésért és a díszes papírkertért (passe partout) önköltségünket 1 frt 50 krt számítjuk fel. A világ egy műintézete sem képes az ingyen képet magát 10 frton alul elkészíteni.

KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK a köszönetelt egy és kétkoronás áruosztályunkról, valamint az összes áruokról kívánatra ingyen és bérmentve.

KI AKAR = egyeves önkéntes = LENNI?

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végeztek, előkészítőségre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyeves önkéntesi jogot. Aki már sor alatt állott, elkészett. Születési év közlendő.

Prospektust ingyen és bérmentve küld
LICHTBLAU ALBERT
a katonai előkészítő tanf. igazgatója Debrecenben.
Taub zottság: eddei DRAUGENTZ JÁNOS m. kir. honvédeződes ny. és MAYER ADOLF es. és kir. őrnagy ny. Felügyelő: a nm. vallás- és közokt. ügyi m. kir. minisztérium megbízásából a tank. kir. főigazgató.

Neve-
gyen-
senki
hang-
szert,
míg

Reményi M.
mű-hangszerész
legújabbké-
pes árjegy-
zékét át nem
olvastá, me-
lyet ingyen
és bér-
mentve küld
Budapestről
Király-u. 44.

A legújabb **butor-albumunkat** több mint 490 képpel 25 kr. beküldése ellenében bérmentve küldjük. Bevásárlás esetén a beküldött: 50 fillért visszatérítjük

B.U.T.O.R

a legdusabb választékban szolid árak mellett a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, kizárólag jó minőségben.

Kétszáz minta szoba készen raktáron, valamint egyes butorok is.

VARGA MIHÁLY és TÁRSAI
magyar butor-ipar társasága
Belváros, Koronaherceg-utca 2. sz. Kigyó-tér sarok.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyítást óhajto szenvedőknek, 30 éves kórhist és magán- gyakorlati tapasztalatai miatt fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor
gyógyít férfaaknál és nőknél foglalkozást zavar nélkül mindennemű bármily régi keletű

Nemi betegségeket
ugymint **hugycsőfolyást**, hólyag- és vizeleési bajokat, **bujakóros sebeket**, **syphilit**, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb **bőrbetegségeket** és **szépséghibákat**, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat (impotencia)
meglepeő biztos eredménnyel gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. l. o.
Rendelés: délelőtt 10-4-ig, délután 6-8-ig.
Külön váróterem. Külön be- és kijarat.
Levelekre rögtöni válasz.

Más hasonló nevű cégekkel elcserélések kikerülése céljából pontos címzést kérünk.

VII. Magy. kir. szab. osztálysorsjáték.

Eddig 5 millió kifizetett nyeremény!

I. osztályu sorsjegyek már kaphatók!

A „Mercur“ Bank-on kívül nincs bank vagy elárusító hely, mely már az összes nyereményeket u. 12.

600.000 kor., a 400.000 kor. és a 200.000 kor. főnyereményeket vevőinek kifizette volna.

Sorsjegyek árak:	Egész sorsjegy	12 kor.
	fél	6 "
	negyed	3 "
	nyolcad	1.50 "

„Mercur“ Bank

és váltó üzl. részv.-társ.

Csak Budapest, IV., Váci-utca 37.

(A bank saját házában.)

Megajítási sorsjegyek és nyere-
ménypenzek portómentesek
küldetnek házhoz. Utánvételes
megrendelések elkerülendők,
mert dupla portóba kerülnek.

Legjobb megrendelési mód: postautalvány szelvényén.

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (**Hetedik sorsjáték**) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusítóknak elárusítás végett kiadattak. — A **Magyar Kir. Pénzügyminiszterium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab.

Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Hetedik Sorsjáték.

100,000 sorsjegy, 50,000 nyeremény.

Első osztály Betét 12 korona Huzás: 1900. novemb. 15. és 16.		Második osztály Betét 20 korona Huzás: 1900. decz. 12. és 13.		Harmadik osztály Betét 32 korona Huzás: 1901. január 8., 9. és 10.		Hatodik osztály Betét 24 korona Huzás: 1901. márczius 19-től április 15-ig.			
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben Korona 1.000,000 (Egy millió)			
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	A nyolc ezer 400 sorsjegy közül a húzások kiadottak a jutalmak. 1 Jutal. Kor. 600000 600000 1 nyer. á 400000 400000 1 á 200000 200000 1 á 100000 100000 1 á 60000 60000 1 á 40000 40000 2 á 30000 60000 3 á 20000 60000 20 á 10000 200000 50 á 5000 250000 400 á 2000 800000 720 á 1000 720000 1000 á 500 500000 27800 á 200 5560000 30,000 nyer. és jutal. Kor. 9.550,000			
1 á	20000	1 á	25000	1 á	30000				
1 á	10000	1 á	10000	1 á	20000				
1 á	5000	1 á	5000	1 á	15000				
3 á	2000 6000	3 á	3000 9000	3 á	10000 30000				
5 á	1000 5000	5 á	2000 10000	5 á	5000 25000				
8 á	500 4000	8 á	1000 8000	8 á	2000 16000				
30 á	300 9000	20 á	500 10000	10 á	1000 10000				
50 á	100 5000	60 á	300 18000	70 á	500 35000				
2900 á	40 116000	3900 á	80 312000	1900 á	130 637000				
3000 ny. Kor.	240000	4000 ny. Kor.	477000	5000 ny. Kor.	898000				
Negyedik osztály Betét 40 korona Huzás: 1901. február 6. és 7.		Ötödik osztály Betét 32 korona Huzás: 1901. február 27. és 28.							
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona						
1 á	90000	1 á	100000						
1 á	30000	1 á	30000						
1 á	20000	1 á	20000						
1 á	15000	1 á	15000						
3 á	10000 30000	3 á	10000 30000						
5 á	5000 25000	5 á	5000 25000						
8 á	2000 16000	8 á	2000 16000						
10 á	1000 10000	10 á	1000 10000						
70 á	500 35000	70 á	500 35000						
3900 á	170 663000	3900 á	200 780000						
4000 nyer.	Korona 934,000	4000 nyer.	Korona 1.061,000						

Az I. osztály huzása 1900. november 15. és 16-án tartatik meg. A húzások a **Magyar királyi állami ellenőrző hatóság** és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől). — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.

Budapest, 1900. évi október hó 14-én.

Magy. Kir. Szab.
Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lónyay.

Hazay.

Áruház LESSNER D.

BÉCS,

VI., Mariabilderstrasse 81-83. sz.

Az 1900. őszi évadra!

Pompás, legdúsabb **mintagyűjteményemet** igen tisztelt t. c. vevőimnek kívánatra legkészségesebben megküldöm ingyen és bérmentve.

Hölgy- divat-gyapjukelmék

49 krajeártól 1.25 frtig.

divat-gyapjukelmék

1 frittól 2 frtig.

divat-gyapjukelmék

1.10 frittól 2.55 frtig.

divat-gyapjukelmék

1.70 frittól 3.10 frtig.

divat-gyapjukelmék

2.15 frittól 4.10 frtig.

divat-gyapjukelmék

2.95 frittól 5.25 frtig stb.

MAGYAR IPAR.

Fűtőkályhákat és tüzhelyeket

szállít a legjobb minőségben jótállás mellett

EHRlich G. GUSZTÁV

magyar kályhagyára Budapesten.

Interraktár: VII., Dohány-u. 12. Gyár: VII., Fogarasi-ut 6.
Telefon 60-08. Telefon 62-21.

Meltinger-kályhák:
1 vagy több szoba fűtésére a leggyorsabb kivitelű a legüzemelőbb.

Kőszentélyek:
Szabályozható tüstökályhák tüszilárd betéttel fa- vagy szénfűtésre. Kályhák vendéglők és kávéházak részére.

Kályha-szűtők:
Javítások pontosan és jutányosan vállaljuk.

Asztaltüzhelyek:
vas-, acél-, zománczott lemez és cserépburkolattal.

Takarék-tüzhelyek:
erős anyagból készítve, szép kivitelben és olcsó árák mellett.

Vendéglők és kávéházi tüzhelyek.

Szeleltűzcsokok.
Árnyékszékkel és költésvetéssel díjmentesen szállítjuk.

Kérem!

Tessék próbát tenni az elismert kitűnőségű „SISAK“-KAKAO-val és „SISAK“-CSOKOLADÉ-val

Kezességgel a legtisztább és mindemellett legolcsóbb hollandi gyártmány.

Kapható az összes többiféle gyarmatár- és csomagoló üzletben

ÉNZT

SORSJEGYEKRE

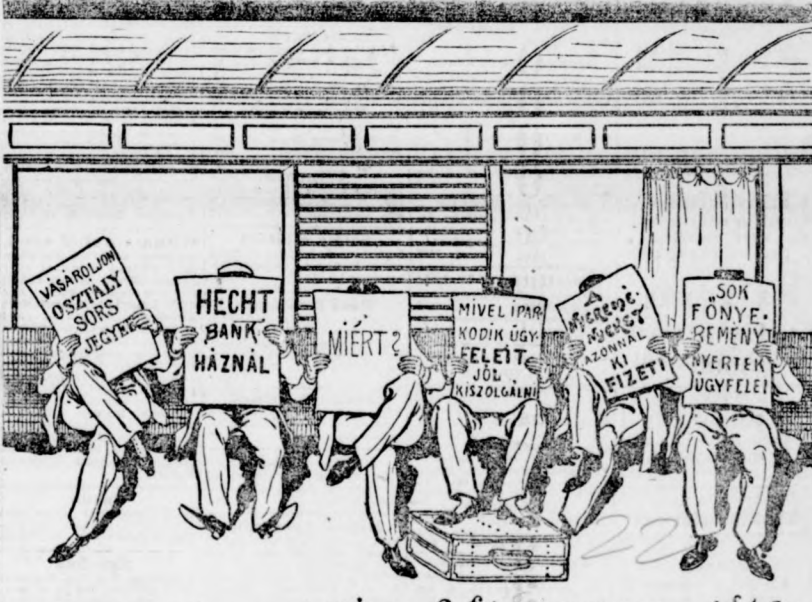
ÉRTEKPÁPIROKRA

(visszafizethető tetszős szerinti kisebb részletekben is) bármely összegot igen olcsón ad

Kováry Ármán
bank- és váltó-üzlete
IV. k. Ferenciek-tere 9.
Gróf Cziraky-palota.

Hölgyeim!

Nem csodálom, ha a t. hölgyek a sok hirdett arccrém és piperecikkek-ből nehezen választanak. Legyenek tovább is bizalommal és kísérték csak **egyszer** meg én általam készített cikkeket, az eredmény biztos. Mille fleur crème könyvvel 50 kr., szappan 40 kr., poudre pármily színbe 60 kr. kapható Torók gyógyszerár. kitűnő kézipasztá vörös felrepedt kezek ellen póthatékony 35 kr. Szőritő biztos eredmény, próbatégy 60kr. Homlokok 15im szeszációt keltenek, a redőköt végképp kismítia, darabja 1 frt 50 kr. Hajvizem páratlan! 1/4 óra alatt bármily ősz hajnak eredeti színét visszaadja, sohase lehet lemosni, 2 üveg 3 frt (3 hónap elegendő). Korpa és hajhullás ellen 1 üveg 60 kr. Számos elismerő levelekkel bizonyíthatom. Utánvétel bárhova küldöm. Mandl Ida, Budapest, Bethlen-utca 12. sz.

SORSJEGY ÁRAK: { EGÉSZ: 6 frt. | NEGYED: 1 frt 50
FEL: 3 " | NYOLCAD: 75

Huzás november 15. és 16-án

A legolcsóbb és legolcsóbb a megrendeléseket a postautalvány szelvényére írni

HECHT BANKHÁZ

Budapest, Ferenciek-tere 6. szám.

Hotter diätetikus állatgyógyászati praeparatumai, az ujkor legkiválóbbjai.

Hotter sertéspora

I. és II. szám.

Legjobb diätetikus szer az étkezd, tehát a sertések hizásának előmozdításához, orbánán különösen bevált. A II. szám hasmenésnél használandó.

Agrii-táppor

lovaknak és szarvasmarháknak.

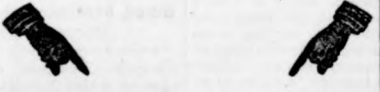
I csomag 60 kr.

Kitűnő pótlék az abrakhoz, hogy az állat egészséges és erős maradjon, vese-, máj-, hólyag- és ideggyógyászati használható.

Hotter-tréninghidia. mosóvíz lovaknak és szarvasmarháknak I üveg 1 frt 20 kr. Az in-kat és izmokat a legmagasabb korig is friss erőben tartja, az állat, bodrozósság után, a legolcsóbb munkát és tréninget kiálja. Me-e-olcsóbból származó bajoknál mint borsáknál, rheumánál és merovagnál is meglőpő eredményt használhatik.

Hotter absorbinolja. kozm. mosóvíz lovaknak, 1/2 üveg 6 frt, 1/4 üveg 3 frt 50 kr. Eltávolít mindenféle kinyűvét és zsiros lerakást, anélkül, hogy a szőr elpusztulna. Erőset megáztat és gyenge inakat, oitávolt és elpusztult az izmoktól minden butyot és megrátol minden gyuladást; különösen bevált epin I, csülök-ganagnál, gumónál, vastag terdeknel, oitávolt butyoknál és inakról, vastag bokát, daganat, a hólyag felépnek. Ké-
mük a úrd rengeteg, és győzött mindenféle oitávolt.

Főraktár: Apotheke „zum heil. Josef“, Wien XII/2, Schönbrunnerstrasse 184/K. — Főraktár Budapesten Dr. Buday Emil városi gyógyszerára IV. Városház-tér, Dr. Egger Leo és Egger J. Nádor ogyászterára VI., Váci-körút 17. és Torók J. gyógyszerára Budapest, Király-utca 12. sz. — Raktárak a legtöbb gyógyszerár és droguériában. — A védjegyre ügyelni tessék.

Gyapjuszövetek egyszínű, valamint mustázott kivitelben kaphatók.

Hölgyosztó 75 krajeártól 2.25 frtig és feljebb.

Homespunok és double-kelmék legnagyobb választékban.

Selyemkelmék minden elképzeltő kivitelben.

Legújabb, választékos **divat-barchetok és flanel-cottonok** a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig (26 krajeártól 60 krajeárig.)

Mosó-flanellek, elragadó minták, méterje 24 krajeár és feljebb.

Legválasztékosabb, legszebb bluz-, jupon-, jabet- stb. újdonságok.

Külön-osztály függönyök és szőnyegek számára.

Szíves figyelmébe ajánljuk.

Divatárjegyzékek, valamint szőnyeg és függöny árjegyzékek vevőknek ingyen és bérmentve.

FONTOS!

LESSNER D. áruházának a vidéken nincsenek **fiókjai**, sem **utazói**, megrendeléseket tessék tehát csak közvetlenül küldeni.

LESSNER D. áruhaza BÉCS.

BUTOROK

úgy készpénzért mint, részleltfizetésre

a leggyorsrűbtől a legfinomabb kivitelű legjutányosabban

Ehrenten és Fuchs testvéreknel, BUDAPEST, VI., Teréz-körút 8. Andrassy-ut közelében. Képes árjegyzék ingyen.

